

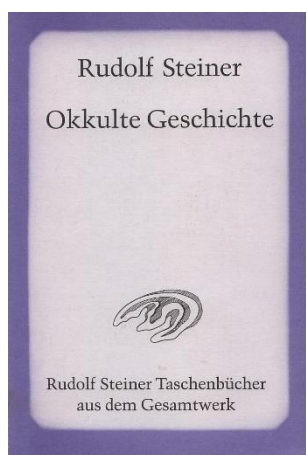
RŪDOLFS ŠTEINERS

OKULTĀ VĒSTURE

[Rudolf Steiner, Okkulte Geschichte]

Personību un pasaules vēstures notikumu
karmisku kopsakarību ezotēriski apskati

Sešu lekciju cikls, nolasīts Štūgartē
no 1910. gada 27. decembra līdz 1911. gada 1. janvārim

RUDOLF STEINER VERLAG DORNACH/SCHWEIZ
Rudolf Steiner Taschenbücher aus dem Gesamtwerk, 707 [GA 126]

ISBN 3-7274-7070-4

Tulkojums 2003.gada augusts - decembris

PAR ŠO IZDEVUMU

Ar “Okulto vēsturi” Rūdolf Šteiners saprata savus garazinātniskos vēstures pētījumus, pamatotus atziņās par reinkarnāciju un karmu. Tas nozīmē, ka cilvēces vēstures gaitu nenosaka abstraktas idejas, bet gan pašu cilvēku dvēseles, tām savās atkārtotajās Zemes dzīvēs viena vēstures posma rezultātus pārnesot uz nākamo, un kā bez tam šīs vēsturiskās attīstības procesā caur atsevišķām personībām impulsējoši iedarbojas reālas garīgās varas.

Jūsu priekšā esošais lekciju cikls, kas tika nolasīts 1910./1911.gadu mijā Teozofiskās, respektīvi, Antropozofiskās biedrības biedriem Štutgartē, sniedz pirmos apkopotos šāda veida pētījumu rezultātus. Tie palika vienīgie, līdz daudzus gadus vēlāk, 1923./1924.gadu mijā, notika atgriešanās pie šīs tēmas un tie tika turpināti. (Skat. “Pasaules vēsture no antropozofiska viedokļa”, GA 233, kā arī sešu sējumu virkni “Karmisko kopsakarību ezotēriski apskati”, GA 235 – 240). Štutgartes lekcijas 1910./1911.gadā zināmā mērā var kalpot kā ievads šiem vēlākajiem apskatiem.

Teksta pamatā ir pirmais izdevums vēl Rūdolfa Šteinera dzīves laikā, jo ne oriģinālās stenogrammas, ne to noraksti nav saglabājušies.

Rūdolfa Šteinera darbi, kā tie ir izdoti “Rūdolfa Šteinera kopotajos rakstos”(GA), ir iedalīti nodaļās *raksti – lekcijas – mākslinieciskie darbi*. Viņa publisko vai Antropozofiskās biedrības biedriem nolasīto lekciju un kursu, kas sākotnēji bija domāti tikai kā mutiski, nevis iespiešanai paredzēti ziņojumi, stenogrāfiskie pieraksti lielā pieprasījuma dēļ iesākumā iznāca kā internu manuskripti, jo Rūdfam Šteineram tikai ļoti nedaudzos gadījumos bija laiks pašam šos pierakstus koriģēt. Īsi pirms savas nāves viņš atcēla ierobežojumu “Tikai biedriem”. Šodien teksti ir pārbaudīti pēc pieejamajiem avotiem un ir plaši pieejami publikācijās. Tomēr kļūdas saklausītajā un pārrakstītajā nevar pilnībā izslēgt.

SATURS

PIRMĀ LEKCIJA, Štutgarte, 1910.gada 27.decembris	9
Parastā vēsturisko apskatu veida nepietiekamība. Vēsturisko notikumu dzīles atklājas mītos. Augstāko būtņu iedarbība no garīgās pasaules caur fiziskiem cilvēkiem. Individualitātes kā uz priekšu plūstošās cilvēces attīstības straumes instrumenti. Zināmu notikumu simboliskā nozīme. Agrākā spirituālā projekcijas fiziskajā plānā. Aleksandrija un Hypatia.	
OTRĀ LEKCIJA, Štutgarte, 1910.gada 28.decembris	11
Augstāko pāroteklisko spēku iekļaušanās caur Orleānas Jaunavas darbiem, kas padarīja iespējamu Eiropas tautu individualitāšu saplūšanu un deva jaunu seju jaunāko laiku vēsturei. Scotus Erigena. Aiz Gilgameša un Eabani stāvošais okulta fons. Kentauru tēls.	
TREŠĀ LEKCIJA, Štutgarte, 1910.gada 29.decembris	20
Inkarnācijas norises modificēšanās, iedarbojoties spēkiem no augstākajām hierarhijām. Likumsakarības individuālās karmas un citu pasaļu iedarbību kopsakarībās. Atšķirības starp (dievišķas) atklāsmes un apziņas satura objektivitāti. Nolaišanās no gaišredzīgas uz tīri personīgu kultūru. Es ieaušanās Es. Aristotelis. Hipātija. Katarse caur bailēm un līdzietību.	
CETURTĀ LEKCIJA, Štutgarte, 1910.gada 30.decembris	28
Ar mūsu laikmetu sākas atkalpacelšanās uz gaišredzīgām kultūrām. Pirmvaloda tās domu un skaņu savienojumu kopsakarībā. Tās izskaņa ir šumeru valoda. Kulta būves uz debesu mēru un cilvēku mēru pamata. Babiloniešu šīs zemes misija. Ar Babilonijas torni mums ir dots simbols, ka cilvēki tiek ierobežoti savās atsevišķajās personībās. Haldejiešu mistēriju kultūra; tās skaitļu tehnika. Tīras cilvēces izpausme grieķu kultūrā. Julians Apostata.	
PIEKTĀ LEKCIJA, Štutgarte, 1910.gada 31.decembris	36
Kopsakarība starp atsevišķām vēsturiskām personībām un visas cilvēces attīstības individuālajiem pavedieniem. Nākamās hierarhijas garu ieplūšana cilvēku dvēselēs secīgo kultūras laikmetu gaitā. Formas gari atklājas arī maņu pasaules ārējās formās dabā un tā iedarbojas uz cilvēku. Attīstības mezglu punkti; to kopsakarība ar Zemes novietojumu un kustību attiecībā pret kaimiņu debesu ķermeņiem, ar Zemes ass stāvokli attiecībā pret ekliptikas asi. Atlantiskā katastrofa un 1250.gada impulsi. Augšupejoši un lejupejoši cikli cilvēces vēsturē; ar tiem saistītās katastrofālās iedarbības dabā, un garu un cilvēku dvēseļu revolucionarizēšanās. Uzplūdi un atplūdi; to likumsakarību krustošanās ar citiem vareniem strāvājumiem; diferencēšanās speciālu apstākļu dēļ. Koperniks. Oberlins.	
SESTĀ LEKCIJA, Štutgarte, 1911.gada 1.janvāris	44
Tīrā cilvēciskuma, kas izpaužas grieķu kultūrā, sagatavošana iepriekšējā babiloniešu kultūrā un pirmsvēsturisko laiku mistērijās. Kas tur kļuva par dvēseles saturu, Es ieaušanās Es-ā, vispirms svētajos tempļos tika ienests dvēselē no augstākajām būtņēm, piedzīvoja savu iedarbību grieķu mākslā, filozofijā un tautas raksturā; dedzīgajā aizrautībā, ar kādu grieķu varoņi stājās pretī persiešiem. Laika gaitā vienotā gudrības straume sadalās atsevišķos strāvājumos; valsts dzīves intereses, cilvēciskās lietderības jautājumi gūst pārsvaru pakāpeniski lejupejošajā kultūrā. Stoicismā, epikūriskā, skepticisma cilvēkam tiek norādīts uz paša dvēseli. Jaunplatonismā atsevišķais cilvēks atkal tiecas pēc mistiskas pacelšanās uz patiesību. Tas izsīkst, līdz tad 1250.gadā cilvēcei sākas jauna inspirācija, kas izvirza patiesības jautājumu pirmajā vietā un nenodala to no labā un praktiskā. Tas izsīkst tikai 16.gadsimtā; pie jaunā sabrukuma laika vārtiem stāv Kants. – Nojausma par atkal-pacelšanos tautas instinktos. Pirmsgrieķu laika dievu dēli un grieķu laika gudrie; ebrejiem pāreja no patriarhiem uz praviešiem; pēcgrieķu tautu svētie, kuri atkal dzīvo spirituālajā caur to, kas dzīvo fiziskajā. Kā agrākais pāriet vēlākajā mēs redzam Novalis individualitātē.	
Norādes	XX

PIRMĀ LEKCIJA

Štutarte, 1910.gada 27.decembris

Parastā vēsturisko apskatu veida nepietiekamība. Vēsturisko notikumu dzīles atklājas mītos. Augstāko būtņu iedarbība no garīgās pasaules caur fiziskiem cilvēkiem. Individualitātes kā uz priekšu plūstošās cilvēces attīstības straumes instrumenti. Zināmu notikumu simboliskā nozīme. Agrākā spirituālā projekcijas fiziskajā plānā. Aleksandrija un Hypatia.

Garazinātnē ir tā, ka patiesības un atziņas kļūst arvien sarežģītākas, jo tālāk no vispārējām lietām nolaižas īpašās konkrētās detaļās. Jūs varētu būt to jau pamanījuši, kad dažādas darba grupas mēģināja detalizēti vēsturiski runāt, piemēram, par persiešu lielā vadoņa Zaratustras atkaliemiesojumiem – kad tika runāts par Zaratustras saistību ar Mozu, ar Hermesu un arī ar Jēzu no Nācaretes. Arī citās situācijās jau esam skāruši konkrētus vēsturiskus jautājumus. No lietām, par kurām cilvēks ar sirdi vēl salīdzinoši viegli pieņem šo vai to neticamu, jānolaižas jomās, kuras šķiet pilnas neticamā, tikko no lielajām patiesībām par pasaules garīgo cauraustību, no lielajiem pasaules likumiem nolaižas pie atsevišķu individualitāšu garīgās dabas, pie atsevišķām personībām. Un vēl nepietiekami sagatavotiem cilvēkiem, kā likums, pie šī bezdibeņa starp vispārējām un īpašām patiesībām sākas neticība.

Šajās lekcijās – šodienas apskatam vajadzētu kalpot kā sava veida ievadam – kas ir veltītas okultajai vēsturei un kur runa būs par vēsturiskiem faktiem un vēsturiskām personībām no garazinātnes viedokļa, man būs jāpasaka jums daža laba savāda lieta. Jūs dzirdēsiet šo to dīvainu, kam būs jāreķinās ar jūsu labo gribu, ar to labo gribu, kas ir veidojusies ar visu to, kas gadu gaitā ir gājis cauri jūsu dvēselēm kā garazinātniskas atziņas. Jo tas jau arī ir skaistākais, nozīmīgākais auglis, ko mēs iegūstam no spirituāla pasaules uzskata, ka, lai cik komplicētas, lai cik detalizēti izveidotas būtu atziņas, ko mēs gūstam, galu galā mūsu priekšā nav tikai kailu dogmu summa, bet gan mūsos, mūsu sirdīs, mūsu raksturos ar šo garazinātnisko apskata veidu mēs iegūstam kaut ko, kas mūs paceļ pāri skatpunktam, kādu mēs varam gūt no kādiem citiem pasaules apskatiem. Mēs apgūstam nevis dogmas, nevis teorēmas, nevis kailas zināšanas, bet gan ar savām atziņām kļūstam par citiem cilvēkiem. Savā ziņā pie šādām garīgās zinātnes nodaļām, kādas mēs arī tagad apskatīsim, pieder dvēseliska izpratne, nevis intelektuāla izpratne, tāda dvēseliskā izpratne, kam varbūt dažās vietās arī labvēlīgi jāspēj uzklaut un pieņemt tikai mājienus, kuri kļūtu rupji, brutāli, ja mēģinātu tos iespiest pārāk noteiktās kontūrās. Tas, par ko es jums labprāt gribētu izsaukt priekšstatus, ir, ka visā, arī vēsturiskajā cilvēces tapšanas procesā visu daudzo gadu tūkstošu gaitā līdz pat mūsu dienām aiz visas cilvēku veidošanās un visām cilvēciskajām norisēm kā vadītāji, vadoņi stāv garīgas būtības, garīgas individualitātes, un ka lielākajos, svarīgākajos vēsturiskās gaitas faktos parādās viens vai otrs cilvēks, kurš ar visu savu dvēseli, ar visu savu būtību ir kā instruments aiz viņa stāvošām, plānveidīgi strādājošām individualitātēm. Bet, ja mēs gribam izprast īpatnējās, noslēpumainās kopsakarības starp agrāko un vēlāko vēsturiskās attīstības gaitā, tad mums ir jāapgūst daži jēdzieni, kādu parastajā dzīvē nav.

Ja jūs atceraties dažas lietas, kas ir tikušas izteiktas gadu gaitā, tad jums dvēseles priekšā var ataut, ka senajos laikos, arī pēcatlantiskās kultūras attīstības laikos, ja mēs tikai atgriezīsimies tikai dažus gadu tūkstošus pirms mūsu parasti tā saucamā vēsturiskā laika, tad tolaik cilvēkiem vairāk vai mazāk bija anormāli gaišredzības stāvokļi; ka starp to, ko mēs mūsdienās saucam par parasto, tikai fiziskajā pasaulē ierobežoto nomodu, un starp bezapzināto miega stāvokli ar tā apšaubāmo sapņu valstību, bija tāda apziņas valstība, caur kuru cilvēks ienira garīgajā, spirituālā realitātē. Un tas, ko mūsdienās mācīti ļaudis, kuri zinātniski sadzejo tik daudzus mītus un teiksmas, izskaidro kā dzejisku tautas fantāziju, mēs zinām, ka patiesībā tas nāk no šīs senās gaišredzības, no cilvēka dvēseles gaišredzīgajiem stāvokļiem, kas tajos laikos redzēja arī aiz fiziskās esamības un skatīto izpauđa mītu un arī pasaku un leģendu tēlos. Tā ka patiesām, ja mūsu priekšā ir seni, proti, pa īstam seni mīti, pasakas un teiksmas, mēs tajos varam atrast vairāk atziņu, vairāk gudrības un patiesības nekā mūsdienu abstraktajās zināšanās un zinātnē. Tātad mēs, tā sacīt, atskatāmies uz kādu gaišredzīgu cilvēku, ja vērsam skatu ļoti senos laikos, un zinām, ka šī gaišredzība dažādās tautās un dažādos laikos pamazām arvien

vairāk un vairāk izzūd. Tagad, savā Ziemassvētku lekcijā, es pat pievērsu jūsu uzmanību tam, kā Eiropā vēl salīdzinoši ļoti ilgi pastāvēja senās gaisredzības atlikumi visplašākajā nozīmē. Gaisredzības izdzīšana un fiziskajā plānā ierobežotās apziņas parādīšanās norisinās dažādos laikos dažādām tautām.

Tagad jūs varat iedomāties, ka kultūras laikmetos, kā mēs tos esam uzskaitījuši pēc lielās atlantiskās katastrofas, seno indiešu, seno persiešu, ēģiptiešu-haldejiešu, grieķu-latīņu un arī mūsu kultūras laikmetā cilvēkiem pasaules vēstures plānā, tā sacīt, bija jādarbojas atšķirīgos veidos, jo viņi atšķirīgā veidā bija saistīti ar garīgo pasauli. Ja mēs atgriežamies persiešu, vēl arī ēģiptiešu-haldejiešu laikos, tad tas, ko cilvēks jūta un pārdzīvoja savā dvēselē, vēl, tā sacīt, sniedzas augšā garīgajās pasaulēs, un viņa dvēselē iespēļējas garīgās varas. Kas tolaik bija dzīvīga saikne starp cilvēka dvēseli un garīgajām pasaulēm, tas būtībā pārtrūkst tikai ceturtajā, grieķu-latīņu laikmetā, un pilnībā izzudis ir tikai mūsu laikā. Ārējai vēsturei mūsu laikos tas pastāv vēl tikai tur, kur ar līdzekļiem, kādi mūsdienās cilvēkiem ir pieejami, atkal apzināti tiek meklēta šī saikne starp to, kas dzīvo cilvēka dvēselē, un garīgajām, spirituālajām pasaulēm. Tātad senos laikos, kad cilvēks ieskatījās savā dvēselē, šī dvēsele glabāja sevī ne tikai to, ko bija iemācījusies no fiziskās pasaules, ko bija izdomājusi pēc fiziskās pasaules lietām, bet tajā nepastarpināti dzīvoja arī tas, ko mēs, piemēram, esam attēlojuši kā garīgās hierarhijas pāri cilvēkam augšup līdz pat garīgajām pasaulēm. Tas caur cilvēka dvēseli kā instrumentu darbojās lejup uz fizisko plānu, un cilvēki jutās saistīti ar šīm augstāko hierarhiju individualitātēm. Ja mēs atskatāmies kaut vai uz ēģiptiešu-haldejiešu laiku – jāņem gan senākie periodi – tad tur ir cilvēki, kuri, tā sacīt, ir vēsturiskas personības; bet mēs viņus neizprotam, ja uztveram kā vēsturiskas personības mūsdienu nozīmē.

Ja mēs mūsdienās runājam par vēsturiskām personībām, tad kā materiālistiskā laikmeta cilvēki esam pārliecināti par to, ka tie ir tikai attiecīgo personību impulsi, nolūki, kas tur turpina darboties vēstures gaitā. Tā mēs, pamatā ņemot, vēl varam saprast tikai iepriekšējo trīs gadu tūkstošu cilvēkus, tas ir, apmēram vēl cilvēkus no tā gadu tūkstoša, kas noslēdzas ar Jēzus Kristus piedzimšanu, un tad 1. un 2.kristīgo gadu tūkstošu cilvēkus, līdz kam mēs arī paši esam nonākuši. *Plato, Sokrates*, varbūt arī *Thales* un *Perikles* ir cilvēki, kurus varbūt vēl var saprast kā mums līdzīgus. Bet, ja atgriežas vēl tālākā pagātnē, tad beidzas šī iespēja saprast cilvēkus tikai pēc analogijas ar tagadnes cilvēkiem. Tā piemēram, ēģiptiešu *Hermes*, lielais ēģiptiešu kultūras skolotājs vairs nav tā saprotams, arī ne *Zaratustra* un pat ne *Mozus*. Ja mēs atgriežamies laikā vēl pirms gadu tūkstoša, kas bija pirms kristīgās laika skaitīšanas, tad mums jau ir jārēķinās ar to, ka visur, kur iznāk darīšana ar vēsturiskām personībām, aiz tām stāv augstākas individualitātes, augstākas hierarhijas, kuras padara šīs personības it kā sevis apsēstas, gan labākajā šī vārda nozīmē. Un tagad parādās kāda īpatnēja parādība, bez kuras zināšanas mēs nevaram saprast vēsturisko attīstības gaitu.

Mums jāatšķir līdz mūsu laikmetam pieci laikmeti. Tātad mums ir pirmais pēcatlantiskais laikmets, kas sniedzas tālos pagātnes gadu tūkstošos, indiešu laikmets, tad mums ir otrs – senpersiešu, trešais – ēģiptiešu-haldejiešu, ceturtais – grieķu-latīņu, un piektais – mūsu pašu laikmets. Jau pārejot no grieķu-latīņu rakstura uz ēģiptiešu, mums ir jāizdara pāreja vēsturiskajā apskata veidā tā, ka tīri cilvēciska apskata veida vietā, kāds mums varbūt vēl var kalpot attiecībā uz grieķu pasaules tēliem līdz *Hērona* laikiem, ir jāpieņem citu mērogu, sākot aiz atsevišķām personībām meklēt tās garīgās varas, kas ir pārpersoniskas un darbojas caur personībām kā saviem instrumentiem. Mums ir uzmanīgi dvēseliski jāmeklē šīs garīgās individualitātes, it kā mēs formāli redzētu cilvēku, kurš dzīvo fiziskajā plānā, un aiz viņa kādu darbīgu augstāko hierarhiju būtīni, kura it kā tur šo cilvēku no aizmugures un nostāda viņu vietā, kurā viņam ir jāatrodas cilvēces attīstības gaitā.

Tad jau ir pietiekami interesanti no šī viedokļa meklēt attiecības starp tiešām svarīgām norisēm, vēsturiski noteicošām norisēm ēģiptiešu-haldejiešu ērā un grieķu-latīņu ērā. Tie ir viens otram sekojoši kultūras laikmeti, un iesākumā ielauzīsimies, teiksim līdz 2800, 3200 līdz 3500 gadiem pirms mūsu laika skaitīšanas, tātad salīdzinoši ne pārāk tālā pagātnē. Un tomēr mēs neapjēgsim, kas tur ir noticis, ko mūsdienās arī nedaudz jau parāda seno laiku vēsture; mēs

to apjēgsim tikai tad, ja aiz vēsturiskajām personībām saskatīsim šīs augstākās individualitātes. Bet tad mums tālāk parādās, ka visām tām svarīgajām lietām, kuras notika trešajā laikmetā, parādās sava veida atkārtojums ceturtajā grieķu-latīņu laikmetā. Ir gandrīz tā, it kā, tā sacīt, tas, kas iepriekšējam laikmetam ir izskaidrojams ar augstākiem likumiem, kļūst izskaidrojams ar fiziskās pasaules likumiem nākamajam laikmetam; it kā tas būtu nolaidies lejā, kļuvis par vienu pakāpi rupjāks, fiziskāks: mums parādās lielo iepriekšējā laikmeta notikumu sava veida atspoguļojums fiziskajā pasaulē.

Es šodien gribētu sniegt jums ievadu un tādēļ gribētu norādīt uz to, kā mums vienā no nozīmīgākajiem mītiem ir pasniegts viens no svarīgākajiem ēģiptiešu-haldejiešu laikmeta faktiem; kā šis notikums tad atspoguļojas, bet par vienu pakāpi pazemināti, grieķu-latīņu laikmetā. Tātad es gribētu parādīt divus paralēlus faktus, kuri saderas kopā okultā ziņā; viens it kā puspakāpi augstāk un otrs pilnībā stāvošs uz fiziskās Zemes, bet kā sava veida fiziska kļuvusi ēnu aina no garīga notikuma iepriekšējā laikmetā. Ārēji cilvēce šādus notikumus, aiz kuriem stāv augstāko hierarhiju varas, vienmēr ir varējusi izstāstīt tikai mītos. Bet mēs redzēsim, kas tieši slēpjas aiz mīta, kurš mums attēlo tos nozīmīgākos notikumus, kas iesniedzas no haldejiešu laikiem. Apskatīsim tikai šī mīta galvenos vilcienus.

Šis mīts stāsta sekojošo: reiz dzīvoja kāds liels ķēniņš, kura vārds bija Gilgamešs. Bet jau no vārda tas, kurš jēdz priest par šādiem vārdiem, noprot, ka te mums ir darīšana ar ne tikai fizisku ķēniņu, bet arī ar aiz viņa stāvošu dievību, ar aiz viņa stāvošu garīgu individualitāti, ar kuru Erekas ķēniņš ir kā apsēsts, kura darbojas caur viņu. Tātad mums te ir darīšana ar to, ko reālā nozīmē mums ir jāsauc par dievcilvēku (pusdievu-puscilvēku). Viņš smagi apspiež Erekas pilsētu, tā mums tiek stāstīts. Erekas pilsēta vērsas pie savas dievietes Aruru, un šī dieviete sūta palīdzību: no zemes izaug varonis. Tās tātad ir mīta ainas; mēs redzēsim, kādas vēsturisko notikumu dzīles slēpjas aiz šī mīta. Dieviete liek rasties no zemes Eabani, sava veida cilvēcisķai būtnei, kas attiecībā pret Gilgamešu izskatās kā zemāka būtne, jo tiek stāstīts, ka viņš tērpās dzīvnieku ādās, bija apaudzis ar matiem un spalvu, ka izskatījās kā mežonis; bet viņa mežonībā dzīvoja dievbijība, senā gaišredzība, gaišzinība, senā gaiš-izziņa.

Eabani iepazīstas ar kādu sievieti no Erekas un tādēļ ierodas pilsētā. Viņš kļūst par Gilgameša draugu, un līdz ar to pilsētā iestājas miers. Tagad viņi valda abi kopā, Gilgamešs un Eabani. Tad kāda kaimiņpilsēta nolaupa Eabani un Gilgameša pilsētai nolaupa pilsētas dievieti Ištaru. Viņi abi dodas karagājienā pret laupītājiem. Viņi uzvar tās ķēniņu un atgūst savas pilsētas dievieti. Tagad pilsētas dieviete atkal ir Erekā, turpat pretī dzīvo Gilgamešs, un te mums parādās tas īpatnējais, ka Gilgamešam nav nekādas saprašanas par pilsētas dievietes īpatnējo dabu. Norisinās scēna, kas mums atgādina kādu bībelisku ainu no Jāņa evaņģēlija. Gilgamešs stāv pretī Ištarai. Viņš gan uzvedas citādi nekā Jēzus Kristus; viņš pārmet pilsētas dieviete, ka tā, pirms ir nonākusi pie viņa, ir mīlējusi daudzus citus vīriešus. Viņš pārmet tieši pazīšanos ar pēdējo. Ištara aizvainota aiziet pie tās dievības, pie tās augstāko hierarhiju būtnes, kam tieši viņa, pilsētas dieviete, ir pakļauta: viņa dodas pie Anu. Un tad Anu sūta lejā uz Zemi niknu vērsi, ar šo vērsi Gilgamešam ir jācīnās. Kurš atceras Mithras, kurš arī cīnās ar vērsi, tas šajā vietā var atrast zināmu līdzību, kur Gilgamešam ir jācīnās ar Anu uzsūtīto vērsi. Visi šie notikumi – un mēs vēl redzēsim, kad izskaidrosim šo mītu, kādi dziļumi tajā slēpjas – noved pie tā, ka Eabani pa to laiku ir miris. Gilgamešs tagad ir viens. Viņu pārņem doma, kas briesmīgi plosa dvēseli. Tikai tā iespaidā, ko ir pārdzīvojis, viņš apzinās, ka cilvēks taču ir mirstīgs. Doma, ko viņš agrāk nebija ņēmis vērā, tagad ar visu savu briesmīgo spēku pārņem dvēseli. Un tad viņš padzird par vienīgo cilvēku uz Zemes, kurš ir palicis nemirstīgs, kamēr visi pārējie cilvēki pēcatlantiskajā laikā ir sasnieguši mirstības apziņu: viņš dzird par nemirstīgo Ksisuthros tālu rietumos. Tad viņš, jo grib izpētīt šo dzīvības un nāves mīklu, dodas grūtā gājienā uz rietumiem. – Jau šodien es varu pateikt: šis gājiens uz rietumiem nav nekas cits, kā gājiens pēc senajiem Atlantīdas noslēpumiem, meklējot notikumus, kas ir bijuši pirms lielās atlantiskās katastrofas.

Uz turieni Gilgamešs dodas ceļojumā. Ļoti interesanti ir, ka viņam jātiek cauri kādiem vārtiem, ko apsargā milzis skorpions, ka nāves valstībā viņu ieved kāds gars, ka viņš nonāk

Ksisuthros valstībā un ka šajā Ksisuthros valstībā viņš uzzina, ka visus cilvēkus pēcatlantiskajā laikā arvien vairāk ir jācaurauž nāves apziņai. Tad viņš jautā Ksisuthros, no kurienes viņam ir zināšanas par savu mūžīgo kodolu, kāpēc viņu cauraužot nemirstības apziņa. Tad Ksisuthros viņam atbild: tu arī vari tāds kļūt, bet tev ir jāpārdzīvo visu to pašu, ko man bija jāpārdzīvo, pārvarot šausmas un bailes, un vientulību, kas man bija jāizcieš. Kad dievs Ea bija nolēmis – tajā, ko mēs saucam par atlantisko katastrofu – ļaut iet bojā visam, kam no cilvēces vairs nebija jāturpina dzīvot, tad viņš man uzdeva paglābties tādā kā kuģī. Man bija jāpaņem līdzī dzīvniekus, kuriem bija jādzīvo, un tās individualitātes, kuri patiesi tiek saukti par meistariem. Ar šo kuģi es pārdzīvoju lielo katastrofu. – Tā Ksisuthros stāstīja Gilgamešam, un teica: kas tur tika pārdzīvots, to tu vari pārdzīvot tikai iekšēji. Bet tā tu vari nonākt līdz nemirstības apziņai, ja septiņas nakts un sešas dienas tu iztiksi bez miega, negulēsi. – Gilgamešs grib izturēt šo pārbaudījumu, bet drīz vien iemieg. Tad Ksisuthros sieva uzcep septiņas mistiskas maizes, kuras ēdot tiek aizstāts tas, kam vajadzēja tikt pārdzīvotam un sasniegtam šajās septiņās naktīs un sešās dienās. Tad Gilgamešs dodas tālāk ar šo sava veida dzīvības eliksīru, izpeldas it kā jaunības avotā un nonāk atkal savos dzimtajos krastos, kas ir kaut kur pie Eifratas un Tigras. Tur kāda čūska atņem viņam dzīvības eliksīra spēku, un viņš tātad nonāk atpakaļ savā zemē bez dzīvības eliksīra, bet tomēr ar apziņu, ka nemirstība tomēr pastāv, un pilns ilgu vēl sastapt vismaz Eabani garu. Tas patiešām viņam parādās, un no sarunas, kas tad notiek, mēs uzzinām veidu, kā, tā sacīt, ēģiptiešu-haldejiešu laika kultūrā varētu uzdiģt apziņa par kopsakarību ar garīgo pasauli. Tās ir svarīgas, šīs Eabani un Gilgameša attiecības.

Tagad es jums esmu attēlojis viena mīta, nozīmīgā Gilgameša mīta ainas, tas ir mīts, no kura mēs redzēsīm, ka tas mūs ievēdīs spirituālās dzīlēs, kas slēpjas aiz haldejiešu-babiloniešu kultūras laikmeta. Es gribēju jums parādīt šīs ainas, kuras parāda, ka tur ir, tā sacīt, divas individualitātes: vienas būtnes individualitāte, kurā iesniedzas dievišķi-garīga būtne: Gilgamešs – un otra, kura vairāk ir cilvēks, bet tā, ka gribētos to saukt par jaunu dvēseli, kura ir piedzīvojusi vēl nedaudzas inkarnācijas un tādēļ tik vēlos laikos vēl ienes seno gaišredzību: Eabani.

Ārēji šīs Eabani mums ir attēlots tā, ka ir tērpies dzīvnieku ādās. Ar to tiek norādīts uz viņa mežonību; bet tieši šī mežonīguma dēļ viņš vēl ir apdāvināts ar seno gaišredzību no vienas puses, un no otras puses viņš ir jauna dvēsele, kas ir izdzīvojusi daudz mazāk inkarnāciju nekā citas augsti attīstītās dvēseles. Tā Gilgamešs mums attēlo būtni, kura bija nobriedusi iniciācijai, kura tikai vairs nevarēja sasniegt šo iniciāciju, jo gājiens uz rietumiem ir gājiens uz iniciāciju, kas netika novests līdz galam. Mēs no vienas puses redzam īsteno haldejiešu-babiloniešu kultūras inaugurātoru Gilgamešā, un aiz viņa darbojamies kādu dievišķi-garīgu būtni, sava veida ugunsgrā, un tad blakus viņam citu individualitāti, jaunu dvēseli, Eabani, individualitāti, kura tikai vēl ir nolaidusies Zemes inkarnācijā. Ja jūs lasīsiet “Slepenzinātnes skices”, tad redzēsiet, ka individualitātes tikai pamazām un pakāpeniski ir atkal nākušas lejā no planētām. – No apmaiņas ar to, ko viņi abi zina, ir atkarīga babiloniešu-haldejiešu kultūra, un mēs redzēsīm, ka visa babiloniešu-haldejiešu kultūra arī ir rezultāts tam, kas ceļas no Gilgameša un Eabani. Tur haldejiešu-babiloniešu kultūrā iesniedzas gaišredzība no dievcilvēka Gilgameša un gaišredzība no jaunās dvēseles Eabani. Šīs divu process, kuri darbojas līdzās, kur viņi ir viens otram nepieciešami, tas tad atspoguļojas vēlākajā ceturtajā kultūras laikmetā, grieķu-latīņu laikmetā, un proti, fiziskajā plānā. Līdz pilnai šāda atspoguļojuma izpratnei mēs gan varēsīm nonākt tikai pakāpeniski. Tātad vairāk garīga norise atspoguļojas fiziskajā plānā, kad cilvēce ir ļoti tālu nolaidusies lejā, kad tā vairs nejūt cilvēka personības kopsaderību ar garīgi-dievišķo pasauli.

Garīgi-dievišķās pasaules noslēpumi ir tikuši saglabāti mistēriju vietās. Tā, piemēram, daudz no senajiem, svētajiem noslēpumiem, kuri sludināja cilvēka dvēseles kopsakarību ar dievišķi-garīgajām pasaulēm, ir ticis saglabāts Efesas Diānas mistērijā un efesiešu templī. Tur bija daudz no tā, kas laikmetā, kas bija izgājis uz cilvēcisko personību, vairs nebija saprotams. Un kā apliecinājums tikai ārējas personības mazākajai sapratnei par to, kas ir palicis spirituāls, mums tur stāv pa pusei mistiskā Herostrata figūra, kas skatās tikai uz visārējāko personībā; Herostrats, kurš iemet lāpu Efesas dārgumu templī. Kā apliecinājums personības sadursmei ar

to, kas ir palicis no senajiem spirituālajiem laikiem, mums parādās šī rīcība. Un tajā pašā dienā, kad viens cilvēks, tikai lai iemūžinātu savu vārdu, iemet lāpu Efesas svētumu templī, tajā pašā dienā piedzimst cilvēks, kurš ir visvairāk izdarījis personības kultūras labā uz tā pamata, uz kura personības kultūrai ir jātiek pārvarētai: Herostrats iemet lāpu dienā, kad piedzimst *Aleksandrs Lielais*, cilvēks, kurš pilnībā ir personība. Tā Aleksandrs Lielais stāv kā Gilgameša ēna.

Aiz tā slēpjas kāda dziļa patiesība. Kā Gilgameša ēna stāv Aleksandrs Lielais ceturtajā, grieķu-latīņu laikmetā, kā garīgā projekcija fiziskajā plānā. Un Eabani, projicēts fiziskajā plānā, ir *Aristotelis*, Aleksandra Lielā skolotājs. Cik tas ir dīvaini: Aleksandrs un Aristotelis stāv blakus kā Gilgamešs un Eabani. Un mēs, tā sacīt, redzam, kā ceturta pēcatlantiskā laikmeta pirmajā trešdaļā Aleksandrs Lielais pārnes to – tikai pārtulkoti fiziskā plāna likumos – kas tika dots haldejiešu-babiloniešu kultūrai caur Gilgamešu. Tas brīnišķīgi izpaužas tajā, ka kā sekas Aleksandra Lielā veikumam ēģiptiešu-haldejiešu kultūras uzplaukuma vietās kā centrs tiek dibināta Aleksandrija, to novietojot tieši tur, kur tik vareni iesniedzās trešais laikmets, ēģiptiešu-babiloniešu-haldejiešu laikmets. Un visam bija jāsaplūst kopā šajā Aleksandrijas kultūras centrā. Tur patiešām pakāpeniski un pamazām saplūda kopā visi tie kultūras strāvājumi, kuriem bija jāstāpās pēcatlantiskajā laikā. Kā centrā tie sastapās tieši Aleksandrijā, vietā, kura bija izveidota uz trešā kultūras laikmeta skatuves ar ceturta kultūras laikmeta raksturu. Un Aleksandrija pastāvēja ilgāk par kristietības rašanos. Jā, Aleksandrijā vispirms attīstījās svarīgākās ceturta kultūras laikmeta lietas, kad kristietība jau bija radusies. Tur darbojās lielie gudrie, tur it īpaši bija saplūduši kopā trīs visbūtiskākie kultūras strāvājumi: senais pagāniski-grieķiskais, kristīgais un moziski0ebrejskais. Tie bija kopā Aleksandrijā, mijiedarbojās tur. Un ir neiedomājami, ka Aleksandrijas kultūru, kas pilnīgi bija veidota balstoties personībā, būtu varējis inaugurēt kāds cits, kā tikai tāda caur personību inspirēta būtne, kāds bija Aleksandrs Lielais. Jo tieši caur Aleksandriju, caur šo kultūras centru, viss, kas agrāk bija pārpersonisks, kas agrāk sniedzās pāri cilvēka personībai augstākajās garīgajās pasaulēs, tagad pieņēma personīgu raksturu. Personībām, kuras mēs tur redzam, tā sacīt, viss ir sevī; no šī laika mēs pavisam maz redzam varas, kuras vadītu tās no augstākajām hierarhijām un noliktu tās savā īstajā vietā. Visi dažādie gudrie un filozofi, kuri ir darbojušies Aleksandrijā, ir pilnībā cilvēciski-personiskajā pārveidota senā gudrība; visur no viņiem runā personīgais. Tas ir tas īpatnējais: viss, kas senajā pagānismā bija izskaidrojams tikai ar to, ka vienmēr tika norādīts, ka dievi ir nolaidušies lejā un savienojušies ar cilvēku meitām, lai radītu varoņus, tas viss Aleksandrijā tiek pārcelts cilvēka personīgajā rosībā. Un kādas formas Aleksandrijā ir pieņēmis jūdaisms, mozuiskā kultūra, mēs varam saskaņāt no tā, ko mums tieši rāda laiks, kad kristietība jau pastāvēja. Tur vairs nav nekā no kopsakarības cilvēku pasaulei ar garīgo pasauli tās dziļās uztveres, kāda tā visu laiku bija praviešu laikos, kāda tā vēl bija sastopama pat pēdējos divos gadsimtos pirms mūsu laika skaitīšanas sākuma: arī jūdaismā viss ir kļuvis personība. Tur ir čakli, darbīgi cilvēki, kuri ir ārkārtīgi iedziļinājušies seno slepenmācību noslēpumos, bet viss ir kļuvis personisks, Aleksandrijā darbojas personības. Un kristietība Aleksandrijā iesākumā parādās, gribētos teikt, kā kroplīgā bērniības pakāpē.

Kristietība, kas ir aicināta personīgo cilvēkā arvien tālāk vadīt augšā bezpersoniskajā, tieši Aleksandrijā parādījās īpaši spēcīgi. Proti, kristīgās personības darbojās tā, ka mums bieži rodas iespaids: viņu darbi jau aizsteidzas priekšā vēlākajai tīri personiskajai bīskapu un arhibīskapu darbībai. Tā darbojās arhibīskaps *Theophilos* 4.gadsimtā, tā rīkojās viņa sekotājs un radnieks svētais *Kyrillos*. Mēs varam spriest par viņiem tikai, tā teikt, pēc viņu cilvēciskajām vajībām. Kristietība, kam bija jādod cilvēcei lielākais, iesākumā parādās savās vislielākajās vajībās un no savas personīgās puses. Bet Aleksandrijā vajadzēja būt apliecinājumam pirms visas cilvēces attīstības.

Tur mums atkal ir viena šāda agrākā spirituālā projekcija ārēji fiziskajā plānā. Senajās orfiskajās mistērijās bija kāda brīnišķīga personība; tā izdzīvoja šo mistēriju noslēpumus; tā piederēja pie vissimpātiskākajiem, visinteresantākajiem seno grieķu orfisko mistēriju skolniekiem. Viņš bija labi sagatavots, proti, ar kādu zināmu ķeltisku slepenskološanos, ko bija

piedzīvojis agrākās inkarnācijās. Šī individualitāte ar dziļu dedzību meklēja orfisko mistēriju noslēpumus. To katram orfisko noslēpumu skolniekam bija jāpārdzīvo pašam savā dvēselē, kas ir saglabājis mītos par Dionīsu Zagreus, kuru titāni saraustīja gabalos, bet Zevs viņa ķermeni augšamcēla augstākai dzīvei. Kā individuāli cilvēsku pārdzīvojumu to bija jāizjūt tieši orfiiešiem, kā cilvēks ar to, ka paveic zināmu mistēriju ceļu, tā sacīt, izdzīvo to ārējā pasaulē, ar visu savu būtību tiek saraustīts gabalos, vairs neatrod sevi pats sevī.

Kamēr tā ir abstrakta izziņa, kad mēs parastajā veidā izzinām dzīvniekus, augus, minerālus, jo mēs paliekam ārpus tiem – tad tam, kurš sasniegt patiesas atziņas okultā nozīmē, ir jāvingrinās tā, it kā mēs būtu iekšā dzīvniekos, augos, minerālos, gaisā un ūdenī, avotos un kalnos, akmeņos un zvaigznēs, otrā cilvēkā, it kā mēs būtu vienoti ar to visu. Un tomēr orfietim bija jāattīsta tas spēcīgais iekšējais dvēseles spēks, lai atjaunots kā pilnībā sevī noslēgta individualitāte triumfētu pār saraustīšanu gabalos ārējā pasaulē. Tas savā ziņā piederēja pie visaugstākā, ko varēja piedzīvot iesvētīšanas noslēpumos, ja tas, ko es jums tikko ieskicēju, bija kļuvis par cilvēka iekšēju pārdzīvojumu. Un daudzi orfisko mistēriju skolnieki izgāja šādus pārdzīvojumus, pārdzīvoja šādā veidā savu saraustīšanu pasaulē un tādējādi izdzīvoja augstāko, kas pirmskristietības laikā varēja tikt pārdzīvots kā sava veida sagatavošanās kristietībai. Pie orfisko mistēriju skolniekiem starp citiem pieder arī tā simpātiskā personība, kuras ārējais vārds nav nonācis līdz pēcnācējiem, bet kura skaidri parādās kā orfisko mistēriju skolnieks un uz kuru es tagad norādu. Jau kā jauneklīs un tad daudzus vēlākos gadus šī personība bija cieši saistīta ar visām grieķu orfijām. Viņš darbojās tajā laikā, kas bija pirms grieķu filozofijas un kas vairs nav aprakstīts filozofijas vēstures grāmatās; jo tas, kas ir pierakstīts sākot ar Thales un Heraklītu, ir tikai izskaņa tam, ko jau agrāk bija paveikuši mistēriju skolnieki savā veidā. Un pie šiem mistēriju skolniekiem pieder arī tas, par kuru es jums tagad runāju kā par orfisko mistēriju skolnieku, kura skolnieks tad savukārt bija Pherekydes no Syros, kurš ir minēts Minhēnes lekciju ciklā “Oriens okcidenta gaismā” (“Austrumzemes no Rietumzemju skatījuma”) pagājušajā gadā.

Redziet, šo individualitāti, kura dzīvoja tajā orfisko mistēriju skolniekā, mēs, pētot Akaša-hroniku, atrodam atkaliemiesojušos 4.gadsimtā pēc Kristus. Mēs atrodam viņu savā atkaliemiesojumā Aleksandrijas dzīves mutulī, pie kam orfiskie noslēpumi ir pārveidoti personiskos pārdzīvojumos, protams, ka augstākā veida. Tas ir īpatnēji, kā tas viss atkaliemiesojoties ir pārveidots personīgos pārdzīvojumos. Mēs redzam šo individualitāti atkalpiedzimušu 4.gadsimta beigās pēc Kristus kā lielā matemātiķa *Theona* meitu. Mēs redzam, kā viņas dvēselē atdzīvojas viss, ko varēja pārdzīvot orfiskajās mistērijās, uzskatot lielo, matemātisko, gaismas pilno pasaules kopsakarību. Tas viss tagad bija personīgs talants, personīgas spējas. Tagad pat šai individualitātei par tēvu vajadzēja matemātiķi, lai šo to saglabātu iedzimtu; tik personīgām bija jābūt šīm spējām.

Tā mēs atskatāmies laikos, kad cilvēks vēl dzīvoja saistībā ar garīgajām pasaulēm, kā šī orfiskā personība, tā mēs redzam viņas ēnu tēlu starp tiem, kuri mācīja Aleksandrijā uz robežšķirtnes starp 4. un 5.gadsimtu. Un šī individualitāte vēl nebija uzņēmusi neko no tā, kas, varētu sacīt, cilvēkiem tolaik ļautu paskatīties pāri kristīgā iesākuma ēnām; jo vēl pārāk liels šajā dvēselē bija viss, kas bija orfisko mistēriju izskaņa, pārāk liels, lai to varētu izgaismot tā cita gaisma, nākošā Kristus gaisma. Kas visapkārt parādījās kā kristietība, kā piemēram, ar Theophilos un Kyrillos, tas patiesi bija tā, ka šai orfiskajai individualitātei, kura tagad bija pieņēmusi personīgu raksturu, bija pasakāms un dodams kas lielāks un viedāks kā tas, ko tajos laikos Aleksandrijā pārstāvēja kristietība.

Theophilos, kā arī Kyrillos pildīja visdziļākais naids pret visu, kas nebija kristīgi-baznīcisks tajā šaurajā nozīmē, kā to uztvēra tieši šie abi arhibīskapi. Viņos kristietība bija pieņēmusi pilnīgi personīgu raksturu, tādu personības raksturu, ka abi šie arhibīskapi jutās peteikušies par tās personīgajiem kareivjiem. Visur tika pulcināti cilvēki, kam bija jāveido, tā teikt, šo arhibīskapu aizsargvienības. Viņiem galvenais bija vara vispersoniskākajā nozīmē. Un kas viņus pavisam spārnoja, tas bija naids pret to, kas bija cēlies no senākiem laikiem un tomēr bija daudz lielāks par to, kas vēl izkropļotā veidā parādījās viņiem kā jaunais. Aleksandrijas

kristīgajos karognesējos valdīja visdziļākais naidis pret šo atkalpiedzimušo orfisko individualitāti. Un tādēļ mums nav ko brīnīties, ka šī atkaliemiesojusies orfiskā individualitāte tika apsūdzēta kā melnā burve. Un ar to bija pietiekami, lai sakūdītu visu šo pūli, kuri bija pieteikušies par kristietības karotājiem, pret cildeno, vienreizējo atkaliemiesojušos orfiskā skolnieka tēlu. Šis tēls vēl bija jauns, un tomēr, neskatoties uz jaunību, neskatoties uz to, ko viņai bija jāpiedzīvo, kas arī tolaik sievietei sagādāja lielas grūtības ilgās studijās, viņa bija pacēlusies līdz tai gaismai, kas varēja atmirdzēt pāri visai tā laika gudrībai un izziņai. Un tas bija brīnumaini, kā *Hypatijas* – jo tāds bija atkaliemiesojušās orfiķes vārds – mācību zālēs pie sajūsminātajiem klausītājiem lauzās vistīrākā, gaišākā gudrība Aleksandrijā. Viņa piespieda mesties pie savām kājām ne tikai vecos pagānus, bet arī tādus gudrus, pamatīgus kristiešus kā *Synesius*. Viņai bija nozīmīga ietekme, un viņa varēja piedzīvot vispersoniskākajā pārveidotu Orfeja senās pagāniskās gudrības atkalatdzīvošanos Aleksandrijā.

Un pasaules karma darbojās patiesi simboliski. Tas, kas veidoja viņas iesvētīšanas noslēpumu, tiešām bija kā ieprojecēts, noēnots fiziskajā plānā. Un līdz ar to mēs skaram notikumu, kas ir simboliski iedarbīgs un nozīmīgs tajā, kas norisinās vēsturē. Mēs skaram vienu no tiem notikumiem, kas šķietami ir tikai mocekļa nāve, bet kas ir simbols, caur kuru runā spirituālie spēki un nozīmes.

To naidis un niknums, kuri pulcējās Aleksandrijas arhibīskapiem, krita pār Hipātiju kādā 415.gada marta dienā. Viņi gribēja tikt vaļā no viņas varas, no viņas garīgās varas. Neizglītotais, mežonīgais pūlis bija sakūdīts arī no Aleksandrijas apkārtnes, un jaunavīgā gudrā ar blēdību tika izvilināta ārā. Viņa iekāpa ratos, un pēc norunātas zīmes uzkuģdītais pūlis metās viņai virsū, norāva drēbes no miesas, ievilka viņu kādā baznīcā un burtiski saplosīja gabalos, noplēsa miesu no kauliem. Viņu saraustīja gabalos, un savā trakumā visu cilvēcisko zaudējušās masas vēl staipīja viņas miesas gabalus apkārt pa pilsētu. Tāds bija lielās filozofes Hipātijas liktenis.

Te simboliski, gribētos teikt, ir ieskicēts kaut kas, kas ir dziļi saistīts ar Aleksandra Lielā dibināto Aleksandriju, kaut arī tas notika tikai ilgu laiku pēc Aleksandrijas dibināšanas. Šajā notikumā atspoguļojas svarīgi ceturtā pēcatlantiskā laikmeta noslēpumi, kas ietvēra sevī tik lielas, nozīmīgas lietas un kas saturēja arī to, kam vajadzēja nākt kā atraisīšanās no senā, kā vecā aizslaucīšanai prom, parādījās pasaulei tik paradoksāli lieliskā veidā tādā nozīmīgā simbolā, kā šīs 4.-5.gadsimtu mijas nozīmīgākās sievietes, kāda bija Hipātija, noslaktēšana, jo citādi to nevar nosaukt.

OTRĀ LEKCIJA

Štutarte, 1910.gada 28.decembris

Augstāko pāroteklisko spēku iejaukšanās caur Orleānas Jaunavas darbiem, kas padarīja iespējamu Eiropas tautu individualitāšu saplūšanu un deva jaunu seju jaunāko laiku vēsturei.
Scotus Erigena. Aiz Gilgameša un Eabani stāvošais okultaiss fons. Kentauru tēls.

Vakar ievadā uzmanība tika pievērsta tam, ka mēs zināmus senākus vēsturiskus notikumus cilvēcē varam saprast pareizi tikai tad, ja skatāmies ne tikai uz pašu konkrēto personību spēkiem un spējām, bet arī pieņemam kā priekšnosacījumu, ka caur attiecīgajām personībām kā caur instrumentiem darbojas būtības, kuras, tā sacīt, ļauj plūst lejā saviem darbiem mūsu pasaulē no augstākām pasaulēm. Mums ir jāstādās priekšā, ka šīs būtības šeit mūsu pasaulē nevar nepastarpināti ķerties pie mūsu fiziskajām lietām, pie mūsu fiziskajiem faktiem, jo tās savas tagadējās attīstības pakāpes dēļ nevar iemiesoties fiziskā ķermenī, kurš savus elementus ņem no mūsu fiziskās pasaules. Tādēļ, ja tās grib darboties mūsu fiziskajā pasaulē, tām ir jāizmanto fizisko cilvēku, viņa rokas, bet arī viņa saprātu, viņa uztveres spējas. Šādu augstāko pasaulu būtību ietekmi un iedarbību mēs varam atklāt izteiktu jo skaidrāk, jo tālākā cilvēces attīstības pagātnē atgriezīamies. Bet nedrīkst arī iedomāties, ka šī spēku un iedarbību plūsma no augstākajām pasaulēm caur cilvēkiem lejā uz fizisko pasauli līdz pat mūsu laikam jebkad būtu pārtrūkusi.

Garazinātniekam, kurš, kā mēs tagad jau kopš gadiem esam varējuši to attīstīt, ir apguvis to, kas mūsu sajūtas un priekšstatus ved pie augstāko pasaulu priekšnosacījumiem, viņam šāds fakts, kā tas tikko ir raksturots, protams, būs jau no paša sākuma labi saprotams, jo viņš ir pieradis, tā sacīt, vienmēr ievērot tos savienojošos pavedienus, kas saista mūsu izziņu, mūsu domāšanu, mūsu gribu ar būtībām no augstākajām hierarhijām. Bet garazinātnieks arī pa laikam nonāk situācijā, kad ir jāaizsargājas pret materiālistiskajiem priekšstatiem, kādi nu mūsu tagadējā laikā pastāv, pret priekšstatiem, kas cilvēkiem, kuri stāv tālu no spirituālās attīstības, padara neiespējamu kaut vai ieklausīties tajā, kam ir jātiek pateiktam par augstāko pasaulu iedarbību mūsu fiziskajā pasaulē.

Mūsu laikos tas jau, pamatā ņemot, pieder pie novecojušiem uzskatiem, ja kāds vēsturē runā kaut vai tikai par valdošām abstraktām idejām notikumos ar cilvēci. Jau tas vien dažiem cilvēkiem šķiet kaut kas nepieļaujams attiecībā pret patiesu zinātniskumu, ja runā par to, ka zināmas idejas, abstraktas idejas, kas faktiski principā var dzīvot tikai mūsu saprātā, ka tās izdzīvo vairākos secīgos vēstures laikmetos. Pēdējais atspīdums, tā sacīt, tādai ticībai šādām abstraktām idejām – par kurām gan nevarēja apjēgt, kā tās varētu iedarboties, jo tās taču ir abstraktas idejas – vismaz tāds zināms pēdējais atmirdzums no ticības šādām abstraktām idejām vēl stiepās kā stīga cauri vēstures rakstiem 19.gadsimtā. Bet arī šo ticību vēsturi ietekmējošām idejām pamazām un pakāpeniski mūsu materiālistiskās attīstības progress ir izmetis aiz borta, un mūsdienās arī vēsturē savā ziņā par skaidras galvas zīmi liecinot, ja tic tikai tam, ka viss, kas raksturo laikmetus, kas ir parādījušies dažādos laikmetos, rodas tikai saplūstot kopā fiziski uzskatāmiem ārējiem darbiem, ārējām vajadzībām, ārējām interesēm un tieši fizisko cilvēku idejām. Mūsdienās jau ir garām laiks, kad savā ziņā vēl kā caur inspirāciju tādi gari, kā piemēram, *Herders* attēloja cilvēces vēstures attīstību tā, ka visur varēja pamanīt: pamatā ir vismaz pieņēmums par dzīvām varām, dzīvām pārjutekliskām varām, kuras izpaužas caur cilvēku darbiem, caur cilvēku dzīvi. Un kurš grib mūsdienās skaitīties pavisam gudra galva, tas teiks: nu, tādām cilvēkam kā *Lessingam* bija dažas tiešām saprātīgas idejas, bet tad savas dzīves beigās viņš nonāca tik konfūzās, izplūdušās lietās, kādas viņš ir aprakstījis savā grāmatā "Cilvēku dzimuma audzināšana", kur viņš vairs nezināja kā citādi izlīdzēties, kā saistot vēsturiskās tapšanas straumes stingrās likumsakarības ar atkalmiešanos ideju. Savas "Cilvēku dzimuma audzināšanas" pēdējās tēzēs *Lessings* patiešām ir izteicis to, ko garazinātne attēlo pēc okultiem faktiem: ka dvēseles, kuras ir dzīvojušas senajos laikmetos, ka tās tad ir uzņēmušas dzīvīgi darbīgos spēkus, pārnēsušas šos spēkus līdz savos jaunajos iemiesojumos, tā ka pastāv ne tikai abstrakta, ne tikai idejiska attīstības plūsma, bet gan patiesa, reāla gara tālākatīstība, slēpta aiz materiālajām norisēm. Kā jau teikts, gudra galva teiks: viņš jau vecumā

nonāca pie tik izplūdušām, konfūzām idejām kā atkaliemiesošanās; tās nevajag ņemt vērā. – Tas vienmēr atgādina par kādu rūgti ironisku un tomēr tik gudru piezīmi, ko reiz savā dienasgrāmatā ir pierakstījis *Hebbels*, kur viņš saka, ka tas būtu skaists motīvs, ka kādam ģimnāzijas skolotājam skolā mācot par Platonu, starp viņa skolniekiem atrastos atkaliemiesotais Platons, un ka to Platonu, par ko māca ģimnāzijas skolotājs, viņš tik maz spēj saprast, ka skolotājam nākas viņam uzlikt bargus sodus.

Attiecībā uz cilvēces attīstības vēsturisko uztveri no agrākās garīgās uztveres daudz kas ir zudis, un garazinātnei patiešām būs jāaizstāvas pret materiālistiskās domāšanas uzbrukumu, kas nāk no visām pusēm un kas uzskata par vienkārši muļķīgu to, kas ir ziņojams par garīgiem faktiem. Mēs taču esam tikuši patiešām brīnišķīgi tālu, piemēram, arī tajā, kā tām varenajām ainām, tiem varenajiem simboliskajiem priekšstatiem, kas ir izplūduši no cilvēka senās gaišredzīgās izziņas un kas parādās mitoloģijā, varoņteikās, leģendās un pasakās, mūsdienās atrodas visdīvainākie izskaidrotāji. Kuriozākais šajā jomā laikam ir *Salomon Reinach* grāmatiņa “Orfejs”, kas mūsu laikos ir guvusi zināmu ievērbu plašās Francijas aprindās. Tajā viss, uz ko vajadzētu būt virzītām Demētras, Orfeja un citu mitoloģisko tēlu idejām, tiek attiecināts uz tīri materiālām norisēm, un dažbrīd ir tiešām groteski, kā tiek atvasināta viena vai otra tēla vēsturiskā eksistence, kas slēpjas, teiksim, aiz Hermesa vai Mozus, un cik triviālā veidā tiek mēģināts izskaidrot šos tēlus kā, tā sacīt, brīvu cilvēku sadzejojumu, fantāziju. Pēc Salomona Reinacha metodes būtu viegli pēc sešdesmit, septiņdesmit gadiem, tas ir, kad ārējās atmiņas par viņu būtu nedaudz padzisušas, pierādīt, ka tāds Salomons Reinachs nekad nav eksistējis, bet ir tikai tautā izdomāts, seno ideju par Reinekes lapsu pārnesot uz Salomonu Reinachu. Tas pēc viņa metodes būtu absolūti iespējami. Tas viss ir tik absurdi, kas tiek iztirzāts šajā grāmatiņā “Orfejs”, kā tiek teikts tās ievadā, ka tās ir domāta “visplašākajām mūsdienu izglītoto ļaužu aprindām, arī visjaunākajiem”! “Arī visjaunākajām aprindām”, jo viņš uzsver, ka esot izvairījies no visa – kaut gan nav izvairījies Demētras ideju attiecināt uz cūku – kas varētu šķist piedauzīgi jaunām sievišķām personībām. Bet viņš sola, ka, ja viņa grāmata gūs cerētos panākumus, tad uzrakstīšot savas grāmatiņas īpašu izdevumu mammām, kurā būšot pateikts viss, ko pagaidām vēl nevarot atļauties pateikt meitām. Tik tālu nu mēs esam nonākuši.

Gribētos tieši garazinātnes piekritējiem vienmēr atgādināt, ka garīgo varu, garīgo spēku darbību caur cilvēkiem līdz pat mūsu gadsimtam ir iespējams patiešām pierādīt, izmantojot pat tīri ārējus saprāta argumentus, nemaz nerunājot par tīri okulti- ezotēriskiem pētījumiem, ar ko mēs galvenokārt nodarbojamies šeit. Bet, lai mēs saprastos tajā, kā garazinātnei var rasties zināma iespēja tīri ārēji aizstāvēt pārjuteklisko varu darbību vēsturē, ļaujiet man norādīt uz sekojošo.

Ja kāds nedaudz papētīs modernās cilvēces attīstību, kā tā ir norisinājusies 14., 15. un līdz 16. gadsimtam, tad zinās, ka bezgalīgi dziļa nozīme bija tam, kā šajā jaunāko laiku ārējā cilvēces attīstībā vēsturiski iejaucās kāda noteikta personība, attiecībā uz kuru patiešām, gribētos teikt, ar visārējākiem pamatojumiem var pierādīt, ka caur viņu darbojās garīgi-pārjutekliskas varas. Proti, var uzdot jautājumu, lai nedaudz izgaismotu okulto vēstures uztveri: kas būtu iznācis no jaunākās Eiropas attīstības, ja 15. gadsimta sākumā šajā attīstībā nebūtu parādījusies meitene no Orleānas, *Orleānas jaunava*? Tam, kurš šī laika attīstību apskata kaut vai tīri ārēji, nākas sacīt sev: ja Orleānas jaunavas paveikto izsvītrotu no vēsturiskās attīstības gaitas, tad no tā, ko var zināt pēc tīri ārējiem vēsturiskiem pētījumiem, ir jābūt skaidram: bez augstāku pārjuteklisku varu darbības caur šo meiteni no Orleānas 15. gadsimtā Francijai, jā, visai Eiropai būtu bijis jāiegūst pavisam citu veidolu. Jo tajā laikā viss, kas norisinājās gribas impulsos, fizisko galvu smadzenēs, bija virzīts uz to, lai Eiropu, tā sacīt, pārklātu cauri visām valstīm ar tautu individualitāti izsvītrojošu un izdzēsošu vispārēju valsts uztveri. Un tā ietekmē pilnīgi noteikti būtu kļuvis neiespējams bezgalīgi daudz no tā, kas pēdējos gadsimtos ir izveidojies caur eiropisko tautu individualitāšu mijiedarbību Eiropā.

Ja iztēlojas Orleānas jaunavas paveikto izsvītrotu no vēstures, ja iztēlojas Franciju pamestu sava likteņa varā, ja viņa nebūtu iejaukusies, un tad jautā: kas būtu noticis ar Franciju bez viņas izdarītā? – Un tad apdomā, kādu lomu ir spēlējusi Francija sekojošajos gadsimtos

visā cilvēces garīgajā dzīvē! Un to pierāda ar nevis apstrīdamiem, noliedzamiem, bet gan ar ārējiem dokumentiem apstiprinātiem faktiem par Orleānas meitenes sūtību! Ja noskaidro, ka šī meitene ar patiesi arī tā laika nozīmē ne sevišķi augstu ārējo izglītību pēkšņi savā vēl pat ne pilnu divdesmit gadu vecumā 1428.gada rudenī jūt, kā ar viņu runā pārjuteklisko pasaulu garīgās varas, tādas varas, kurām viņa gan piešķir formas, kādas viņai ir pierastas, tā ka viņa skatās caur savu priekšstatu brillēm; bet tas nav nekāds iebildums pret šo varu realitāti. Iztēlojieties, ka viņa zina: pārjutekliskas varas vada viņas gribas spēku uz pilnīgi noteiktu punktu. Es jums iesākumā nestāstu par tiem faktiem, kas varētu tikt izstāstīti caur Akaša-hroniku, bet gan tikai to, kas ir secināts dokumentāli, tīri vēsturiski.

Mēs zinām, ka šī meitene no Orleānas iesākumā visu atklāja kādam savam radniekam, pie kura – gribētos gandrīz teikt, ka gadījuma pēc – viņa rada sapratni; ka pēc dažādiem apkārtceļiem un grūtībām viņa tika aizvesta uz *karala Kārļa* galma apmetni, kurš ar visu savu franču armiju, tā sacīt, bija nonācis pie sava joka beigām; un mēs zinām, ka viņa, pēc tam, kad viņai ceļā bija likti visi iedomājami šķēršļi, beigu beigās starp daudziem cilvēkiem, starp kuriem karalis Kārlis bija paslēpts tā, ka ārējs skats viņu nemaz nevarēja atšķirt, pareizi atrada karali, dodoties tieši pie viņa. Ir arī zināms, ka viņa toreiz karalim kaut ko pateica – viņš gribēja šo meiteni ar to pārbaudīt – par ko var teikt, ka to zināja tikai karalis un pārjutekliskās pasaules. Un jūs varbūt no ārējās vēstures arī ziniet, kā viņai tad klājās, nemitīgu impulsu un nemitīgā savas spēcīgās ticības iespaidā – pareizāk būtu teikt, savas nepastarpinātās gaišredzības vadīta – cauri lielām grūtībām aizvadot karaspēku līdz uzvarai un karali līdz kronēšanai.

Kurš toreiz iejaucās vēsturiskās attīstības gaitā? Taču neviens cits, kā augstāko hierarhiju piederīgie! Orleānas jaunava bija ārējs instruments šīm būtnēm, un viņas, šīs augstāko hierarhiju būtnes vadīja vēstures notikumus. Var jau būt, ka kāds saprātīgi saka: ja *es* būtu to vadījis, tad būtu darījis to gudrāk – jo viņa domāšanai šis vai tas, kas notika, parādotos Orleānas jaunavai, nešķiet piemēroti. Garazinātnes piekritējiem gan nevajadzētu gribēt korigēt dieva darbus pēc cilvēka sapratnes, kas gan mūsdienās mūsu tā saucamajā civilizācijā tā notiek visur. Redziet, dabiski, ka ir arī atradušies ļaudis, kuri pilnīgi mūsu laika nozīmē gribētu, tā sacīt, modernās pasaules vēsturi atslogot no Orleānas jaunavas darbiem. Un vienu šādu mūsu laikam raksturīgu darbu šajā materiālistiskajā virzienā uz uzrakstījis *Anatols Franks*. Gribētos taču īstenībā zināt, kā materiālistiskā domāšana tiek galā ar ziņojumiem, kas patiesi – es vēl arvien runāju par ārējās vēstures dokumentiem – ir tiešām labi pamatoti. Tā nu man gribētos, tā kā mēs tieši esam šajā vietā un es dažreiz labprāt ņemu vērā lokālos apstākļus, jums parādīt kādu dokumentu, uz kuru reiz te jau bija atsaucē.

Štutgartieši noteikti zina, ka šeit reiz ir dzīvojis kāds nozīmīgs evaņģēliju pētnieks. Garazinātniekam nemaz nav jābūt vienisprātis ar dažreiz pat ļoti atjautīgajiem secinājumiem, ko ir piedāvājis *Gfrörer* – tā sauca šo evaņģēliju pētnieku – savos evaņģēliju pētījumos, un mēs varam būt droši, ka *Gfröfers*, ja dzirdētu, kas tagad tiek sludināts garazinātnes jomā, izmantotu tos izteikumus, ko viņš bieži izmantoja pret saviem pretiniekiem, kurus viņš savā stūrgalvībā ne vienmēr pieļāva: izteicienu, ka šie teozofi arī esot tādi ļautiņi, kuriem “zem hūtes viss nav īsti kārtībā”. Bet tolaik vēl nebija pienākuši laiki, kad, tā sacīt, tīri materiālistiskā veidā vēsturiskus dokumentus varēja vienkārši neņemt vērā, kā to dara mūsdienās, ja šie vēsturiskie dokumenti attiecas uz faktiem, kuri ir neērti, kuri acīmredzami uzrāda augstāko spēku darbību mūsu fiziskajā pasaulē. Un tā nu es gribētu šodien atkal citēt kādu nelielu dokumentu, kādu vēstuli, kura tika publicēta 19.gadsimta pirmajā pusē. Es gribētu jums nolasīt priekšā tikai dažas vietas tā, kā tolaik uz šo vēstuli atsaucās *Gfröfers* savas ticības attaisnošanai. Es gribētu jums nolasīt kādu vietu no Orleānas jaunavas raksturojuma un tad jautāt, ko šāds dzīvīgs attēlojums nozīmē.

Pēc tam, kad šīs vēstules rakstītājs, uz kuru *Gfröfers* atsaucas, ir uzskaitījis, ko Orleānas jaunava ir paveikusi, viņš turpina:

“Šo un daudz ko citu Jaunava (Orleānas) ir paveikusi un ar dieva palīgu viņa veiks vēl lielākas lietas. Jaunavai piemīt piemīlīgs skaistums un vīrišķīga stāja, viņa runā maz un parāda brīnumainu gudrību; runā viņa patīkami-smalkā balsī pēc sieviešu veida. Viņa ēd mēreni, vēl

mērenāk dzer vīnu. Skaisti zirgi un ieroči viņai tīk. Viņa ļoti mīl apbruņotus un cēlus vīrus. Tikšanās un sarunas ar daudziem jaunavai ir pretīgas; viņa bieži izplūst asarās, mīl priecīgas sejas, panes nedzirdētu darbu, un ieroču nēsāšanā un vadīšanā viņa ir tik nesalaužama, ka sešas dienas un naktis bez pārtraukuma var palikt pilnā bruņojumā. Viņa saka: angļiem nav nekādas tiesības uz Franciju, un tādēļ, kā viņa saka, dievs ir viņu sūtījis, lai tos padzītu un uzvarētu, tomēr pēc iepriekšēja brīdinājuma. Karalim viņa izrāda vislielāko padevību; viņa saka, ka dievs karali mīl un sargā īpaši, tādēļ arī viņš tiek pasargāts. Par Orleānas hercogu, savu brālēnu, viņa saka, ka viņš tikšot brīnumainā veidā atbrīvots, bet tikai pēc tam, kad angļi, kuri viņu ir sagūstījuši, iepriekš tikšot brīdināti par viņa atbrīvošanu.

Un ar to, Jūsu gaišība, es beidzu savu ziņojumu: brīnumainākas lietas notiek un ir notikušas, nekā es varu uzrakstīt vai izteikt vārdos. Kamēr es šo rakstu, minētā jaunava jau ir devusies uz Reims pilsētas apvidu Šampanjā, uz kurieni ar steigu savai iesvaidīšanai un kronēšanai ar dieva palīgu ir devies arī karalis. Jūsu gaišība un varenība, un mans visgodājāmākais kungs! Es ļoti pazemīgi atvados, lūdzot Visaugstāko, lai Viņš Jūs pasargā un piepilda Jūsu vēlmes.

Rakstīts Biteromis, jūnija mēneša 21. dienā.

Jūsu pazemīgais kalpotājs Percivals, Bonlamiulkas kungs, Francijas karaļa un Orleānas hercoga kunga, karaļa senešala padomnieks un kambarkungs, dzimis Berry.”

Šo vēstuli no tieša karaļa tuvuma raksta kāds, kurš pazīst šo meiteni. Tad patiešām ir pārsteidzoši, ka visas šīs lietas ir no jauna jāuzmeklē ar tīri okultiem iemesliem un pierādījumiem – jo tās ir atrodamas Akaša-hronikā – lai redzētu, kā tieši šādos gadījumos var sagādāt arī ārēji vēsturiskus dokumentus. Īsumā, tas šķiet gandrīz vājprātīgi, ja kāds šaubās par to, kas darbojās caur Orleānas jaunavu. Un ja mēs tad vēl ņemam vērā, ka viņas veikuma rezultātā visa jaunāko laiku vēsture ieguva citu seju, tad tas dod mums tiesības teikt, ka šeit mēs redzam tiešu pārjutekliskās pasaules iedarbību, ārēji dokumentāli pierādāmu. Ja garapētnieks tad iet tālāk un savā veidā meklē īsteno inspiratoru, kurš iedarbojās uz Orleānas jaunavu, tad atklāj, izpētot vienu otram sekojošos laikus, kaut ko ļoti īpatnēju. Viņš atklāj, kā tas pats gars, kurš tolaik kā caur savu instrumentu ir darbojies caur Orleānas jaunavu, tikai, tā sacīt, pavisam citā formā, pavisam citā veidā ir inspirējoši iedarbojies arī uz kādu citu personību, kurš kā filozofs ir dzīvojis *Kārļa Plikpaurainā* galmā: *Scotus Erigena*, kura filozofiski – teoloģiskās idejas tik dziļi ir ietekmējušas Eiropu agrākā laikmetā. Un tā mēs redzam, ka tās pašas varas darbojas dažādos laikmetos dažādā veidā caur cilvēkiem kā caur saviem instrumentiem; tajā, ko mēs saucam par vēsturi, pastāv kontinuitāte, nepārtrauktība.

Vakar es jums parādīju, kā nozīmīgā mītā no babiloniešu-haldejiešu laikiem tiek norādīts uz garīgo pasaulu iedarbību uz cilvēkiem, no kuriem daudz kas bija atkarīgs vēstures gaitā mūsu trešajā pēcatlantiskajā laikmetā, kā visa vēsturiskās attīstības gaita senajā Haldejā, senajā Babilonā. Tomēr mums tagad arī no okultās zinātnes viedokļa jāapskata abas šīs personības, kas slēpjas aiz teiksmainajiem vārdiem Gilgamešs un Eabani. Okulti-vēsturiski mums viņos ir jāskatās personības, kuras stāv iesākumā tam, ko mēs saucam par babilonisko, par haldejiešu kultūru. Kādi impulsi no viņiem ir varējuši nākt, to mēs atrodam īstenajā senās Babilonijas un Haldejas garīgās kultūras attīstībā. Gilgamešs bija personība, kuram aiz muguras bija daudzas šādas inkarnācijas, tā ka savā ziņā viņa personību var saukt par senu dvēseli cilvēces attīstības gaitā.

Jūs jau ziniet no manas grāmatas “Slepenzinātnes skices”, ka Zemes attīstības lemūriskajā laikmetā tikai pavisam nedaudzi cilvēki, tā sacīt, pārdzīvoja Zemes attīstības notikumus uz pašas Zemes, ka tikai nedaudzi palika uz Zemes lemūriskā laikmeta laikā; ka vairums dvēseļu, pirms vēl sākās īstēnie visa cilvēciskā mumificēšanās draudi, pacēlās prom no Zemes uz citām planētām un turpināja dzīvot uz Marsa, Saturna, Venēras, Jupitera un tā tālāk; ka tad pēc lemūriskā laikmeta beigām un atlantiskā laikmeta laikā šīs dvēseles pakāpeniski atkal atgriezās lejā uz Zemes, lai mainījušos Zemes apstākļos iemiesotos Zemes ķermeņos un parādītos arvien jaunās inkarnācijās. Tur mums tāpat ir tādas dvēseles, kuras salīdzinoši agri ir nolaidušās lejā no planētu pasaules, un citas, kuras ir nolaidušās lejā vēlu,

tikai vēlākos atlantiskās attīstības posmos. Pirmajām dvēselēm, tātad tām, kuras agrāk ir nolaidušas lejā, ir vairāk inkarnāciju uz Zemes nekā vēlāk nokāpušajām, un tādēļ tās mēs pretstatā pirmajām varam saukt par jaunākām dvēselēm, tātad dvēselēm, kuras ir mazāk uzņēmušas sevī.

Sena dvēsele bija tā individualitāte, kura slēpjas aiz vārda Gilgamešs, un jaunāka, kura bija iemiesojusies Eabani babiloniskās kultūras sākuma posmā. Jā, attiecībā uz šo jaunāka vai senāka cilvēka dvēsele parādās – gandrīz jāsaka, ka par pārsteigumu pat okultistiem – kaut kas ļoti īpatnējs. Ja, piemēram, kāds šodien ir ticis tik tālu, ka nedaudz piekrīt garazinātnes patiesībām, bet citādi vēl joprojām paliek pie ārējās pasaules aizspriedumiem un vērtībām, tad tādām šķitīs pamatoti, ka, piemēram, mūsdienu filozofu vai lielo zinātnieku dvēseles būtu pieskaitāmas senākajām dvēselēm. No okultajiem pētījumiem izriet tieši pretējais, lai cik dīvaini tas neskanētu, un tas ir pārsteidzoši pašiem okultistiem, ka, piemēram, *Kantā* dzīvoja jauna dvēsele. Jā, par to liecina fakti, pret ko neko nevar iesākt. Un varētu norādīt arī uz to, ka jaunākās dvēseles vairumā iemiesojas krāsainajās rasēs, tātad krāsainās rases, proti, nēģeru rase, galvenokārt iemieso jaunākās dvēseles. Bet tieši raksturīgais tam cilvēku domāšanas veidam, kas dzīvo izglītībā, mūsdienu materiālistiskajā zinātnē, nosaka jaunākās dvēseles. Un tas ir pat pierādāms dažai labai personībai, par kuru to pat nevarētu iedomāties, iepriekšējā inkarnācija ir bijusi vēl tīri mežonīga. Jā, to atkal saka fakti! To visu ir jāiegaumē, tā tas ir. Tas, dabiski, spriedumiem, kādi mums ir par savu apkārtējo pasauli, neatņem neko no to nozīmīguma, neko no to vērtības; tomēr tam ir jātiek aptvertam, lai rastos kopēja izpratne par to, par ko ir runa. Šajā nozīmē mums ar Eabani senajā Babilonijā ir darīšana ar jaunu dvēseli, Gilgamešā ar senu dvēseli. Šāda sena dvēsele, kura pēc visas savas dabas agri tiek aptverta, kas zināmā mērā ir ne tikai tagadnes kultūras elements, kultūras faktors, bet arī kā kultūras iezīme iekrīt tagadnē un ļauj ieskatīties tālu nākotnes perspektīvā.

Kāds gan varētu pret to protestēt, ja viņam nopamatotu, ka viņa bieži par zemākiem uzskatītie teozofi parasti ir senākas dvēseles nekā tie, kuri lasa akadēmiskās lekcijas. Bet to rāda pētījumi, un kaut arī garīgos pētījumus nedrīkst izmantot ļaunprātīgi tam, lai apgāztu vērtības un izsmietu to, kas ir mūsu kultūras iezīmes, tad tomēr ir stingri jāskatās acīs patiesībai. Tā nu Gilgamešs bija personība, kura, pateicoties savai dvēseles konstitūcijai bija saistīta ar to, kas piederēja tā laika progresīvākajiem garīgajiem elementiem un garīgajiem faktoriem, kas tiem laikiem iespīdēja tālu nākotnē, un kas arī tolaik varēja tikt sasniegts tikai tā, ka šāda personība veica sava veida iniciāciju. Zināmā iniciācijā, tā paziņošanā, nodošanā, ko var uztvert tikai caur iniciāciju, Gilgamešam bija jātiek nodotam tam, kas darīja viņu spējīgu sniegt fermentus babiloniskajai kultūrai. Tātad viņam līdz zināmai pakāpei bija jātiek iesvētītam.

Apskatīsim šo Gilgamešu, kā viņam bija jāiekļaujas cilvēces attīstībā pirms iesvētīšanas. Viņš bija viens no trešā pēcatlantiskā laikmeta cilvēkiem. Bet šajā laikmetā pār dabisko cilvēcisko gaisredzību, pār to, ko cilvēks varēja un spēja ar saviem dabiskajiem spēkiem, tolaik jau bija pārklājusies krēsla. Tā vairs nepastāvēja tādā mērā, ka liels skaits cilvēku spētu atskatīties uz savām iepriekšējām inkarnācijām. Ja mēs paskatītos tālākā pagātnē, otrajā, pirmajā pēcatlantiskajā laikmetā, tad tur atklātu, ka vairums cilvēku uz mūsu Zemes vēl spēja atskatīties uz savām agrākām inkarnācijām, uz to, kā noritējusi viņu dvēseles dzīve pirms tagadējās piedzimšanas. Bet tas pakāpeniski bija izzudis. Ar Gilgamešu tā lieta bija tāda, ka jau no paša sākuma tā būtība, kam bija caur viņu jāatklājas un kura caur viņu varēja atklāties tikai tā, ka pakāpeniski vadīja viņu uz sava veida iniciāciju, ka šī būtne, tā, vienmēr turēja pār viņu savu roku. Tā nolika viņu vietā, no kuras viņš pats varēja mācīties spriest par savu vietu pasaules vēsturē. Tā teikt, pārjuteklisku notikumu ceļā, kādus mēs tēlaini ieraugām mītā, kuru es vakar jums minēju, viņam blakus tiek nolikts draugs, tāds draugs, kura barbarisms, necivilizētība mums tiek parādīta tā, ka viņš pēc ārējā veidola esot bijis pa pusei dzīvniecisks. Tiek pateikts, ka šis draugs staigāja spalvās kā zvērs, tas nozīmē, ka viņš, tā sacīt, vēl bija spalvainš kā sencilvēki, ka viņa dvēsele bija tik jauna, ka veidoja tādu miesu, kas rāda cilvēku vēl mežonīgajā veidolā. Tā Gigamešam, attīstītajam, blakus ar Eabani bija cilvēks, kuram dēļ savas jaunās dvēseles un tās noteiktās miesas organizācijas vēl piemita senā gaisredzība. Lai viņš

varētu noorientēties, viņam tika dots šis draugs. Ar šī drauga palīdzību viņam tad izdevās īstenot zināmas lietas, kā, teiksim, atvest atpakaļ to garīgo varu, kas mums mītā savukārt tiek attēlota ar Erekas pilsētas dievietes Ištaras tēlu. Es jums teicu, ka pilsētas dieviete bija nozagusi kaimiņu pilsēta un ka tādēļ abi, Gilgamešs un Eabani, sāka karu ar kaimiņpilsētu, uzvarēja šīs kaimiņpilsētas valdnieku un atveda atpakaļ pilsētas dievieti.

Ja grib vēsturiski pareizi saprast šādas lietas, kuras mums ir attēlotas senajos mītos, tad tomēr ir jāiedziļinās šīs lietas okultajā fonā. Aiz šīs pilsētas dievietes nolaupīšanas slēpjas kaut kas līdzīgs kā aiz Helēnas nolaupīšanas, kuru Pariss aizveda uz Troju. Mums ir jābūt skaidram, ka ir ļoti labs pamatojums tam, kas ir iztirzāts manā nelielajā rakstā "Asinis ir pavisam īpaša sula". Tajā tiek norādīts, ka seno laiku tautās pastāvēja zināma kopēja, vispārēja apziņa, ka cilvēks sajuta savā ādā ne tikai savu personisko Es, bet arī jutās kā daļa no cilts, kā daļa no pilsētnieku saimes. Tāpat kā atsevišķa cilvēka dvēsele tiek sajūta kā centrālais faktors mūsu pirkstiem, kājām, rokām, kas pieder kopā, visam mūsu organismam, tā senajos laikos cilvēks attiecībā pret grupas dvēseli jutās kā tai piederīga daļa. Kaut kas tamlīdzīgs vēl pastāvēja senākajos laikos seno pilsētu kopienās, pat vēl Grieķijā. Kopējs gars, tautas-esība, cilts-esība dzīvoja un caurda atsevišķās tautas personības. Bet tam, kas varēja pievienoties cilvēka apziņai no šādas kopējas esības, tam bija jātiek zināmā mērā pārvaldītam mistērijās, slepenos tempļos, svētvietās. Tad bija senie mistēriju priesteri, kuri pārvaldīja kādas pilsētas vai cilts kopējās spirituālās lietas. Un tā nav tikai tāda figurāla izrunāšanās, bet gan savā ziņā reāli un pareizi, ja saka, ka šāda svētvietā patiešām bija kā dzīvoklis pilsētas-Esam, grupas dvēselei. Tur tai bija centrālais mājoklis, un tempļa priesteri bija tās kalpotāji. Viņi bija tie, kuri caur inspirācijām – ko sauca par orākuliem – uztvēra šīs grupas dvēseles uzdevumus un nesa tos ārā pasaulē, lai šīs vai tas notiktu; jo tā laika orākulus ir pilnībā jāuztver tādā nozīmē, kā es to tagad esmu raksturojis.

Šādu svētvietu pārvaldīšana bija saistīta ar zināmiem noslēpumiem, un daudzas cīņas senajos laikos norisinājās tā, ka vienas pilsētas tempļa priesteri tika saņemti gūstā un aizstiepti uz kaimiņpilsētu, lai, tā sacīt, pilsētas svarīgākie noslēpumi tiktu aizstiepti prom uz kaimiņpilsētu. Te jums ir reāls fakts, kas atbilst ainai, ka pilsētas dieviete Ištara, Erekas tautas dvēsele, tiek nolaupīta un aizvesta uz kaimiņpilsētu. Tempļa priesteri, tempļa noslēpumu pārvaldītāji, tika saņemti gūstā, jo kaimiņpilsēta cerēja tādā veidā iegūt svētos noslēpumus un līdz ar to šīs pilsētas varenību. Tas ir reālais iemesls.

Un šādas lietas Gilgamešs ar to dvēseles konstitūciju, kāda viņam bija iesākumā, pats nespēja uztvert, jo nespēja ieskatīties šajās kopsakarībās. Bet kāda jaunāka dvēsele varēja, tā sacīt, kalpot kā gaišredzības maņa, kas palīdzēja viņam atkarot atpakaļ savai dzimtajai pilsētai tās tempļa dārgumus. Tas lika Gilgamešam patiešām tā pa īstam apzināties, ka cilvēka dzīvī tieši pārejas laikos ir kaut kas tāds, kā tas tiek attēlots leģendā par aklo un paralizēto, kuri katrs atsevišķi ir bezpalīdzīgi, bet kopā tiek uz priekšu, aklajam paņemot paralizēto uz pleciem, bet tam savukārt dodot abiem redzes spējas. Tā mēs Gilgamešā un Eabani, pārcelti spirituālajā, redzam šādu cilvēku ar pavisam atšķirīgām dotībām sadarbību. It īpaši senāko laiku vēsturiskajos faktos mēs to sastopam ik uz soļa. Un ir svarīgi kaut ko tādu saprast, jo tikai tad var arī saprast, kāpēc mums mītos un teiksmās tiek attēloti draugi, kuriem kaut ir jāpaveic kopā: draugi, kuri tad parasti ir tik nevienādi attiecībā uz dvēseles konstitūciju, kā tas bija arī ar Gilgamešu un Eabani. Bet tas, ko bez tam Gilgamešs varēja iegūt savai dvēselei caur savu draugu Eabani, bija tas, ka viņš no Eabani it kā inficējās pats ar savu gaišredzības spēku, tā ka viņš savā ziņā varēja atskatīties uz pats savām agrākajām inkarnācijām. Tā Gilgamešs no Eabani patiešām iemācījās atskatīties uz agrākajām inkarnācijām. Tas bija kas tāds, kas jau bija ārpus Gilgameša normālajām spējām. Un tagad dzīvīgi iztēlosimies, kā Gilgamešs gribēja tikt ietekmēts no šīs atskatīšanās savās agrākajās inkarnācijās.

Ko viņš būtu varējis teikt no tās dienas, kad viņa dvēselē uznira iespēja atskatīties tajā, ko viņa dvēsele bija piedzīvojusi agrākajās inkarnācijās? Iesākumā tas viņu atsvešināja. Viņš nevarēja īsti iejusties pats savā būtībā, kāda tā bija agrākajās inkarnācijās; viņš, tā teikt, iesākumā tā īsti nepazina tajā pats sevi. Tā vispār ietu visiem cilvēkiem, ja viņi sāktu atskatīties

savās agrākajās inkarnācijās. Tas parasti izskatītos citādi kā iedomātais, kas parādās vienmēr atkal un atkal, kad tiek teikts, ka kāds cilvēks esot vienas vai otras personības reinkarnācija. Tad var gadīties, ka atrodas personība, kura min veselu virkni vēsturisku, diženu vārdu kā savas agrākās inkarnācijas. Varētu būt pat vesela grupa cilvēku, kuri ir pārliecināti, ka starp viņu agrākajām inkarnācijām nav nevienas zemākas par karaļa vai princeses rangu! – Bet šajās lietās, kurām vajadzētu būt ļoti nopietnām, nedrīkst valdīt nekāda fantāzija; te nedrīkst nodarboties ne ar kādiem nedarbiem.

Tas, kurš kā Gilgamešs tolaik iesākumā atskatās uz savu inkarnāciju virkni, dažreiz var būt tiešām pārsteigts. Viņš taču atskatījās uz inkarnācijām, kad vēl bija ieausts dažādās kopsakarībās, kas nāca no grupas dvēseles esamības. Viņš gan savai personai bija izstrādājis ārā no šīm kopsakarībām, viņš arī tikai caur Eabani varēja uzzināt visu vērtību tam, kas mītā tiek simbolizēts ar pilsētas dievieti. Bet atskatoties, šis tas viņam savās agrākajās inkarnācijās nepatika, tad viņš varēja sacīt: tas taču nav manā gaumē. Tur viņš atklāja, ka, piemēram, viņa dvēselei agrākajās inkarnācijās ir bijušas pavisam īpašas draudzības, pavisam īpašas cilvēciskas attiecības, no kādām tagad viņš varētu kaunēties. Tad atklājas tas, kas mums tiek attēlots mītā, ka viņš attiecībā pret to, ko viņam pa apkārtni caur Eabani bija atklājusi pilsētas dieviete, sāka savā ziņā izteikt pārmetumus savai dvēselei. Mītā tiek ieskicēts, ka viņš izteica pārmetumus dievieteī par viņas paziņām, jo kļuva greizsirdīgs uz šiem paziņām. Viņš, tā sacīt, skatījās uz savas dvēseles horizontu, un redzējumi tik dzīvi nostājās viņa acu priekšā, kā kāds cits redz ap sevi ārējā fiziskajā pasaulē cilvēkus, pret kuriem tad sajūt simpātiju vai antipātiju. Un visā tajā, ko Gilgamešs tagad izsaka kā pārmetumus pilsētas dievieteī, mēs pamanām, ka viņš īstenībā runā ar to, kas norisinās viņa paša dvēseles dzīlēs. Kad mums tāpat, piemēram, tiek teikts, ka viņš izteicis pilsētas dievieteī pārmetumu, ka viņai agrāk ir bijusi pazīšanās ar kādu cilvēku, kurš mītā tiek saukts par Išulanu, tad tas nenozīmē neko citu, kā ka viņam pašam nepatīk sava draudzība ar kādu cilvēku, kurš agrākajā inkarnācijā ir bijis viņa kunga dārznieks. Tāpat tas, kas norisinājās Gilgameša dvēselē un caur ko viņš īstenībā tikai tad saņēma to iekšējo stiprumu, to iekšējo piepildījumu savā dvēselē, kas viņam bija vajadzīgs, lai kļūtu par babiloniskās kultūras inaugurātoru, tas viss mums tiek attēlots kā atgriešanās pie zināmas gaišredzības, kā pacelšanās pārjutekliskajās pasaulēs, kuras viņam, jo viņš bija jau sena dvēsele, savā ziņā jau bija zudušas. Tas mums tiek attēlots šajā mītā.

Un tad viņam bija jāiziet sava veida iesvētīšanu tādējādi, ka viņš tika aizvadīts atpakaļ līdz tam uzskatu veidam, kādi bija viņa paša dvēselei atlantiskās inkarnācijas laikos. To, kas mums tālāk mītā tiek attēlots kā Gilgameša jūras un maldu ceļojumi uz rietumiem, tas nav nekas cits kā viņa dvēseles iekšējais iniciācijas ceļojums, kurā tā paceļas tajos garīgajos augstumos, kur spēj uztvert, kas ap viņu bija senajā atlantiskajā laikmetā, kad dvēsele vēl gaišredzīgi spēja ieskatīties garīgajā pasaulē. Tādēļ mīts stāsta, ka Gilgamešs šajā savā spirituālajā ceļojumā tika savests kopā ar lielo atlantisko valdnieku Ksisuthros. Viņš bija personība, kura piederēja zināmām augstākām hierarhijām un atlantiskajā laikā dzīvoja cilvēces reģionos, bet pēc tam bija atvirzījies no cilvēces un dzīvoja esamības augstākās jomās. Šo personību Gilgamešam bija jāiepazīst, lai no viņa iekšējās būtības iemantotu to, kas bija nepieciešams, lai zinātu, kādas ir dvēseles, ja tās var ieskatīties garīgajās pasaulēs. Tā viņam vajadzēja tikt paceltam augšā spirituālajās sfērās tādējādi, ka viņš savā dvēselē tika aizvadīts atpakaļ līdz pat atlantiskajiem laikiem. Un kad viņam tiek uzdots septiņas nakts un sešas dienas neaizmigt, tad tas nenozīmē neko citu, kā vingrinājumu, kam ir tā jāizveido dvēseli, lai tā spētu pilnīgi ielauzties atbilstošajos, raksturīgajos garīgajos reģionos. Kas mums tad tiek pateikts, ka Gilgamešs to neiztur, nozīmē atkal kaut ko ļoti svarīgu: tas nozīmē, ka Gilgamešs mums tiek attēlots kā personība, kura tiek pievesta cieši pie iniciācijas robežas, kurai it kā būtu jāieskatās pa iniciācijas vārtiem garīgajos noslēpumos, bet kura visu tā laika apstākļu dēļ tomēr nevar iesniegties visos dziļumos. Īsi, ir jātiek pateiktam, ka Babilonijas kultūras inaugurators, dibinātājs zināmā mērā ir palicis stāvam pie iniciācijas vārtiem, ka viņš nespēja pavisam skaidri ieskatīties augstākajās garīgajās pasaulēs, un ka tādēļ viņš Babilonijas kultūrai ir devis tādas iezīmes, kas atspoguļo tikai ieskatīšanos iniciācijas noslēpumos.

Mēs tagad redzēsim, kā šī ārējā Babilonijas kultūra patiešām ir tāda, kas attaisno tikko pateikto. Kamēr mums viss norāda, piemēram, uz to, ka ar Hermesu mūsu priekšā ir personība, kura ir dziļi, dziļi ieskatījusies vissvētākajos iniciācijas noslēpumos un tādēļ varēja kļūt par ēģiptiešu kultūras lielo iniciatoru, tad par ārējo Babilonijas kultūru mums ir jāsaka, ka tā ir tikusi sagatavota tādā veidā, kā mēs to tikko raksturojām: proti, caur vadošu personību, kam dvēselē bija visas tās īpašības, kādas attīstās, ja ne līdz galam ielaužas svēto noslēpumu iekšējā būtībā. Tādēļ mums patiešām senajā Babilonijā vēsturiskā attīstība ir redzama tā, ka līdzās ārējai kultūras gaitai līdztekus ir skaidri izteikta otra ezotēriski-iekšēja attīstības gaita. Ja ēģiptiešu dzīvē tās abas vairāk mijiedarbojas, saplūst, tad senajā Babilonijas kultūrā tās pilnīgi nošķiras. Un tajā, ko mums ir jāuzskata par Babilonijas kultūru, kā tā ir tikusi Gilgameša inaugurēta, dzīvoja tas, kas ir ietverts vissvētākajās, slēptākajās haldejiešu mistērijās.

Šie mistēriju iniciētie gan bija iesvētīti visiekšējākā būtībā, bet tas tikai kā neliela straume plūda caur ārējo kultūru. Šī ārējā kultūra bija Gilgameša impulsu rezultāts. Tā no visiem šiem apskatiem izriet, ka Gilgamešs kā personība, pamatā ņemot, nebija tik tālu, ka būtu varējis piedzīvot pilnīgu iesvētīšanu. Bet tieši tādēļ, ka tajā laikā, kad viņš darbojās, kad viņš, tā sacīt, izdzīvoja pats savus personīgos impulsus, to, kas bija viņa spēks, ko viņš deva pasaulei, viņš bija īpaši piemērots tam, lai ļautu caur sevi darboties tām garīgajām būtņēm, ko mēs pieskaitām uguns garu klasei, tātad erceņģeļiem. Viena šāda būtne darbojās caur Gilgamešu, un Babilonijas iekārtas pamatus, dzenošos spēkus tam, kam Gilgamešs bija kā instruments, mums ir jāmeklē šādā uguns garā. Tā mums šo Gilgamešu ir tā pa īstam jāiztēlojas tēlā, ko mums varētu dot senā kentaura simbols. Šādi senie simboli realitātei atbilst vairāk nekā parasti iedomājas. Kentauru – pa pusei dzīvnieku, pa pusei cilvēku, vienmēr vajadzētu attēlot tā, kā seno laiku varenākajos cilvēkos tiešām savā ziņā nošķīrās augstākā spirituālā cilvēcība un tas, kas atsevišķās personības saistīja ar dzīvniecisko organizāciju. Kā kentaurš šis Gilgamešs iedarbojās uz tiem, kuri spēja par viņu priest, un tāpat viņš vēl mūsdienās iedarbojas uz tiem, kuri spēj par viņu priest.

Tas ir ļoti īpatnēji, ka tieši šis kentaura tēls mūsdienās uznirst atkal modernās dabaszinātniskās domāšanas laukā. Nesen ir iznākusi kāda grāmata, kura gribētu pilnībā balstīties dabaszinātniskos faktos, bet tomēr savā ziņā bezaizspriedumaini apietas ar šiem faktiem un tādēļ nesajauc visu kopā tik diletantiski, tik bezjēdzīgi, kā to dara tie, kuri sauc sevi par monistiem. Autors tiešām mēģina saprast cilvēku, kā viņš kā patstāvīga dvēseliski-garīga būtne ir saistīts ar fizisko miesas organizāciju. Un tad cilvēks, kurš balstās dabaszinātniskos pamatojumos, nonāk pie savdabīgas ainas. Viņš pavisam noteikti nav domājis par kentauriem, kad veidoja šo tēlu, bet par to, kas no dabaszinātniskiem priekšstatiem izriet par dvēseles attiecībām ar miesu, viņš saka: tas ir salīdzināms ar jātnieku zirga mugurā. To nemaz citādi nevar iedomāties, uz ko piespiež patiešām saprastie dabaszinātniskie fakti, kā tikai sakot: dvēsele ir patstāvīga, tā izmanto miesu kā instrumentu, kā jātnieks izmanto zirgu. – Tā atkal klāt ir kentaurš, tās lietas ies patiešām ātri, un pirms vēl cilvēki iedomāsies, garazinātniskajiem priekšstatiem, tieši dabaszinātnisko faktu spiestiem, būs jāiedzīvojas mūsu laikabiedros. Jo vēl pirms neilga laika es runājos ar kādu filozofu, kurš augstu vērtēja materiālistiskos priekšstatus un kurš, savos materiālistiskajos priekšstatos balstoties, man teica: “Kentaura tēls, dabiski, ka ir radies šādi: senie Grieķijas iedzīvotāji redzēja nākam no ziemeļiem zināmas tautas savu zirgu mugurā, un tā kā laiks parasti bija miglains, tad viņiem radās priekšstats, ka jātnieks un zirgs ir viens veidojums. Savā māņticībā viņi viegli varēja to iedomāties.”

Tas patiešām ir īsti vienkāršs priekšstats, varbūt mazāk filozofisks, bet tiešām vienkāršs! Šis priekšstats par kentauru, kurš nav radies tādēļ, ka grieķi nespēja atšķirt jātnieku no viņa zirga, bet gan ir radies tādējādi, ka senajām tautām patiešām nācās domāt cilvēka garīgo būtību kā patstāvīgu pret viņa fizisko dabu – šis priekšstats uznirst atkal mūsu laikos, pilnīgi patstāvīgi iznirstot no dabaszinātniskajiem priekšstatiem. Tā nu mums ir jāsaka, ka mūsdienās, par spīti visiem materiālistiskajiem priekšstatiem, mēs esam uz ceļa, ka pat materiālisms, ja patiešām balstās tikai faktos, pamazām noved pie tā, kas ir sakāms arī garazinātnei no tās okultajiem avotiem. Bet ja mēs gribam tādu tēlu kā Gilgamešs, kuram šobrīd ir pietuvojušies arī ārējie

pētījumi, tā, kā mums to ir jādara mūsu apskatos, nolikt okulto apskatu spicē, tad mums ir jābūt skaidram, ka te mums ir darīšana ar augstāko garīgo hierarhiju būtnes iedarbību. Tā ka, ja īstenībā mums katru cilvēku attiecībā uz viņa garīgumu ir jāapskata kentaura tēlā, ar tādu cilvēku, kurš darbojas kā Gilgamešs, mums vēl it īpaši ir jāpieņem, ka garīgo kentaurā diriģē augstākas varas, kuras tā iesūta savus spēkus cilvēces tālāktīstībā. Un mēs redzēsim, ejot vēl tālāk vēsturē, ka tas mums parādīsies vēl skaidrāk. Tālāk mēs redzēsim, kā tas tad modificējas līdz mūsdienām un kā garīgie spēki pieņem vienmēr citu veidolu, kad tie darbojas caur cilvēkiem, jo vairāk mēs pietuvojamies mūsu tagadējam laikam.

TREŠĀ LEKCIJA

Štutgarte, 1910.gada 29.decembris

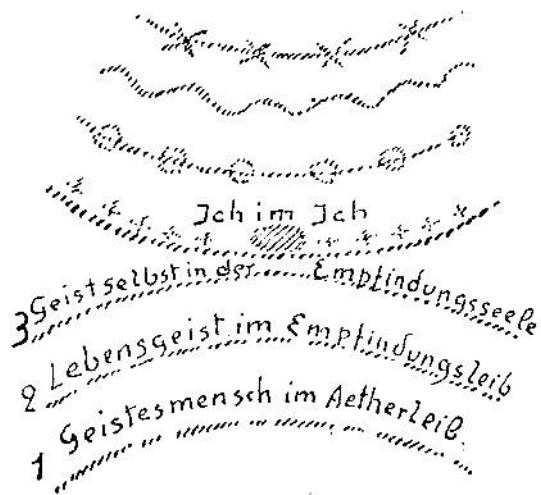
Inkarnācijas norises modificēšanās, iedarbojoties spēkiem no augstākajām hierarhijām. Likumsakarības individuālās karmas un citu pasaulu iedarbību kopsakarībās. Atšķirības starp (dievišķas) atklāsmes un apziņas satura objektivitāti. Nolaišanās no gaišredzīgas uz tīri personīgu kultūru. Es ieaušānās Es-ā. Aristotelis. Hipātija. Katarse caur bailēm un līdzcietību.

Dažas lietas no tā, kas līdz šim ir tikušas ieskicētas kā ieskats cilvēciskās attīstības okultajā norisē, jums jau norāda uz to, ka inkarnāciju secība, kā tā ir dota caur paša cilvēka individuālo raksturu un individuālo attīstību, tiek modificēta, iejaucoties garīgajiem spēkiem no augstākajām hierarhijām. Reinkarnācija nav nemaz tik vienkārša norise cilvēces attīstībā, kā to labprāt gribētos pieņemt zināmas teorētiskas ērtības dēļ. Protams, tas ir fakts, ka cilvēks vienmēr atkal iemiesojas, ka tas, ko mēs saucam par viņa būtības kodolu, parādās arvien jaunās inkarnācijās; un tāpat ir patiesi, ka pastāv cēloņsakarība starp dzīvēm, kas parādās vēlākajās inkarnācijās, un agrākajām dzīvēm. Pastāv arī karmas likums, kurš, tā sacīt, ir šīs cēloņsakarības izpausme. Bet pāri tam ir vēl kaut kas, un tikai šis vēl kaut kas ved mūs pie cilvēces vēsturiskās attīstības gaitas sapratnes. Cilvēces attīstība noritētu pavisam citādi, ja nebūtu nekā cita, kā šī tikai cēloņsakarība starp tagadējo un nākamo inkarnāciju, vai starp iepriekšējo un aiznākamo cilvēka inkarnāciju. Bet cilvēka dzīvē katrā inkarnācijā nemitīgi – un it īpaši vēsturiski vadošām personībām – vairāk vai mazāk iejaucas ļoti nozīmīgi citi spēki un izmanto cilvēku kā instrumentu. No tā var secināt, ka faktiskā, tikai cilvēkam pašam piemītošā dzīves karmiskā norise katrā inkarnācijā tiek modificēta; un tā tas arī ir.

Var runāt par zināmu likumsakarību – iesākumā paliksim tikai pie pēcatlantiskajiem laikiem – par likumsakarību, kā pēcatlantiskajos laikos līdz pat mūsu dienām ir saistītas citu pasaulu ietekmes un cilvēka individuālā karma. Un to nevar izdarīt citādi, kā ar shematisku zīmējumu jums izskaidrot, kā šīs ietekmes veidojas un kā tās attiecas pret cilvēka individualitāti. Iedomāsimies: šis tāfeles vidū uzzīmētais laukums attēlotu to, ko mēs esam ieradusi saukt par cilvēka Es, mūsu tagadējais cilvēciskās būtības kodols. (Skat. zīmējumu 21.lpp.) Un tagad iezīmēsim pārējās cilvēka būtības daļas, iesākumā neņemot vērā dvēseles iedalīšanos sajūtu dvēselē, saprāta dvēselē un apziņas dvēselē. Tātad te shematiski ir attēloti astrālais ķermenis, ēteriskais ķermenis, fiziskais ķermenis.

Paliekot pie pēcatlantiskās attīstības, mēs tagad gribētu tikt skaidrībā, kāda būs cilvēka nākotne, vadoties no tā, ko mēs jau esam pārrunājuši agrāk dažādās vietās. Mēs zinām, ka atrodamies pēcatlantiskās attīstības vidusposmā, īstenībā jau pašam vidum esam nedaudz pāri. Tikai īsi atkārtojot to, kas jau ir ticis pateikts citās reizēs: ka grieķu-latīņu kultūras laikmeta laikā galvenokārt īpaši attīstījās tas, ko mēs saucam par saprāta jeb rakstura dvēseli, un ka tagad mēs esam apziņas dvēseles attīstības laikā. Babiloniešu-ēģiptiešu kultūras periodā attīstījās sajūtu dvēsele, pirms tam persiešu attīstības laikmetā sajūtu jeb astrālais ķermenis un senindiešu laikā cilvēka ēteriskais ķermenis. Fiziskā ķermeņa pielāgošanās pēcatlantiskajiem apstākļiem uz Zemes ir notikusi jau pēdējos laikmetos pirms lielās atlantiskās katastrofas. Tā ka, tagad pārejot pie pārējo daļu iezīmēšanas, mēs varam teikt: Es mūsu pēcatlantiskajā laikā attīstās tā, ka attīstība indiešu periodos galvenokārt norisinās ēteriskajā ķermenī, persiešu laikā astrālajā ķermenī, ēģiptiešu-haldejiešu laikā sajūtu dvēselē, grieķu laikā saprāta dvēselē un mūsu kultūrā apziņas dvēselē – cilvēka piektajā sastāvdaļā, ja ieskaitām atsevišķās dvēseles daļas. Nākamajā sestajā kultūras laikmetā cilvēki turpinās attīstīties, un cilvēka dvēseliskais zināmā veidā ieaugs iekšā Manas. Septītajā, pēdējā pēcatlantiskajā kultūras laikmetā tad sāks attīstīties cilvēka sava veida ieaugšana dzīvības garā jeb Buddhi, kamēr tas, kas varētu ieaugt Atmā, attīstīsies tikai pēc lielās katastrofas, kura noslēgs mūsu pēcatlantisko laiku.

Tās ir lietas, kuras ir zināmas no cikla par apokalipsi. Bet tagad mums ir jāņem vērā tas, ka pirmajā laikmetā, indiešu, cilvēks attiecībā pret savu attīstību vēl bija zem tā, kur dzīvo Es; ka, pamatā ņemot, senindiešu, pirmsvēdu kultūra bija būtiskajā inspirēta kultūra, tas

nozīmē, kultūra, kura it kā ieplūda cilvēka dvēselē pati, bez Es darba, kuru mēs mūsdienās pazīstam kā mūsu domāšanas un priekšstatīšanās darbu. Cilvēkam, tā sacīt, ir jāizturas aktīvi ar savu Es tikai kopš ēģiptiešu kultūras perioda. Viņam savu Es caur maņām ir jāpievērš ār pasaulei apkārt, lai saņemtu iespaidus; viņam zināmā mērā sevi izstrādājot ir pašam aktīvi tajā jāpiedalās. Senindiešu kultūra bija vairāk pasīva kultūra, tā bija kultūra, kura, tā sacīt, tika sasniegta nododoties tam, kas cilvēka būtībā ieplūda kā inspirācijas. Tādēļ arī būs apjēdzams, ka mums šo senindiešu kultūru ir jāattiecina uz citu darbību kā to, ko cilvēka Es izpilda mūsdienās; ka, tā sacīt, mūsdienu Es darbība tā laika indieša dvēselē bija aizstāta ar to, ka cilvēciskajā būtībā nolaidās augstākas būtības un inspirēja cilvēka dvēseli.

Ja mēs jautājam, kas tolaik, tā sacīt, no ārienes tika ienests šajā cilvēka dvēselē, ko tajā nolaida augstāko hierarhiju būtnes, tad varam sacīt: tas ir tas pats, ko vēlāk cilvēks sasniegs kā savu paša darbību, kā savu paša aktivitāti, kad būs pacēlies augšup līdz tam, ko mēs apzīmējam kā Atma jeb garacilvēks. Citiem vārdiem sakot, nākotnē cilvēciskā individualitāte savā darbībā pacelsies Atmā. Šī iestrādāšanās kļūs par cilvēka dvēseles, cilvēka būtības kodola paša darbu, kaut kas tāds, kas būs tieši saistīts ar visiekšējāko būtību. Un tāpat kā tad cilvēks pats strādās sevī, tā augstāko hierarhiju būtnes strādāja indiešu dvēselē. Ja mēs gribam aprakstīt, kas norisinājās indiešu dvēseļu ēteriskajos ķermeņos, tad varam teikt: tur strādāja vēl it kā aptumšota, snaudoša Es-apziņa, ēteriskajā ķermenī strādāja Atma. Mēs diezgan droši varam sacīt, ka senā indieša dvēsele bija kā skatuve, uz kuras galvenokārt norisinājās pārcilvēciskais darbs: augstāko būtņu darbs seno indiešu ēteriskajā ķermenī. Un tas, kas tur tika ieausts ēteriskajā ķermenī, bija darbs, kādu vēlāk cilvēks ieskicētajā veidā sasniegs, kad pie ēteriskā ķermeņa strādā Atma. – Persiešu kultūrā tad bija tā, ka astrālajā ķermenī, sajūtu ķermenī strādāja Buddhi jeb dzīvības gars. – Un haldejiešu-babiloniešu-ēģiptiešu kultūrā tad Manas jeb pašgars strādāja sajūtu dvēselē. Tā ēģiptiešu-babiloniešu-haldejiešu kultūrā vēl arvien nav izteikts pilnīgi aktīva Es darbošanās pašā dvēselē. Cilvēks, kaut arī mazākā mērā kā senāk, tomēr vēl ir kā pasīva skatuve Manas darbam sajūtu dvēselē. Tikai grieķu-latīņu laikā cilvēks, tā teikt, pilnā mērā aktīvi iekļaujas pats savā dvēseles dzīvē. Mēs zinām, ka tā ir saprāta dvēsele, kurā Es vispirms apliecina sevi kā patstāvīga iekšēji cilvēciska sastāvdaļa, un tādēļ varam teikt: grieķu kultūras laikā patiešām Es strādā iekš Es, tas ir, cilvēks kā tāds strādā cilvēkā. Mēs vēl šo lekciju gaitā redzēsīm, ka grieķu laikmeta laikā šai kultūrai raksturīgais parādās tieši ar to, ka Es strādā Es-ā.

Bet tagad mēs jau krietnu laika periodu esam pāri šim kultūras laikmetam; un ja pirmsgrieķu laikā bija tā, ka cilvēka būtības kodolā zināmā mērā nolaidās augstākas būtnes un strādāja ar to, tad mūsu laikos mums ir jāpiepildāms pretējs uzdevums. Mums ir to, ko esam izstrādājuši caur savu Es, ko mēs esam spējīgi uzņemt sevī kā ār pasaules iespaidus caur savu paša aktivitāti, spēt iemantot pilnīgi cilvēciskā veidā. Un tad mēs nedrīkstam apstāties punktā,

kur palika stāvam grieķu-latīņu laiku cilvēki, izstrādājot tikai cilvēcisko, tikai tīri cilvēkam kā tādām piemītošo. Bet gan to, ko mēs izstrādājam, mums ir jānes augšā un jāieauž tajā, kas nāks, mums, tā sacīt, ir jāuzņem virzienu pēc tā, kas nāks vēlāk: Manas jeb dzīvības gars. Bet tas ir sagaidāms tikai sestajā kultūras periodā. Tagad mēs esam starp ceturto un sesto. Sestais sola cilvēcei, ka cilvēce būs spējīga uznest augšā augstākajos reģionos to, kas tiks izstrādāts caur ārējiem iespaidiem, kurus Es saņem caur savām maņām. Savā piektajā kultūras periodā mēs esam spējīgi tikai, tā sacīt, uzsākt uzbrukumu, lai visu to, ko izstrādājam no ārējiem iespaidiem un ko mēs sasniedzam, izstrādājot šos iespaidus, izteikt tā, lai tas būtu virzienā uz augšu. Šajā ziņā mēs patiesi dzīvojam pārejas laikmetā, un, ja jūs atceraties to, kas vakar tika pateikts par Orleānas jaunavā darbīgo garīgo varu, tad redzat, ka jau Orleānas jaunavā darbojas kaut kas no tā, kas virzās pretējā virzienā augstāko varu iedarbībai pirmsgrieķu laikā. Kad, teiksim, uz kādu persiešu kultūras piederīgo iedarbojās pārjutekliskās varas, kuras izmantoja viņu kā instrumentu, tad šī vara iedarbojās viņa cilvēciskās būtības pašā kodolā; tā dzīvoja tur, un cilvēks skatīja, pārdzīvoja to, ko viņa iedēstīja šī garīgā vara, ar ko tā viņu inspirēja. Mūsai laiku cilvēks, ja stājas attiecībās ar šādām garīgajām varām, to, ko viņš pārdzīvo fiziskajā pasaulē caur sava Es darbu, caur sava Es iespaidiem, var, tā sacīt, uznest augšā, var dot tam virzienu uz augšu. Tādēļ ar tādām personībām kā Orleānas jaunava ir tā, ka to garīgo varu, kuras grib ar viņu runāt, ziņā, manifestācija gan atrodas sfērā, līdz kurai viņa aizsniedzas, bet šīs atklāsmes priekšā nostājas kaut kas, kas gan neierobežo šīs atklāsmes realitāti, bet dod tai noteiktu veidolu; tas ir tas, ko Es pārdzīvo šeit fiziskajā pasaulē. Ar citiem vārdiem sakot: Orleānas jaunavai ir atklāsmes, bet viņa nevar tās saskatīt tik tieši kā senie cilvēki, bet starp viņu un viņas esību un šīm objektīvajām varām nostājas tā priekšstatu pasaule, kādu Orleānas jaunava ir uzņēmusi sevī fiziskajā pasaulē: Jaunavas Marijas tēls, erceņģelis Mihaels, kā viņa to ir pieņēmusi no saviem kristīgajiem priekšstatiem; tie nostājas pa vidu.

Te mums vienlaikus ir piemērs, kā mums ir jāprot, kad runa ir par spirituālām lietām, atšķirt kādas atklāsmes objektivitāti no apziņas satura objektivitātes. Orleānas jaunava ieraudzīja Jaunavu Mariju un erceņģeli Mihaelu zināmā tēlā. Šīs ainas mēs nedrīkstam iedomāties tieši kā spirituālo realitāti; šo ainu tēliem mēs nedrīkstam pierakstīt tiešu objektivitāti. Bet ja kāds teiktu, ka tās esot tikai iedomas, tad tās ir muļķības. Jo Orleānas jaunavai parādījās atklāsmes no garīgās pasaules, kuras cilvēks tajā veidolā, kādā viņam tās ir jāskata pēcatlantiskajā periodā, gan spēs skatīt tikai sestajā kultūras laikmetā. Bet, kaut arī Orleānas jaunava neredz patieso veidolu, šis patiesais veidols tomēr domā viņā. Orleānas jaunava nes tam pretī sava laika reliģiskos priekšstatus, it kā piesedz ar tiem skatīto; spirituālā vara it kā pieprasa, izsauc viņas priekšstatu pasauli. Tātad atklāsmes ir objektīvas. Ja arī mūsu laikos kāds var pierādīt, ka ziņā no garīgās pasaules ieplūst subjektīvi elementi, ja mēs ainu, kāda parādās no spirituālās pasaules, nespējam skatīt objektīvi, ja arī tas ir kā aizplīvuroti, tad mēs tomēr taču nedrīkstam šo objektīvo atklāsmi skaidrot kā šo plīvuru. Atklāsmes ir objektīvas. Saturu tās uzbūvē no mūsu pašu dvēseles. Mums ir jāatšķir satura objektivitāti un faktus, kas nāk no garīgās pasaules. – Man tas bija jāuzsver it īpaši, jo šajā jomā tomēr visur pieļauj kļūdas gan tie, kuri atzīst spirituālo pasauli, gan pretinieki.

Tā Orleānas jaunavā mums ir vēsturiska personība, kura darbojas pilnībā mūsu laika nozīmē, kad uz garīgo ir jābūt vērstam visam, ko mēs, tā sacīt, varam producēt, pamatojoties savos ārējos iespaidos. Bet ko tas nozīmē, kad mēs to piemērojam mūsu kultūrai? Tas nozīmē: mums savu skatu iesākumā naivi ir jāpievērš savai apkārtni. Bet ja mēs paliekam pie tā, ka tikai pievēršam acis ārējiem iespaidiem, tad mēs nepildām savu pienākumu. Mēs to pildām tikai tad, ja apzināmies, ka šos ārējos iespaidus mums ir jāattiecina uz garīgajām varām, kas stāv aiz tiem. Ja mēs nodarbojamies ar zinātni tā, kā to dara mūsu mācītie vīri, tad mēs nepildām savu pienākumu. Mums visu to, ko varam uzzināt par dabas parādību likumiem, par dvēseles parādību likumiem ir jāapskata tā, ka uzskatām to par it kā valodu, kurai mūs ir jāved augšā dievišķi-garīgās atklāsmēs. Ja mums ir tāda apziņa, ka visus fizikālos, ķīmiskos, bioloģiskos, fizioloģiskos, psiholoģiskos likumus ir jāapskata tā, ka attiecinām tos uz kaut ko garīgu, kas mums atklājas, tad mēs pildām savu pienākumu.

Tā tas ir attiecībā uz mūsu laika zinātnēm, un tā tas ir ar mākslu. Tā māksla, kuru mēs raksturojam kā grieķu mākslu, kura, tā sacīt, vienkāršāk reflektēja uz cilvēku, tā caurcaurēm attēloja tikai cilvēcisko, Es darbu ar Es, ciktāl Es izpaužas jutekliski fiziskajā materiālā, šai mākslai bija savi laikmeti. Mūsu laikā patiešām lielajām mākslinieciskajām personībām kā instinktīvi ir radusies tieksme veidot mākslu kā sava veida upurēšanos dievišķi-garīgajām pasaulēm, tas ir, to, kas, piemēram, tiek ietērpts skaņās, uzskatīt par garīgo mistēriju interpretāciju. Tā kādreiz būs kultūrvēsturiski okulti līdz pat sīkākajām detaļām būs jāapskata *Rihards Vāgners*. Tā reiz tieši viņu būs jāapskata kā mūsu piektā kultūras laikmeta reprezentantu, kurš vienmēr ir izjutis tieksmi tajā, kas viņam dzīvoja skaņās, izteiktceļu uz spirituālo pasauli, kurš mākslas darbu uzskatīja par spirituālo pasauli ārējo valodu. Un tajā, pamatā ņemot, senās kultūras pārpalikumi un jaunas kultūras rītausma mūsu laikos stāv asi viena otrai pretī. Mēs taču esam redzējuši, cik asi aizstāvēja, tā sacīt, tīri cilvēcisko toņu savijumu, tīri formālo mūziku, kuru Rihards Vāgners gribēja pārvarēt, Riharda Vāgnera pretinieki, jo viņi nebija spējīgi sajūst, ka tieši Rihardā Vāgnerā instinktīvi kā rītausma uzlec jauns impulss.

Es nezinu, vai vairums no jums zina, ka pret Rihardu Vāgneru ilgu laiku vērsās visniknākā, visbriesmīgākā kritika un noliedzēji. Šiem kritizētājiem un noliedzējiem sava veida vadonis bija *Eduarda Hanslika* ārkārtīgi veiksmīgā muzikālā darbība Vīnē, kurš arī ir uzrakstījis interesanto grāmatiņu “Par muzikāli skaisto”. Es nezinu, vai jūs ziniet, ka ar to jaunas vēsturiskas rītausmas ataušanai pretī, tā sacīt, tika nolikts vecais. Šī grāmata “Par muzikāli skaisto” var kļūt par vēsturisku pieminekli vēlākiem laikiem. Jo ko tad Hansliks gribēja? Viņš saka: mūziku nevar sacerēt tajā veidā, kā to dara Rihards Vāgners; tā nav nekāda mūzika, jo tur mūzika mēģina, tā sacīt, norādīt uz kaut ko, kas ir ārpus muzikālā, uz kaut ko pārjuteklisku. Bet mūzika esot “arabeska skaņās” – tas bija iemīļots Hanslika izteiciens. Tas ir, arabeskveidīgs toņu savienojums, un muzikāli estētiskais baudījums esot tajā, ka var tīri cilvēciski priecāties par veidu, kā toņi izskan viens otrā un viens pēc otra. Hansliks teica, ka Rihards Vāgners vispār neesot nekāds mūziķis, jo nesaprotot muzikālā būtību. Mūzikas būtība esot tīrā skaņu materiāla arhitektonikā. – Ko par šādu parādību var teikt? Neko citu, kā, ka Hansliks viseminētākajā nozīmē bija ceturtā kultūras perioda pakaļskrējējs, reakcionārs. Tur viņam bija taisnība – tajā kultūras periodā; bet kas ir pareizi vienam kultūras laikmetam, tas vairs neder nākamajam. Var no viņa viedokļa teikt, ka Rihards Vāgners neesot nekāds mūziķis. Bet tad viņam arī būtu jāturpina: šis laikmets ir pagājis, mums nu ir jāsamierinās ar to, kas ir cēlies šajā laikmetā, mums ir jāsamierinās ar to, ka hansliciskā mūzika paplašinās pāri pati sev par kaut ko jaunu.

Un tā mēs dažā labā jomā varam studēt vecā un jaunā sadursmi tieši mūsu kultūras laikmetā. Tas ir ārkārtīgi interesanti it īpaši atsevišķās zinātnes nozarēs. Tas aizvestu mūs pārāk tālu, ja mēs gribētu parādīt, kā itin visur ir reakcionārais un tāds, kas grib izstrādāties no atsevišķajām zinātnēm, par ko zinātnei ir jāklūst: izpaušmei aiz parādībām stāvošajam dievišķi-garīgajam. Pamatelementam, ar ko ir jācauraužas tagadnei, lai arvien apzinātāk par mūsu darba mērķi, perspektīvu padarītu dievišķi-garīgo, vajadzētu būt garazinātnei, un garazinātnei visur būtu jāmodina impulsi no apakšas uz augšu; tai visur cilvēku dvēseles ir jāmodina nest upuri, tas ir, upurēt to, ko mēs iemantojam caur ārējiem iespaidiem, upurēt tam, ko mums vajadzētu sasniegt iestrādājoties augšup pašgāra, dzīvības gara un garacilvēka reģionos.

Ja mēs noliekam acu priekšā šo cilvēciskās vēstures, okultās vēstures ainu, tad mums liksies apjēdzami, ka dvēsele, kura bija inkarnējusies indiešu un tad persiešu laikmetā, varētu būt caurausta ar individualitāti inspirējošiem elementiem no augstākajām hierarhijām; bet tad, kad tā ienāca grieķu-latīņu laikā, šī dvēsele bija viena ar sevi, ka šī dvēsele strādāja tā, ka Es strādāja Es-ā. Viss, kas pirmsgrieķu laikmetā parādās katrā atsevišķajā pēcatlantiskās kultūras ciklā, kā dievišķa iedvesma, kā atklāsme no augšas – un tas ir spēkā vēl arī grieķu kultūras perioda sākumā 9., 10., 11.gadsimtā pirms Kristus dzimšanas – kas mums attēlojas kā inspirēta kultūra, kurā no ārpusies ieplūst tas, ko tai ir jāsaņem garīgi, tas tagad arvien vairāk un vairāk veidojas tā, ka tam jānorit tīri cilvēciski-personīgi. Un visspēcīgāk tas izpaužas tieši grieķiskajā. Tādu ārējā cilvēka, kā viņš dzīvo fiziskajā pasaulē, izpaušmi tam, kas cilvēks ir kā sevī balstīta

Es-būtne, nebija redzējis neviens no agrākajiem laikiem un tādu neredzēs neviens vēlākais laiks. Tīri cilvēciski-personīgais, pilnīgi sevī noslēgtais cilvēciski-personīgais vēsturiski parādās dienas gaismā grieķu antīkajā dzīves veidā un tā radītajā. Salīdziniet, kā grieķu tēlnieku radītajos dievu tēlos ieplūst cilvēciski-personīgais! Mēs varam sacīt: tā, kā mums parādās grieķu tēlotājmāksla, ciktāl tā ir izsakāma ar fiziskiem līdzekļiem, tur mūsu priekšā pilnībā stāv cilvēks kā personība. Un ja mēs, skatoties uz grieķu mākslas darbiem, nevarētu aizmirst, ka pirms tām inkarnācijām, kas tur tiek izpaustas, iepriekš bija citas inkarnācijas un vēl citas tām sekos, ja mēs kaut vai tikai uz mirkli iedomātos, ka Apollona tēlam un Zeva tēlam pamatā ir tikai viena atsevišķa inkarnācija no daudzām, tad mēs nepareizi izjustu grieķu mākslu. Tur mums ir jāspēj aizmirst, ka cilvēks iemiesojās vienai otrai sekojošās inkarnācijās. Tur personība pilnībā ir iepludināta vienas personības formā. Un tāda bija visa grieķu dzīve.

Turpretī, ja mēs atskatāmies tālākā pagātnē, tad tur tēli kļūst simboliski; tur tēli norāda uz kaut ko, kas nav tikai tīri cilvēcisks, tur tie izpauž kaut ko, ko cilvēks vēl pilnībā nejut sevī. Tad viņš tikai simbolos spēja izpaust to, kas viņā ienāca no dievišķi-garīgajām pasaulēm. Tādēļ arī šī senā simboliskā māksla. – Un ja mēs tad savukārt skatāmies, kā parādās māksla tieši tajās tautās, kurām bija jādod materiālu mūsu, piektajam kultūras laikmetam – te mums tikai jāatceras senāko vācu mākslu – tad redzam, ka tā nenodarbojas ar simboliku, bet arī ne ar tīri cilvēciskā izpausmi, bet gan ar sevī iedziļinājušos dvēselisko; mēs redzam, kā dvēseliskais, tā sacīt, ne pilnībā ienāk cilvēka veidolā. Kurš gan varētu tieši *Albrehta Dīvera* tēlus raksturot citādi, kā, ka tajos tas, kas cilvēkā tiecas uz pārvērtējo pasauli, gribētos teikt, ņemot grieķiskā nozīmē, rod tikai nepilnīgu izpausmi ķermeniskuma ārējā veidojumā. Tādēļ šī iedziļināšanās dvēseliskajā, jo tālāk attīstās māksla.

Un tagad jūs vairs neuzskatīsiet par neapjēdzamu to, ka pirmajā stundā es teicu: fiziskajā pasaulē tas, kas agrāk bija iemiesots, parādās kā kopija, kā attēls; individualitātēs ieplūst augstāko hierarhiju būtnes. Tā ka, ja mums par kādu grieķu pasaules cilvēku agrākos laikos ir jāsaka, ka viņš bija inkarnējies, tad mums ir jāskatās ne tikai uz šo sevī noslēgto būtņi, bet gan arī uz aiz tās stāvošu individualitāti no augstākas hierarhijas. Tā grieķu-latīņu periodā mums parādās *Aleksandrs*, tā mums parādās *Aristotelis*. Mēs izsekojam viņu individualitātēm atpakaļ laikā. Tad mums no Aleksandra ir jāiet atpakaļ pie Gilgameša un jāsaka: šī individualitāte ir Gilgamešā, kura tad fiziskajā plānā tiek projicēta un parādās Aleksandrā; aiz tās mums ir jāredz Uguns garu, kurš to izmanto kā savu darba rīku. Un Aristotelī, ejot atpakaļ pagātnē, mēs redzam senās gaišredzības varas darbojamies Gilgameša draugā. Tā mēs tāpat redzam gan jaunas, gan senas dvēseles, aiz kurām agrāk stāvēja gaišredzība, grieķu laikā pilnībā nostādītas fiziskajā plānā. Un tā tas it īpaši mums parādās lielajā matemātikē *Hypatijā*, kurā, tā sacīt, visa sava laika matemātiskā un filozofiskā gudrība parādās kā personīgas spējas, kurā tās dzīvoja kā personīga zinātne un gudrība. Tās bija noslēgtas Hypātijas personībā. Un mēs vēl redzēsim, kā šai individualitātei bija jāpieņem tieši sievietes personība, lai izpaustu tik maigu noslēgtību visā tajā, ko viņa bija apguvusi agrāk orfiskajās mistērijās, lai izpaustu personīgajā darbībā to, ko viņa tur bija apguvusi ar inspirāciju starpniecību kā orfisko mistēriju skolnieks.

Tā mēs tāpat redzam, kā viena otrai sekojošās cilvēces inkarnācijās ietekmes no garīgās pasaules parādās modificējoši. Un es varu tikai norādīt uz to, ka tieši tāda individualitāte, kā tā, kura bija inkarnēta kā Hipātija, kura tāpat nesa līdzīgu orfisko mistēriju gudrību un izdzīvoja to personīgi, tad kādā tālākā inkarnācijā bija aicināta uzņemt pretējo ceļu: visu personīgo gudrību nu atkal nest augšā uz dievišķi-garīgo. Tādēļ Hipātija parādās apmēram 12. un 13.gadsimtu mijā kā nozīmīgs, aptverošs, universāls jaunākās vēstures gars, kam ir liela ietekme uz to, kas skar dabaszinātniskās un arī filozofiskās izziņas apkopošanu. Tā mēs tāpat redzam, kā viena otrai sekojošās atsevišķas individualitātes inkarnācijās ielaužas vēsturiskas varas.

Ja mēs tāpat apskatām vēstures norisi, tad patiešām redzam sava veida nolaišanos no garīgiem augstumiem līdz pat grieķu-latīņu laikam, un tad atkal pacelšanos augšā: tīri no fiziskā plāna iegūstamā materiāla savākšanu kopā grieķu laikā – tas, dabiski, turpinās līdz pat mūsu laikam – un tā nešanu atkal augšā uz garīgo pasauli, kam impulsu būtu jārada garazinātnei, un

kam jau bija instinktīvs impulss tādai personībai kā Hipātija, kura bija atkal iemiesojusies 13.gadsimtā.

Šajā vietā, mani mīlie draugi, es gribētu, jo vispārējā teozofiskā biedrība savā ziņā ir kā tāda pārpratumu arēna, es gribētu norādīt uz to, ka patiešām bezgalīgi daudzi no šiem pārpratumiem ir kā tīri izzīsti no pirksta. Tā piemēram, kāds labprāt gribētu to, kas tiek pārrunāts te vācu kustībā, nostādīt zināmā pretstatā tam, kas sākotnēji bija jaunāko laiku teozofiskās kustības atklāsme. Tādēļ es labprāt izmantoju izdevību norādīt uz to, kā tas, kas šeit sākotnēji tiek dots no rožkrustiskiem avotiem, ir harmonijā ar to, kas sākotnēji ir ticis dotas teozofiskajai kustībai. Un tieši šajā mirklī jums ir izdevība norādīt uz kaut ko, kas ir šāda veida. Es tāpat esmu pateicis un pilnīgi neatkarīgi no tradīcijām esmu attīstījis to, ka zināmas vēlākās vēsturiskās personības ir it kā ēnas agrākām, mītos attēlotām personībām, aiz kurām stāvēja augstākās hierarhijas. Kaut ko tādu nedrīkst uztvert kā pretrunu ar tām manifestācijām, kuras ir tikušas ienestas teozofiskajā biedrībā ar *H.P.Blavatsku*. Jo citādi tīri pārpratuma, nesaprašanās dēļ ļoti viegli varētu likties radusies pretruna ar tām labajām, senākajām mācībām, kuras ir ieplūdušas teozofiskajā kustībā caur ekstraordināro, lietojamo *H.P.Blavatskas* instrumentu. Bet attiecībā uz to, kas ir ticis attīstīts te, es jums gribētu nolasīt kādu vietu no vēlākajiem *Blavatskas* rakstiem, kur viņa atsaucas uz “*Īziss ar norautu plīvuru*”, savu senāko okulto darbu. Es gribētu jums nolasīt sekojošu vietu, lai jūs redzētu, kā tas, kas tiek teikts par šādu pretrunu, pamatā ņemot, nevaru citādi to izteikt, ir izzīsts no pirksta:

“Bez nemitīgas senā, jau zināmā fakta par reinkarnāciju un karmu atkārtotības – proti, tajā veidā, kā to jau ir mācījusi senākā pasaules zinātne, nevis mūsdienu spiritisms – okultistiem būtu jānāca par cikliskām, vienā solī ar evolūciju ejošām reinkarnācijām: par to atkalatdzimšanas veidu, noslēpumainu un vēl nesaprotamu daudziem, kuri neko nezina par to pasaules vēsturi, uz kuru mēs piesardzīgi norādījām grāmatā “*Īziss ar norautu plīvuru*”. Vispārēja atkalatdzimšana katram indivīdam ar *Kama Loca* un *Devachan* pauzēm, un cikliska, apzināta inkarnēšanās ar lielu un dievišķu mērķi nedaudziem. Tie lielie raksturi, kuri kā milži izceļas cilvēces vēsturē, kā *Siddharta Buddha* un *Jēzus garīgajā jomā*, kā *Maķedonijas Aleksandrs* un *Napoleons Lielais* fizisko iekarojumu jomā, nav kā atspoguļojumi tiem lielajiem pirmtēliem, kuri eksistēja – ne jau pirms desmit tūkstošiem gadu, kā tas piesardzīgi tika pieminēts “*Īziss ar norautu plīvuru*” – bet gan pirms miljoniem sekojošu gadu, jau sākot no *Manvantaras* laika. Jo kā tikko tika izskaidrots – izņemot patiesos *Avataras*, tie ir atspoguļojumi no pirmtēliem, katrs atbilstoši savu paša vecāku liesmai, tie paši nelauztie stari (monādes), saukti par *Devas*, *Dhyān Chohans* vai *Dhyāni Buddhas* vai arī par *Planētu gariem* un tā tālāk, kuri ir mirdzējuši eoniem ilgu mūžību līdzīgi to pirmtēliem. Pēc viņu tēla piedzimst daži cilvēki, un ja ir sasniedzams kāds īpaši humanitārs mērķis, viņiem dvēseli hipostatiski dod tieši viņu dievišķie pirmtēli, kurus vienmēr atkal priekšā izved tās noslēpumainās varas, kuras vada un virza pasaules likteņus.”

“Vairāk nedrīkstēja tikt pateikts laikā, kad tika rakstīta “*Īziss ar norautu plīvuru*”; tādēļ pateiktais palika ierobežots ar piezīmi, ka nav neviena izcila cilvēka svētās vai pasaulīgās vēstures anālēs, kura pirmtēlu mēs nevarētu atrast pa pusei teiksmainajā un pa pusei reālajā seno reliģiju un mitoloģijas mantojumā. Tāpat kā zvaigzne, kas neierobežotā debesu bezgalībā neizmērojamā attālumā staro virs mūsu galvām, atspoguļojas kāda ezera mierīgajos ūdeņos, tā pirmsplūdu laika cilvēces tēls atspoguļojas tajos periodos, kurus mēs spējam aptvert ar vēsturisku atskatu...”

Kā jau teikts, es labprāt izmantoju izdevību, lai izceltu saskaņu tajā, ko mēs varam izpētīt tieši tagad, un tajā, kas savā ziņā bija sākotnējā atklāsme. Jūs ziniet, ka tas te ir princips – no zināma viedokļa uzticīgi turēties pie teozofiskās kustības tradīcijām; bet arī, ka te netiek atkārtots nekas nepārbaudīts, to es uzsveru īpaši; tas ir galvenais. Kur var tikt uzsvērtā izzinātā saskaņa ar kaut ko citu, tur teozofiskās biedrības kontinuitātes dēļ tai ir jātiek asi izceltai atbilstoši taisnīgumam; bet nedrīkst tikt atkārtots nekas nepārbaudīts. Tas ir saistīts ar misiju, kāda jums ir uzdots tieši vācu teozofiskās kustības ietvaros – ienest šajā teozofiskajā kustībā savas iezīmes, individuālas iezīmes. Un tieši šādi piemēri var jums parādīt ainu, cik nepamatots

ir aizspriedums, kas izaug šur un tur, it kā mēs šajās lietās vienmēr gribētu kaut ko citu. Mēs uzticami turpinām strādāt, mēs, tā sacīt, nekrāmējamies vienmēr atkal ar vecajām dogmām, mēs pārbaudām arī to, kas mūsdienās tiek piedāvāts no citas puses. Un mēs pārstāvam to, kas var tikt pateikts ar vislabāko okulto sirdsapziņu uz sākotnējo okulto pētījumu un metožu pamata, ko mēs esam saņēmuši mantojumā kā savu pašu svēto rožkrustiešu mantojumu.

Ir ārkārtīgi interesanti parādīt ar vienu vienīgu personību, kā zināmā mērā vecais, kas ir ticis iedvesmotā cilvēce augstāko varu ietekmē, ir pieņēmis, tā sacīt, uz fizisko plānu orientētu raksturu grieķu-latīņu laikmeta cilvēkos. Te mēs varam minēt kā piemēru, kā Eabani tajās savās inkarnācijās, kuras bija starp Eabani un Aristoteli kā personībām, seno mistēriju mācību ietekmē ar to no pārjutekliskajām pasaulēm nākošajiem spēkiem, varēja uzņemt to, uz kā īstenībā balstās cilvēka dvēseles tālāka attīstība zināmās mistēriju skolās. Mēs tagad neatkārtosim, kādas bija raksturīgās īpatnības dažādajām mistēriju skolām, bet savā veidā vērsīsim savu garīgo skatu uz to, kur dvēsele tika attīstīta, ierosinot pavisam noteiktas jūtas tā, lai tā mācītos iekļūt pārfiziskajā pasaulē. Šādās mistērijās dvēselē tika ierosinātas tieši tādas sajūtas, tādi impulsi, kuri bija piemēroti, lai pašos pamatos izskaustu no dvēseles jebkuru egoismu. Dvēselei tika darīts skaidrs, kā, pamatā ņemot, tai vienmēr ir jābūt egoistiskai, kad tā ir iemiesota fiziskā ķermenī. Atbilstošajā dvēselē tika, tā sacīt, kā impulsi sakrāmēts viss egoisma apjoms un visa nozīme fiziskajā plānā. Un dziļi, dziļi satriekta jūtās šāda dvēsele, kurai bija jāsauc: es līdz šim neesmu zinājusi neko citu kā tikai egoismu, es fiziskajā miesā arī nevaru būt nekas cits kā egoiste. Jā, šāda dvēsele ir aizvesta tālu no tās lētās nostājas, kāda ir cilvēkiem, kuriem katrs otrais vārds mutē ir: es jau negribu to sevis dēļ, bet gan citu labā. Pārvarēt egoismu un uzsākt ceļu uz vispārēji cilvēcisko un kosmisko nav tik viegli, kā dažs labs iedomājas. Pirms tā apgūšanas ir jānotiek pilnīgai dvēseles satriekšanai ar atziņu par egoisma apjomu šīs dvēseles impulsos. Līdzcievību visam cilvēciskajam, visam kosmiskajam ir jāmacās dvēselei mistērijās, kuras es te domāju, līdzcievību, pārvarot fizisko plānu. Tad var no tās cerēt, ka tā atkal nesīs sev līdzī leju no augstākajām pasaulēm patieso līdzjūtību ar visu dzīvo un esošo.

Bet ir jātiec attīstītām arī vēl kādām citām jūtām kā galvenajām jūtām līdzās dažām citām. Ja cilvēks grib iekļūt garīgajā pasaulē, tad viņam ir jābūt skaidram, ka tur viss ir citādi nekā fiziskajā pasaulē. Ir jāstāv kā kaut kā pilnīgi nepazīstama priekšā, kad nonāk aci pret aci ar garīgo pasauli. Tur patiešām ir sajūta, kas rada draudus, baiļu sajūta nepazīstamā priekšā. Un tādēļ dvēselei šādās mistērijās bija jāizdzīvo viss, ko cilvēka dvēsele vispār var piedzīvot no bailēm un izbailēm, un izbīļa, un šausmām, lai no šīm baiļu, izbīļa un šausmu sajūtām atradinātos. Tad cilvēks bija tā bruņots, lai kāptu augšup viņam pēc satura nepazīstamajā garīgajā pasaulē. Tā mistēriju skolnieka dvēselei bija jāiziet audzināšanu uz aptverošu, universālu līdzcievības sajūtu un uz universālu bezbailīguma sajūtu. To visu senajās mistērijās piedzīvoja tā dvēsele, kurās piedalījās Eabani, kad viņš atkal bija inkarnējies laikā starp Eabani un Aristoteli. To piedzīvoja arī viņš. Un tad tas kā sava veida atmiņas par agrākajām inkarnācijām parādījās Aristotelī. Viņš varēja izstrādāt traģēdijas teoriju, jo no šādām atmiņām, skatoties grieķu traģēdijas, viņš atklāja, ka tās ir kā izskaņa, līdzīgi ārējam, fiziskajā plānā iznestam atdarinājumam no mistēriju audzināšanas, kur dvēsele tiek apskaidrota caur līdzcievību un bailēm. Tā arī dramatiskajam varonim un visai traģēdijas uzbūvei skatītāju priekšā bija jāizdzīvo kaut kas, kur skatītājs kaut pavājināti var izjust līdzcievību ar traģiskā varoņa likteni un bailes par viņa likteņa iznākumu, izbailes no šausminošās nāves, kura dod savu mājienu. Tā dramatiskajā traģēdijas norisē, visos traģēdijas notikumos un dzīvē bija ieausts tas, kas noritēja dvēseles senajās mistērijās: apskaidrība, attīrīšanās, katarse caur bailēm un līdzcievību. Un kā atskaņā, atbalsī fiziskajā plānā grieķu kultūras perioda piederīgajam bija jāizjūt šo izešanu caur bailēm un līdzcievību. Tagad mākslinieciski bija jāizjūt, estētiski jāizbauda to, kas agrāk bija liels audzināšanas princips. Un kad tas, ko Aristotelis bija iemācījies agrākajās inkarnācijās, ienāca viņa personībā, tad viņš izrādījās piemērotais vīrs, lai dotu šo īpatnējo traģēdijas definīciju, kura ir kļuvusi tik klasiska un tik lieliski darbojusies, ka vēl 18.gadsimtā to uztvēra Lessings, un arī 19.gadsimtā tā ir spēlējusī tādu lomu, ka par šo definīciju ir tikušas sarakstītas veselas bibliotēkas. Mēs gan, starp citu, daudz nezaudētu, ja

lielāko daļu no tā, kas guļ bibliotēkās, sadedzinātu, jo tas ir ticis sarakstīts pilnībā pārprotot, neizprotot to, kas tika pateikts iepriekš, proti, ka mums ir darīšana ar to, ka mākslā tiek projicēts lejā kaut kas, kas atrodas garīgajā. Un tie, kuri to visu ir rakstījuši, pat nenojauta, ka Aristotelis ir devis senu mistēriju noslēpumu, kad sacīja: traģēdija ir secīgu rīcību savienojums, kas grupējas ap kādu varoni un kas ir piemērotas, lai rosinātu skatītājā baiļu un līdzcietības jūtas, lai pār skatītāja dvēseli varētu nākt apskaidrība (lai skatītāja dvēsele tiktu šķīstīta).

Tā mēs redzam, ka vienā vienīgā personībā, tajā, ko viņa grib un saka, ir noēnots tas, kas mums kļūst saprotams tikai tad, ja mēs paskatāmies cauri šai personībai uz to, kas stāv aiz tās, uz inspiratoru. Tikai tā apskatot vēsturi, jūs varat redzēt, ko vēsturiskajai dzīvei nozīmē personība un ko pārpersoniskās varas, kā individuālajās inkarnācijās iespējamas kaut kas, ko Blavatskas kundze sauc par kospēli starp personīgi individuālo inkarnāciju un to, ko viņa attēlo, sakot: “Bet līdztekus nemitīgas senā, jau zināmā fakta par reinkarnāciju un karmu atkārtotības okultistiem būtu jāsludina par cikliskām, vienā solī ar evolūciju ejošām reinkarnācijām” un tā tālāk. Viņa te runā par apzinātu reinkarnāciju, jo vairumam cilvēku mūsdienās tomēr viena otrai sekojošās inkarnācijas paliek Es neapzinātas, kamēr garīgās varas, kuras tur iedarbojas no augšas, patiešām apzināti savu spēku cikliski pārnes no viena laikmeta uz nākamo.

Tātad tas, kas te ir kā atklāsme tam, ko Blavatska teica iesākumā pēc rožkrustiešu mistērijām, tas ir pilnībā kontrolējams un secināms no sākotnējiem pētījumiem. Bet pēc tā jūs redzēsiet, ka tas ērtais veids, kas vienu inkarnāciju vienmēr uztver tikai kā iepriekšējās iemiesošanās sekas, tiek būtiski modificēts. Un jūs apjēgsiet, ka reinkarnācija ir daudz komplicētāku faktu pasaule, nekā to parasti pieņem, un ka mēs to pilnībā saprotam tikai tad, ja cilvēku pievienojam augstākai pārfiziskai pasaulei, kura nemitīgi iedarbojas uz mūsu pasauli. Mēs varam teikt, ka tajā starpposmā, kuru mēs apzīmējam kā grieķu-latīņu kultūru, cilvēkam tika dots laiks, lai viņš varētu sevī izjust visu to, kas bija ielikts dvēselē no augstākajām pasaulēm ilgās inkarnāciju virknēs, ļaut tam reiz izskanēt savā tīri cilvēciskajā Es. Tas, ko izdzīvoja grieķu-latīņu pasaule, bija kā cilvēciski personīga bezgalīgu atmiņu izdzīvošana, kuras agrāk bija ieplūdušas šajā individualitātē no augstākajām pasaulēm. Vai tādēļ mums būtu jābrīnās, ka tieši grieķu pasaules nozīmīgākie dižgari to apzinājās it īpaši? Viņi teica sev, ieskatoties savā iekšējā pasaulē: no turienes viss plūst, tur mūsu personībā izplešas veselas pasaules; bet tās ir atmiņas par to, kas agrāk mūsos ir ticis iepludināts no augstākajām pasaulēm. – Palasiet *Platonu*, kā viņš to, ko cilvēks spēj piedzīvot, pārdzīvot, izjust, skaidro ar dvēseles atmiņām par tās pagājušajiem notikumiem. Tur jūs redzat, kā no dziļi reālas ceturtā pēcatlantiskā laikmeta apziņas bija radīts tāds gars kā Platons. Mēs tikai tad mācāmies saprast, ko nozīmē šāds viens atsevišķs tik ievērojamas personības izteikums, kad spējam okulti ieskatīties laikmetu garā.

CETURTĀ LEKCIJA

Štutarte, 1910.gada 30.decembris

Ar mūsu laikmetu sākas atkalpacelšanās uz gaišredzīgām kultūrām. Pirmvaloda tās domu un skaņu savienojumu kopsakarībā. Tās izskaņa ir šumeru valoda. Kulta būves uz debesu mēru un cilvēku mēru pamata. Babiloniešu šīs zemes misija. Ar Babilonijas torni mums ir dots simbols, ka cilvēki tiek ierobežoti savās atsevišķajās personībās. Haldejiešu mistēriju kultūra; tās skaitļu tehnika. Tīras cilvēcības izpausme grieķu kultūrā. Julians Apostata.

No iepriekšējo dienu norādēm jūs jau varat secināt, ka grieķu-latīņu kultūra savā ziņā stāv visas pēcatlantiskās kultūras centrā. Trīs kultūras laikmeti pirms tam ir it kā sagatavošanās tam cilvēka dvēseles darbam, tam Es darbam Es-ā, kā tas tika ieskicēts grieķu kultūrā. Kā nolaišanās no gaišredzīgiem uzskatiem uz tīri cilvēciskiem uzskatiem, tā izskatās seno indiešu, persiešu un ēģiptiešu kultūras. Kā pacelšanās atkal augšup, atkal gaišredzīgo kultūru sasniegšana mums parādās tas, kas sākas ar mūsu laikmetu un ko arvien plašākā mērā nākamajos gadsimtos un gadu tūkstošos cilvēcei ir jāsasniedz. Tā mums ir jāsaka: ēģiptiešu-babiloniešu-haldejiešu kultūras posmā mums, tā sacīt, ir pēdējā sagatavošanās tīri cilvēciskajai grieķu kultūrai. Cilvēks tolaik, trešajā pēcatlantiskajā laikmetā, it kā kāpj lejā no senajiem gaišredzīgajiem stāvokļiem, kuros viņš vēl nepastarpināti varēja piedalīties garīgajā pasaulē, un gatavo tīri personīgo, tīri cilvēcisko kultūru, kuru var raksturot tieši kā tādu dvēseles darbu, ko var nosaukt par "Es darbu Es-ā". Tādēļ arī mums parādījās, kā ar gaišredzīgo kultūru saistītā atskatīšanās agrākajās inkarnācijās iesākumā Gilgamešam, Babilonijas kultūras inauguratoram, kļuva neskaidra, izplūdusi; kā viņš pats to vairs labi neizprata, kur Eabani it kā nodeva viņam zināmas spējas, lai atskatītos agrākajās inkarnācijās. Un pilnībā atbilstoši šim kritienam no spirituālajiem augstumiem un pāriešanai šajā atsevišķā cilvēka tīri personīgajā, pilnībā atbilstoši šai babiloniešu dvēseles savdabībai, darbojas viss, ko mēs ar babiloniešu dvēseles darbu redzam turpināties pēctečos.

Ja mēs gribam apskatīt vēsturi okulti, tad jāsaka, ka arvien uzkrītošāk parādās tas, ka tautas ar savu veikumu, ar savā kultūrā radīto nekādā gadījumā nestāv izolēti no pasaules attīstības, no cilvēces tālākattīstības. Katrai tautai ir savs spirituālais uzdevums, tai ir jādod savs pilnīgi noteikts devums tam, ko mēs saucam par cilvēces tālākattīstību. Mūsu kultūra šodien jau ir visai komplicēta, un tā ir kļuvusi tik komplicēta tādēļ, ka kopā ir saplūduši daudzi atsevišķi kultūras strāvājumi. Mūsu šodienas garīgajā dzīvē un mūsu ārējā dzīvē mums ir visdaudzveidīgāko tautu kultūru savijums, ko atsevišķās tautas ir paveikušas vairāk vai mazāk vienpusīgi, savas misijas nozīmē, un kas tad ir ieplūdis kopējā straumē. Tādēļ katra tauta atšķiras no visām pārējām, tādēļ mēs varam runāt par katras tautas īpašo misiju. Un mēs varam jautāt: ko mēs, kuri esam saņēmuši mūsu priekšteču kultūras veikumu savā pašu tagadējā kultūrā, ko mēs šodien varam uzrādīt tādu, kas parādītu, kam bija jānāk no vienas vai otras tautas kopējam cilvēces progresam?

Tad te ir tiešām interesanti uzmanīgi apskatīt tieši babiloniešu tautas kultūras uzdevumu. Šī babiloniešu tauta, pat ārējam vēstures rakstītājam tā pēdējā gadsimtā ir uzdevusi savādas mīklas līdz ar ķīļraksta atšifrēšanu. Un arī tas, kas varēja tikt izpētīts tikai ārēji, jau ir augstākā mērā īpatnēji. Jo ārējs pētnieks šodien var teikt: tas, ko agrāk sauca par vēsturi, tas ir gandrīz dubultojies attiecībā uz laiku salīdzinot ar to, ko varēja iemācīties līdz ar ķīļraksta atšifrēšanu. Jau ārējie vēstures pētījumi pēc ārējiem dokumentiem formāli atskatās uz pieciem, sešiem gadu tūkstošiem pirms kristīgās laika skaitīšanas sākuma un var teikt: visā šajā laikā tajos apvidos, kur vēlāk dzīvoja babilonieši, asīrieši, ir pastāvējusi varena, nozīmīga kultūra. Tur mēs pirmām kārtām vissenākajos laikos atrodam augstākā mērā ievērojamu tautu, vēsturē viņi tiek saukti par šumeriem, un tā dzīvoja Eifratas un Tigras apvidū, vairāk to augšteces pusē, bet arī lejtecē. Tā kā tagad nav tam tik daudz laika, mēs te nevaram tik ļoti iedziļināties ārējās vēsturiskās liecībās, mums vairāk ir jānodarbojas ar to, ko mums var mācīt okultā vēsture.

Šī tauta ar visu, ko tā domāja un varēja garīgi radīt, un arī ar to, kā tā darbojās ārēji, piederēja salīdzinoši ļoti agrīnai pēcatlantiskās attīstības kultūras pakāpei. Un jo tālākā šumeru, kurus mēs varam apzīmēt kā pirmsbabiloniešus, vēstures laikā mēs atskatāmies, jo skaidrāks

mums kļūst, ka šajā tautā dzīvoja ļoti nozīmīgs garīgais mantojums, ka tur dzīvoja ļoti nozīmīga spirituālā gudrība, tā bija gudrība, kuru mēs varam raksturot apmēram tā, ka sakām: viss šīs tautas dzīves veids, viss veids nedomāt vieniem pašiem, bet gan vispār dzīvot dvēselē un garā, tas viss šajā tautā bija citādi nekā cilvēkiem vēlākajā pasaules vēsturē. Vēlākās pasaules vēstures cilvēkiem, piemēram, visur izrādījās, ka ir zināma distance starp domāto un runāto. Kurš tad šodien nezina, ka domāšana un runāšana tomēr ir divas pavisam dažādas lietas, ka valoda savā ziņā ir konvencionāls izpausmes līdzeklis tam, ko cilvēki domā. Tas izriet jau no tā, ka mums taču ir daudzas valodas un, pamatā ņemot, šajās dažādajās Zemes valodās mēs tomēr izpaužam lielu skaitu kopēju priekšstatu. Tātad pastāv zināma starptelpa starp domāšanu un runāšanu. Šai senajai tautai tas īstenībā tā nebija, bet gan tai bija viena valoda, kurai, pamatā ņemot, bija pavisam citas attiecības ar dvēseli nekā visām citām senākajām valodām. Ja mēs atgriezīamies tiešām senos laikos, tad tur patiešām atrodam – kaut arī ne gluži tīri saglabājušos – kaut ko līdzīgu sava veida cilvēces pirmvalodai. Mēs gan varam atrast jau zināmā veidā diferencējušās atsevišķu cilšu un rasu valodas visos Eiropas, Āzijas un Āfrikas plašumos; bet sava veida kopējs valodas elements, kuru varēja saprast visās tolaik pazīstamajās zemēs, proti, garīgi dziļākajiem cilvēkiem, pastāvēja tieši šumeriem. No kurienes tas nāca? Jo šo cilvēku dvēsele ar noteiktu toni, noteiktu skaņu juta kaut ko pilnīgi noteiktu un tai viennozīmīgi bija jāizpauž, kas var tikt sajūsts ar kādu domu un vienlaikus ar kādu skaņu.

Redziet, to, kas tā ir pateikts, es gribētu izteikt iesākumā tā, ka vēl pat tajos vārdos, kurus man bija jums jāmin, pārrunājot Gilgameša eposu, ka vēl tur ir uzkrītošas skaņas: Ištar, Išulan un tamlīdzīgi. Kad šīs skaņas izrunā un zina šo skaņu okulto nozīmi, tad zina, ka pamatā tie ir vārdi, kuri nevar saturēt nekādas citas skaņas, ja tiem ir jāapzīmē attiecīgās būtnes, jo U, I, A viennozīmīgi var attiecināt tikai uz kaut ko pilnīgi noteiktu. Tieši tāda ir bijusi valodas tālākā attīstība, ka cilvēki ir zaudējuši izjūtu par to, kā šīs lietas – līdzskaņi, patskaņi – viennozīmīgā veidā var attiekties uz kaut ko noteiktu, tā ka kādu lietu šajos senajos laikos nemaz nevarēja citādi apzīmēt, kā tikai ar pavisam noteiktu skaņu savienojumu. Tikpat maz kā mūsdienās, pamatā ņemot, kad mēs iedomājamies kādu lietu, mums nevar būt atšķirīgas domas par to Anglijā vai Vācijā, tikpat maz tolaik, jo vēl pastāvēja tiešā spirituālā senā skaņas izjūta, kādu lietu vai būtni būtu bijis iespējams apzīmēt citādi, kā tikai ar viennozīmīgu skaņu savienojumu. Tā ka valoda senajos laikos – un senajā šumeru valodā vēl izskanēja šie senie laiki – bija pilnīgi noteikta, apjēdzama vienkārši caur dvēseles dabu tiem, kuri to dzirdēja. Kad mēs runājam tā par valodu, tad ir jānorāda uz pēcatlantisko kultūru vissenākajiem laikiem.

Bet tad tieši babiloniešu tautai bija uzdevums šo dzīvo cilvēka spirituālo saistību ar garīgo pasauli novadīt lejā personīgajā, kur personība ir balstīta tikai pati sevī savā atsevišķumā, savā nošķirtībā. Tas bija babiloniešu uzdevums, spirituālo pasauli novest lejā fiziskajā plānā. Un ar to ir saistīts tas, ka šī dzīvīgā sajūta, šī spirituālā valodas izjūta izzūd, un valodas veidojas pēc klimata, pēc ģeogrāfiskā stāvokļa, pēc tautas rases un tamlīdzīgi. Tādēļ Bībele, kura mums par šīm lietām stāsta pareizāk nekā tas ir atrodams sevi par valodas pētnieku saucošā *Fritz Mauthner* kunga fantāzijās, tādēļ tā mums attēlo šo svarīgo faktu ar Babilonijas torni, kur visā pasaulē vienu kopēju valodu runājošie cilvēki tad tiek izkaisīti. Arī šo Babilonijas torni mēs varam saprast spirituāli, ja zinām, kā senajos laikos tika būvēts. Šādas būves, kas tika celtas ar mērķi, lai tur varētu notikt zināmas svētajai gudrībai veltītas darbības, vai arī kā apliecinājums svētajām patiesībām, šādas būves senajos laikos tika būvētas pēc mēriem, kas bija ņemti vai nu no debesīm, vai no cilvēka. Un pamatā ņemot, tas ir viens un tas pats; jo cilvēks kā mikrokosms ir makrokosma attēls, tā ka mēri, kas ir ieslēpti piramīdā, ir ņemti no debesīm un no cilvēka.

Ja mēs varētu atgriezties senajos laikos, salīdzinoši agrīnos laikos, tad mēs tur kulta būvēs visur atklātu simbolisku cilvēka vai debesu mēru atdarinājumu. Garums, platums un dziļums, veids, kā arhitektoniski tika veidots iekšējais, tas viss bija nokopēts no debesu mēriem vai arī no cilvēka ķermeņa. Bet tas bija noticis tieši šādi: kur bija dzīvīga apziņa par cilvēka kopsakarību ar spirituālo pasauli, tur mēri tika nonesti lejā no spirituālās pasaules. Kā tad tam vajadzēja izvērsties tajā laikā, kad lejā, tā sacīt, no debesīm uz zemi bija jātiek pārnestai cilvēka izziņai? No vispārēji spirituāli-cilvēciskā uz cilvēciski-personīgo? Tad mēri varēja tikt ņemti

tikai no cilvēka paša, no cilvēka personības, ciktāl tā ir atsevišķa Es izpausme. Un tam vajadzēja kļūt, izveidoties par Babilonijas torni, templi tiem, kam no šī laika mērus vajadzēja ņemt tikai no personības. Bet vienlaikus vajadzēja tikt parādītam, ka personībai tikai pamazām un pakāpeniski vēl ir jānobriest, lai atkal paceltos augšā garīgajās pasaulēs. Mēs redzējām, ka tam vispirms bija vajadzīgi ceturtais un piektais laikmeti, lai atkal paceltos augšup. Tolaik tas nebūtu bijis iespējams tā vienkārši atkal pacelties augšup spirituālo reģionu pasaulē. Tas ir ar to domāts, ka Babilonijas tornim bija jābūt neveiksmīgai lietai, ka debesis vēl nevarēja sasniegt ar to, kas varēja tikt paņemts no cilvēciskās personības tolaik. Šajā pasaules simbolā, Babilonijas tornī ir ietvertas milzīgi dziļas atziņas, caur kuru cilvēki ir tikuši ierobežoti savā atsevišķajā cilvēciskajā personībā, tajā, par ko varēja kļūt personība kādā tautā atsevišķos īpašos apstākļos.

Tā babilonieši tika noraidīti no spirituālās pasaules lejā uz mūsu Zemi; tā bija viņu misija, tas bija viņu uzdevums. Bet, kā es to jau norādīju, ārējai babiloniešu kultūrai pamatā bija haldejiešu mistēriju kultūra, kura palika ezotēriskā, bet pilnīgi noteiktā veidā ieplūda ārējā kultūrā. Un tādēļ mēs visur vēl redzam mūžseno gudrību mirdzam cauri tajā, ko babilonieši veica. Bet viņiem viss bija jādara tā, ka tas līdz ar viņiem nepacēlās spirituālajos reģionos, bet gan pielietojot to uz mūsu Zemes. Un kas šādā veidā bija ietverts babiloniešu misijā, tas iemiesojās kultūrā un ir nonācis līdz mūsu laikiem. To mēs varam parādīt. Mums tikai ir jāiegūst nedaudz respekta pret to lielo, vareno ieskatu spirituālajās pasaulēs, kas vēl mājāja dvēselē kā senās tradīcijas un bija tikai sācis kā pārklāties ar vakarkrēslu. Mums ir jāizrāda respektu babiloniešu dziļajai debesu mācībai un viņu varenajai misijai, kura bija tajā, ka no tā, kas cilvēcei bija zināms no spirituālās pasaules, no debesu mēriem iznest ārā visu to, ko bija nepieciešams ārēji praktiskajai dzīvei iemiesot cilvēciskajā kultūrā. Bet vienlaikus viņiem bija misija visu attiecināt uz cilvēku. Un tur ir interesanti, ka zināmi priekšstati ir nodzīvojuši līdz pat mūsu laikam, kuri ir kā atskaņas tām savdabīgajām jūtām, ko vēl dzīvīgi sajuta babilonieši: sajūtu par visa makrokosma ieplūšanu cilvēkā, par cilvēcisku likumsakarību personīgajā šīs zemes cilvēkā, kas attēlo lielo debesu likumsakarību.

Tā senajā Babilonijā bija teiciens: “Paskaties uz cilvēku, kurš iet, ne kā sirmgalvis un ne kā bērns, kurš iet kā vesels un ne kā slims, kurš neskrien par ātru un nevelkas par lēnu, un tu redzēsi Saules gaitas mēru.” Īpatnējs izteiciens, bet tas mums dziļi, dziļi var ļaut ieskatīties seno babiloniešu dvēselēs. Jo viņi domāja, ka cilvēks labi, veselīgi soļojot, cilvēks, kurš ejot ietur tādu ātrumu, kas atbilst dzīves veselībai, ka šāds cilvēks, ja viņš ietu ne pārāk ātri un ne pārāk lēni, un tā ietu apkārt Zemei, tad viņam šādam gājienam būtu nepieciešamas 365¼ dienas – un tas apmēram tā ir, pieņemot, ka viņš soļotu dienu un nakti bez pārtraukuma. Un tā viņi sacīja: tas ir laiks, kurā vesels cilvēks varētu apiet apkārt Zemei, un tas ir tas pats laiks – jo viņi ticēja Saules šķietamajai kustībai apkārt Zemei – kurā Saule apiet apkārt Zemei. Ja tu tāpat kā vesels cilvēks, ne par ātru, ne par lēnu ej apkārt Zemei, tad tu ievēro Saules gaitas apkārt Zemei tempu. Tas nozīmē: “Cilvēk, tas ir iedēstīts tavā veselībā, sekot Saules gaitai ap Zemi.”

Tas, protams, ir kas tāds, kas mūsos var radīt respektu pret šīs babiloniešu tautas varenajiem kosmiskajiem uzskatiem. Jo, izejot no tā, viņi tad ir radījuši šīs cilvēka gaitas apkārt Zemei iedalījumu. Viņi rēķināja zināmās mērvienībās un ieguva kaut ko tādu, kāds apmēram ir ceļš, kāds cilvēkam jānoiet, ja viņš ir ceļā divas stundas; tā ir viena jūdze. Šo mēru viņi izrēķināja pēc veselīgas gaitas un pieņēma to par sava veida normas mēru, lai mērītu zemi lielākā mērogā. Un šis mērs, mani mīļie draugi, ir turpinājies eksistēt līdz pat nesenam laikam – kad cilvēces attīstībā viss ir pārgājis abstrakcijā – vācu jūdžē, ko var noiet apmēram divās stundās. Tā līdz pat 19.gadsimtam ir saglabāties kaut kas, kas ir cēlies no seno babiloniešu misijas, kuri to nonesa lejā no kosmosa, izrēķināja pēc saules gaitas.

Tikai mūsu laikam radās nepieciešamība šos no cilvēka ņemtus mērus pārvērst abstraktos mēros, kas ir ņemti no kaut kā nedzīva. Jo, kā zināms, tagadējie mēri ir abstrakti attiecībā pret konkrētajiem, tieši ar cilvēku un debesu parādībām saistītajiem mēriem, kuri, pamatā ņemot, visi ir atvasināmi no senās babiloniešu tautas misijas. Arī citos mēros, kā piemēram, “pēda” – tas bija ņemts no cilvēka atbilstošā locekļa – vai “olekts” – ko nomērīja no

cilvēka rokas un plaukstu – visur mēs varētu atklāt, ka tiem pamatā ir kaut kas, kas kā likumsakarība ir atklāta cilvēkā, mikrokosmā. Un pamatā ņemot, līdz vēl nesenam laikam mūsu mēru sistēmas pamatā bija viss seno babiloniešu domāšanas veids. Divpadsmit Zodiaka zvaigznāji un piecas planētas deva viņiem pieci reiz divpadsmit = sešdesmit; tas ir pamatskaitlis. Skaitīja senie babilonieši vispār līdz sešdesmit. Pēc sešdesmit viņi sāka no jauna. Visā, ko viņi skaitīja ikdienas lietās, pamatā lika skaitli divpadsmit, kas tādēļ, ka nāk no Kosmosa likumiem, patiešām daudz konkrētāk piekļaujas visām ārējām konkrētajām attiecībām. Jo šim skaitlim ir divpadsmit daļas. Divpadsmit bija ducis, un ducis nav nekas cits kā dāvana no babiloniešu misijas. Mums visur pamatā ir desmits, tas ir skaitlis, kas mums sagādā lielas grūtības, ja gribam to sadalīt daļās, kamēr ducis arī savās attiecībās ar sešdesmit un savā dažādajā dalāmībā kā pamatskaitli un mēru sistēmai augstā mērā konkrēti iekļaujas attiecībās.

Tā nav domāta kā mūsu laika kritika, ja tiek teikts, ka cilvēce ir iegājusi abstrakcijās, pat attiecībā uz rēķināšanu un skaitīšanu, jo viens laikmets jau arī nevar darīt to pašu, ko iepriekšējais. Ja mēs gribam attēlot kultūras gaitu no atlantiskās katastrofas līdz pat grieķu laikam, un no tā laika līdz mūsējam, tad varam sacīt: indiešu, persiešu, ēģiptiešu kultūras kāpj lejup; grieķu kultūrā ir tas punkts, kad tūrā cilvēce tiek izveidota fiziskajā plānā, tad atkal sākas kāpšana augšup. Bet šī kāpšana augšup ir tāda, ka tā, tā sacīt, ataino tikai vienu patiesās attīstības veidu un ka tomēr notiek nemitīga grimšana materiālismā no otras puses. Tādēļ mūsu laikā mums līdzās enerģiskiem spirituāliem centieniem uz augšu pastāv viskrasākais materiālisms, kas sniedzas dziļi matērijā. Šīs lietas dabiski norisinās līdzās viena otrai. Kā pretestībai, kurai jātiek pārvarētai, lai sasniegtu augstāku spēku attīstību, ir jāpastāv šim materiālistiskajam strāvotumam. Bet šis strāvotums nozīmē visu padarīt abstraktu; jo visa decimālā sistēma ir abstrakta sistēma. Tā nav kritika, bet gan tikai raksturojums. Un tā konkrēto grib iznīdēt arī citur. Kādi tikai priekšlikumi nav izteikti, piemēram, ka Lieldienām vajadzētu noteikt konkrētu datumu aprīlī, lai izvairītos no neērtībām tirdzniecībā un industrijā! Netiek ņemts vērā, ka tajā mums vēl ir kaut kas, kas iesniedzas no seniem laikiem kā zvaigžņotās debess noteikts. Visam ir jāklūst abstraktam, un tikai kā sīks strautiņš, kas tiecas uz spirituālo, mūsu kultūrā vēl plūst konkrētais.

Ir ārkārtīgi interesanti, kā ne tikai garazinātne, bet arī ārpus tās cilvēcei ir instinktīva tieksme meklēt ceļu augšup, celties atkal augšup, teiksim, izturoties līdzīgi pret mēru un skaitli, un formu, kā tas bija senajiem babiloniešiem un ēģiptiešiem. Jo mūsu laiks patiešām ir sava veida babiloniešu un ēģiptiešu kultūras atkārtotums; senie laikmeti taču atkārtojas, ēģiptiešu laikmets – mūsējā, persiešu sestajā, indiešu septītajā laikmetā. Pirmais atbilst septītajam, otrais sestajam, trešais mūsu piektajam, ceturtais ir pats par sevi, veidojot vidu. Tādēļ instinktīvi atkārtojas tik daudz no tā, kas bija seno ēģiptiešu uzskatos. Te var novērot īpatnējas lietas. Cilvēki var būt pilnībā iegrimuši vismateriālistiskākajos priekšstatos, vismateriālistiskākajos jēdzienos, un tomēr ar faktu varu – ne caur dabaszinātniskajām teorijām, jo tās mūsdienās visas ir materiālistiskas – viņi tiek vadīti uz spirituālu dzīvi.

Redziet, piemēram, ir kāds ārsts Berlīnē, kurš ir izdarījis kādu īpatnēju novērojumu. Es gribētu jums to parādīt te uz tāfeles; tas ir kāds tīri faktisks novērojums, kas ir izdarīts neņemot vērā nekādas teorijas. Pieņemsim, ka ar šo punktu mums shematiski būtu attēlots kādas sievietes nāves datums – es neattēloju kaut ko izdomātu, bet gan novērotu faktu – šī sieviete ir kādas ģimenes vecmāmiņa. Noteiktu skaitu dienu pirms vecmāmiņas nāves ir piedzimis mazbērns, dienu skaits ir 1428. Dīvainā kārtā 1428 dienas pēc vecmāmiņas nāves atkal piedzimst mazbērns, un vēl piedzimst mazmazbērns 9996 dienas pēc vecmāmiņas nāves. Izdaliet 9996 ar 1428: jūs iegūsiat skaitli 7. Tātad pēc laika, kas ir septiņkārsots laiks starp mazbērna piedzimšanu un vecmāmiņas nāvi, piedzimst mazmazbērns. Un šis ārsts tad parāda, ka tas nav atsevišķs gadījums, bet ir vērojams veselā rindā ģimeņu un ka vienmēr attiecībā uz nāvi un dzimšanu var atrast absolūti noteiktas skaitliskas attiecības. Un tas interesantais ir: ja jūs, piemēram, ņemat skaitli 1428, tad arī tajā savukārt kā dalītājs ir septiņi. Īsumā, fakti mūsdienās piespiež cilvēkus ārējo notikumu secībā atkal atrast zināmu regularitāti, periodiskumu, kas ir

saistīts ar senajiem svētajiem skaitļiem. Un mūsdienās patiešām *Flīsa* – tā sauc šo Berlīnes ārstu – un viņa skolnieku apkopotie rezultāti šajā virzienā ir pierādījums, ka noteikti skaitļi ir kā regulējoši faktori, kas nosaka šādu notikumu likumsakarīgu norisi. Tādi likumsakarīgi skaitļi mūsdienās jau ir sameklēti milzīgos daudzumos. Pie tam interpretācija ir caurcaurēm materiālistiska, bet faktu spēks piespiež ticēt skaitļu iedarbībai pasaules norisēs. Es ļoti uzsveru, ka ir ārkārtīgi aplami, kā Flīss un viņa skolnieki vēl izmanto šo principu. Kā viņš izmanto savus pamatskaitļus, proti, 23 un 28, kurus viņš ir atklājis – $28 = 4 \times 7$ – kā viņš šos skaitļus izmanto, to vēl ļoti ievērojami vajadzētu uzlabot. Un tomēr mēs tajā redzam kaut ko, kā senās babiloniešu kultūras instinktīvu uzpiršanu, cilvēcei tagad meklējot ceļu augšup. Dabiski, ka cilvēku masām nav nekādas izjūtas, nekādas apjēgas par šādām lietām; tās paliek atsevišķos šauros cilvēku lokos. Bet īpatnēji tas ir, kad mēs redzam, ka tādiem ļaudīm kā, piemēram, Flīsa skolniekiem, kuri atklāj šādas lietas, tad rodas īpatnējas domas un sajūtas. Tā viens no šiem Flīsa skolniekiem saka: “Ko gan teiktu, ja šīs lietas būtu bijušas zināmas senākos laikos” – tās bija zināmas! – “ko gan teiktu cilvēki?” Un īpaši raksturīga vieta man šķiet sekojošā.

Pēc tam, kad Flīsa skolnieks šādā veidā ir apkopojis ziņas, viņš saka: “Laika posmi ar visskaidrāko matemātisko struktūru te tiek ņemti no dabas, un šādas lietas ir daudz grūtākas par pierastajām, tas ir bijušas nerasniedzamas visu laiku apdāvinātākajiem prātiem. Ar kādu reliģisku bijību gan to būtu pētījuši rēķinošie babilonieši un ar kādiem brīnumiem viņi gan apvītu šos jautājumus.” Tātad, cik tālu jau iesniedzas nojausma par to, kas patiešām notiek! Kā cilvēka instinkts atkal strādā, vedot uz spirituālo dzīvi! Tieši tur, kur pierastā mūsu laiku zinātne parasti akli pāiet garām, tieši tur bieži ir meklējams tas, kas ir dziļi apgaismojošs okultajam spēkam, kuru cilvēki pat neapzinās. Jo tie, kuri šeit norāda uz šo divaino skaitļu likumību, izskaidro to pilnīgi materiālistiski. Bet faktu spēks mūsdienās jau piespiež cilvēkus atkal atzīt spirituālās, matemātiskās likumsakarības lietas. Tā mēs patiešām redzam, cik dziļi patiesi tas ir, ka, pamatā ņemot, viss, kas vēlāk cilvēces attīstības gaitā izpaužas personiskā veidā, kā tas ir kā ēna tam, kas agrāk pastāvēja elementārā, pirmatnējā lielumā, jo tad vēl pastāvēja kopsakarība ar spirituālo pasauli. To es gribētu uzsvērt, lai tas ierakstās jūsu dvēselēs, ka tie bija babilonieši savā pārejā uz ceturto kultūras periodu, kuri, tā sacīt, nonesa debesis lejā uz Zemi, kuri debešķīgo vēl slēpti ietēra mēros, skaitļos, svaros; un ka līdz pat mūsu dienām mēs jūtam tā izskaņas, ka mums atkal būs jāatgriežas pie šīs skaitļu tehnikas, ka tai atkal ir jāstājas spēkā, kaut arī citās dzīves jomās, pats par sevi saprotams, pareiza ir abstraktā mēru un skaitļu sistēma. Tā ka mēs arī te redzam, kā, laižoties lejā, tiek sasniegts zināms punkts grieķu – latīņu tīrā cilvēciskuma kultūrā, personības izveidošanā fiziskajā plānā, un kā tad no jauna sākas pacelšanās augšup. Tā ka patiešām attiecībā uz pēcatlantiskās kultūras gaitu grieķi it kā stāv centrā.

Tagad mums tomēr uzmanīgi ir jāapskata arī tas, kā šajā grieķu laikmetā ielauzās kristietības impulss, kam cilvēci ir arvien vairāk un vairāk jāved augšup citos reģionos. Bet mēs jau redzējām, kā šī kristietība pirmajos savas attīstības laikos ne jau uzreiz parādās visā savā nozīmē, ar visu savu spirituālo saturu. Tajā, kā Aleksandrijas cilvēki izturējās pret Hipātiju, mēs uzskatāmi redzējām, kādās vājībās un ēnas pusēs iesākumā šī kristietība bija sapinusies. Jā, mēs bieži esam uzsvēruši, ka laiki, kad kristietība tiks saprasta visā tās dziļumā, vēl tikai nāks, ka kristietībā vēl ir bezgalīgi dziļumi un ka tā, tā sacīt, vairāk pieder nākotnei nekā tagadnei, nemaz nerunājot par cilvēces pagātnei. Tā mēs redzam, kā iesākumā kristietībā apjēgtais iekļaujas tajā, kas, pamatā ņemot, ir sākotnējās pasaules gudrības un garīguma mantojums. Jo tas, ko saņēma grieķi, ko tie nesa sevī, patiešām bija kaut kas līdzīgs mantojumam no tā, ko cilvēki bija iemantojuši neskaitāmās inkarnācijās dzīvīgā saistībā ar spirituālo pasauli. Visa spiritualitāte, kas senlaikos bija tikusi pārdzīvota, iegremdējās grieķu dvēselēs un sirdīs un dzīvoja tur. Tādēļ ir apjēdzams, ka varēja būt cilvēki, kuri, iedzīvojoties kristietībai, it īpaši ņemot vērā to, kā kristīgais impulss veidojās pirmajos tā gadsimtos, nespēja šos notikumus novērtēt tik augstu, kā to, kas ar pārvarīgu lielumu, varenu garīgumu bija mantots grieķiskumā kā sens gadu tūkstošu mantojums. Un bija kāda pavisam īpaši raksturīga personība, kura, tā sacīt, pati savās krūtīs piedzīvoja šo vecā cīņu ar jauno, šo pirmatnēji

sākotnējās gudrības dārgumu, vissenāko spirituālo dārgumu cīņu ar to, kas bija tikai pašā savā iesākumā un tikai vāji urdza: šī grieķu-latīņu laika personība no 4.gadsimta, kas to piedzīvoja kā uz skatuves savā dvēselē, bija *Julian Apostata*.

Ir ļoti interesanti izsekot Juliāna, Romas ķeizara dzīvi. Piedzimušam kā godkārīgā un atriebīgā ķeizara Konstantīna brāļadēlam, Juliānam jau kā bērnam īstenībā bija paredzams, ka viņš tiks nogalināts tāpat kā brālis. Tikai tādēļ, ka likās, ka nonāvēšana izraisīs pārāk lielu ievērību, un cerot, ka tas, kur viņš varētu būt kaitīgs, būs apturams arī vēl vēlāk, viņu atstāja pie dzīvības. Un izglītību Juliānam bija jāgūst klistot no vieniem cilvēkiem pie citiem. Tika stingri sekots, lai viņš savā dvēselē apgūtu to, kas tolaik Romā un no Romas ķeizarvalsts tika uzskatīts par lietderīgu kā kristīgā attīstība. Bet tas bija raibs maisījums no tā, kas pakāpeniski izveidojās par katoļu baznīcu, un no tā, kas dzīvoja kā ariānisms; tā sacīt, viņu negribēja samaitāt ne ar vienu no tiem. Tieši tolaik visos veidos tika īpaši stingri apkarots senais hellēņu – pagāniskais ideāls, senie dievi un senās mistērijas. Kā teikts, tika sagādāts viss, lai Juliāns, par kuru varēja cerēt, ka reiz viņš tomēr kā ķeizars kāps Romas tronī, lai Juliānu izaudzinātu par labu kristieti.

Bet viņa dvēselē plosījās dīvainas tieksmes. Viņa dvēsele nekad nespēja gūt tādu tiešām dziļu sapratni par kristietību. Bet visur tur, kur šis bērns tika aizvests un kur vēl pastāvēja pārpalikumi ne tikai no senā pagānisma, bet arī no senā spirituālisma, tur zēna sirds atplauka. Viņš burtiski uzsūca sevī visu, kas ceturtajā kultūras laikmetā vēl dzīvoja no mūžsenā, svētā mantojuma un paradumiem. Un tā notika, ka viņš savos visdažādākajos klejojumos, kuros viņu dzina tēvoča ķeizara izsekošana, nonāca tā saucamo jaunplatoniskās skolas skolotāju tuvumā un pie aleksandriešu skolniekiem, kuri seno mantojumu bija saņēmuši no Aleksandrijas. Tur Juliāna sirds tiešām saņēma barību tam, pret ko viņš izjuta tik dziļu tieksmi. Un tad viņš vēl iepazina, kas no šādiem seniem gudrības dārgumiem bija palicis pašā Grieķijā. Un ar visu to, ko viņam deva Grieķija, ko viņam kā gudrību deva vecā pasaule, Juliānā sasaistījās dzīvīga sajūta ar zvaigžņotās debess valodu, ar noslēpumiem, kuri ar zvaigžņotās debess rakstu runā ar mums no pasaules telpas. Un tad viņam pienāca laiks, kad viens no pēdējiem hierofantiem iesvētīja viņu elīziešu mistērijās. Un tā mums Juliānā ir dīvaina skatuve, kur seno mistēriju inspirētais, kurš pilnībā dzīvo tajā, ko var saņemt, ja spirituālā dzīve caur mistērijām kļūst par realitāti, mums kā luga, uzvedums parādās tas, ka šāds iesvētītais sēž Romas ķeizara tronī. Un lai cik ļoti rakstā pret kristiešiem, kas ir saglabāties no Juliāna, nebūtu iezagušies pārpratumi, mēs tomēr zinām, cik dižens bija Juliāna pasaules uzskats tur, kur viņš runā no savas iniciācijas augstumiem.

Bet kā tādu mistēriju mācekļi, kuras jau bija savā norietā, viņš īsti nespēja iekļauties savā laikā, Juliāns gāja pretī tāda inspirētā mocekļa nāvei, kurš vairs īsti nezina, kādus noslēpumus ir jāpatur noslēpumā un kurus drīkst izpaust. Dedzībā un entuziasmā, kādu Juliāns bija ieguvis ar savu hellēnisko audzināšanu un iesvētīšanu, ar to brīnumaino pieredzi, kādu viņš bija varējis gūt ar savu hierofantu, viņā radās griba atjaunot to, ko viņš uzskatīja par dzīvu dzīvi senajā spirituālismā. Un tā mēs redzam, kā viņš ar daudziem pasākumiem mēģina atkal ievest senos dievus kultūrā, kurā jau bija izplatījusies kristietība. Viņš gāja par tālu gan mistēriju noslēpumu izpaušanā, kā arī nostājā pret kristietību. Tādēļ notika tā, ka 363.gadā, kad viņam bija jādodas karā pret persiešiem, liktenis viņu notiesāja. Kā katru, kurš ir neatļauti izrunājis to, kas nedrīkst tikt izpausts, ķer liktenis, tā arī Juliānu, un var tikt vēsturiski pierādīts, ka Juliāns šajā karagājienā pret persiešiem krita no kristieša rokas. Ne tikai tas, ka šī ziņa ļoti ātri pēc tam izplatījās un to nekad nav apstrīdējis neviens no nozīmīgākiem kristīgajiem rakstu autoriem: būtu arī bijis augstākā mērā uzkrītoši, ja persieši sava nāvīgākā ienaidnieka nāvi nebūtu piedēvējuši sev un lepojušies ar to. Bet arī pie viņiem ļoti drīz pēc tam izplatījās uzskats, ka ķeizars ir kritis no kristieša rokas. Tas patiešām bija līdzīgi vētraī, kas tur nāca no šīs inspirētās dvēseles, no entuziasma, kādu Juliāns Apostata bija ieguvis no savas iesvētīšanas jau savam norietam tuvajās elīziešu mistērijās. Tāds bija cilvēka no 4.gadsimta liktenis, pavisam personīga cilvēka, kura pasaules karma, pamatā ņemot, pastāvēja tajā, ka viņam personiskās dūsmās,

personīgā bardzībā, personīgā entuziasmā bija jāizdzīvo to, ko viņš bija saņēmis kā mantojumu. Tas bija viņa dzīves pamatlikums.

Ir interesanti arī tieši šo dzīvi, tieši šo individualitāti apskatīt okulto vēstures apskatu mērķiem vēlākajos laikos. 16.gadsimtā, 1546.gadā piedzimst kāds īpatnējs cilvēks, kurš ir cēlies no dižcilvīgas Ziemeļeiropas dzimtas, kuram, tā sacīt, jau šūpulī bija ielikts viss, kas varētu vest viņu uz augstu stāvokli tā laika tradicionālās dzīves nozīmē, viņš pat bija piedzimis bagātā ģimenē. Tā kā viņam pēc ģimenes tradīcijām bija jāklūst par augsti stāvošu personu, tad viņš pašsaprotami bija lemts jurista profesijai un kopā ar mājskolotāju tika nosūtīts uz Leipcigas universitāti, lai studētu jurisprudenci. Mājskolotājs mocīja zēnu – jo viņš vēl bija zēns, kad sāka studēt tieslietas – mocīja zēnu, kamēr bija diena. Bet, kad mājskolotājs apmierināts devās gulēt un sapņoja par juridiskām teorijām, zēns izzagās no savas gultas un ar ļoti vienkāršiem instrumentiem, kurus pats bija konstruējis, novēroja zvaigžņotās nakts debesis. Un drīz vien bija tiktāl, ka viņš par zvaigžņotās debess noslēpumiem zināja vairāk kā ne tikai kāds skolotājs, bet pat vairāk, kā tolaik bija rakstīts grāmatās. Tā, piemēram, viņš ļoti drīz ievēroja kādu noteiktu Saturna un Jupitera stāvokli Lauvas zvaigznājā, sameklēja to grāmatās un atklāja, ka tur tas bija ierakstīts pilnīgi aplami. Tad viņā radās ilgas pēc iespējas precīzi iepazīt šo zvaigžņu rakstu, pēc iespējas precīzi pierakstīt zvaigžņu gaitu. Un kāds tur brīnums, ka šis cilvēks ļoti drīz, par spīti pretestībai no ģimenes puses saņēma atļauju kļūt par dabas pētnieku un astronomu un nevis aprakst savu dzīvi juridiskās grāmatās un doktrīnās. Un tā kā viņa rīcībā bija visai ievērojami līdzekļi, tad viņam bija iespējams nodibināt veselu iestādi.

Šis institūts bija īpatnēji ierīkots; augšstāvā bija instrumenti, paredzēti zvaigžņotās debess noslēpumu novērošanai, un pagrabā bija instrumenti, lai pētītu un radītu dažādus vielu, matēriju maisījumus un sajaukumus. Un tur viņš strādāja, sadalot savu laiku starp novērojumiem augšstāvā un vārīšanu, tvaicēšanu, jaukšanu un svēršanu apakšā pagrabā. Tur šis gars strādāja, lai pakāpeniski parādītu, kā likumi, kas ir rakstīti zvaigznēs, planetārie un stāvzvaigžņu likumi, makrokosmiskie likumi ir atkal atrodami mikrokosmiski matemātiskos skaitļos, kas ir pamatā vielu maisījumiem un savienojumiem. Un to, ko viņš atklāja kā dzīvīgas attiecības starp debess un zemes likumiem, viņš pielietoja ārstniecībā un mēģināja radīt zāles, kas radīja apkārtne par viņu ļaunas tenkas tādēļ, ka viņš tās deva par velti tiem, kuriem gribēja palīdzēt. Jo tie, kas tolaik strādāja par ārstiem gribēja iekasēt augstas cenas un bija nikni pret šo vīru, kurš darīja tik “šausminošas” lietas ar to, ko gribēja no debess nonest lejā uz Zemes.

Par laimi šis vīrs kāda īpaša notikuma dēļ bija iemantojis Dānijas karaļa *Frīdriha II* labvēlību, un, kamēr viņu sargāja šī labvēlība, tikmēr bija labi, tikmēr patiešām tika paveiktas milzu lietas ieskatam pasaules likumu spirituālajā darbībā tajā nozīmē, kā es tikko to raksturoju. Jā, šis vīrs zināja šo to no pasaules noslēpumu spirituālās norises. Viņš apstulbināja pasauli ar lietām, kādas mūsdienās gan vairs nebaudītu tādu ticību. Jo reiz, būdams Rostokā, viņš pēc zvaigžņu konstelācijas pareģoja sultāna Solimana nāvi, un trāpīja ar dažu dienu precizitāti, kas padarīja *Tiho Brahes* vārdu populāru visā Eiropā. Mūsdienās pasaule par Tiho Brahi, kura dzīve īstenībā noritēja pavisam nesenā pagātnē, nezina gandrīz neko vairāk kā tikai, ka viņš esot bijis diezgan vientiesīgs, ka vēl neesot pārstāvējis mūsdienu augsto materiālistisko viedokli. Viņš gan ir pirmais precīzi iezīmējis tūkstoš zvaigznes zvaigžņu kartē, tolaik arī izdarījis gadsimta atklājumu, novērojot uzliesmojošu un atkal pazūdošu zvaigzni un aprakstījis novu, bet šīs lietas parasti tiek noklusētas. Pasaule īstenībā nezina neko vairāk kā, ka viņš vēl esot bijis tik dumjš, ka izdomājis pasaules sistēmu, pēc kuras Zeme stāv nekustīgi un Saule ar planētām griežas ap Zemi; to pasaule mūsdienās zina. Ka mums te ir darīšana ar ievērojamu 16.gadsimta personību, ar personību, kura ir bezgalīgi daudz paveikusi astronomijā, ko lieto vēl šodien, ka viņa veikumā slēpjas milzīga dziļa gudrība, tas parasti netiek atzīmēts, vienkārši tā iemesla dēļ, ka Tiho Brahe, sastādot precīzu sistēmu, no savām dziļajām zināšanām redzēja grūtības, kuras Koperniks nesaskatīja. Un ja drīkst to pateikt, tas gan šķiet paradoksāli: bet arī ar Kopernika pasaules uzbūves sistēmu vēl nav pateikts pēdējais vārds. Un strīds starp abām sistēmām vēl nodarbinās cilvēci vēlāk. Bet tas tikai tā, starp citu, jo ir pārāk paradoksāli mūsu laikam.

Tikai, kad viņam labvēlīgo karali nomainīja pēctecis, Tiho Brahes pretiniekiem, kuri uznira no visām pusēm – tālaika ārstiem, Kopenhāģenas universitātes profesoriem – izdevās sakūdīt viņa labvēļa pēcteci pret viņu. Un tā Tiho Brahe tika padzīts no savas tēvzemes, un viņam nācās doties uz dienvidiem. Reiz Augsburgā viņš jau bija uzstādījis savu pirmo lielo, zeltīto globusu, uz kura viņš iezīmēja arvien jaunas zvaigznes, kuras atklāja un kuru skaits beigās sasniedza tūkstoti. Trimdā Prāgā šis vīrs tad arī nomira. Mēs vēl šodien, ja neņemam parastās mācību grāmatas, bet gan vēršamies pie pirmavotiem un studējam kaut ko no *Keplera* darbiem, mēs vēl šodien redzam, kā Keplers pie saviem likumiem nonāca tieši tādēļ, ka Tiho Brahe ar saviem rūpīgajiem astronomiskajiem novērojumiem bija veicis sagatavošanās darbu. Viņš bija personība, kura arī, bet augstā stilā, pilnībā nesa sevī to, kas bija liels un nozīmīgs viņa laika gudrība; bet kurš nespēja atrast savu vietu tajā, kas tūdaļ pēc tam kļuva populārs kā materiālistiskais pasaules uzskats. Tiešām raksturīgs liktenis, šis Tiho Brahe!

Un tagad padomājiet, ja jūs noliekat līdzās abus šos personīgos likteņus, cik bezgalīgi pamācoši tas ir, ja mēs no Akaša-hronikas, ka Juliāna Apostatas individualitāte atkal uznirst Tiho Brahē, ka Tiho Brahe zināmā mērā ir Juliāna Atkritēja reinkarnācija. Tik īpatnēji, tik paradoksāli spēlējas reinkarnācijas likums, kad modificē atsevišķa cilvēka karmiskās kopsakarības caur to, kas ir pasaulvēsturiskā karma, kad pasaules varas pašas pārņem cilvēcisku individualitāti, lai izmantotu to kā savu instrumentu.

Taču es tomēr gribētu uzsvērti vēlreiz piezīmēt, ka es šādas lietas, kā kopsakarība starp Juliānu un Tiho Brahi nesaku tādēļ, lai tās rīt tiktu izsvilpotas pa visiem jumtiem un apspriestas pie kafijas tases, bet gan tādēļ, lai tās šeit kā okultās gudrības mācība iegremdētos dažās dvēselēs, un lai mēs arvien vairāk un vairāk mācītos saprast, ka viss pārjutekliskais patiesībā ir pamatā cilvēka jutekliski-fiziskajam.

PIEKTĀ LEKCIJA

Štutarte, 1910.gada 31.decembris

Kopsakarība starp atsevišķām vēsturiskām personībām un visas cilvēces attīstības individuālajiem pavedieniem. Nākamās hierarhijas garu ieplūšana cilvēku dvēselēs secīgo kultūras laikmetu gaitā. Formas gari atklājas arī maņu pasaules ārējās formās dabā un tā iedarbojas uz cilvēku. Attīstības mezglu punkti; to kopsakarība ar Zemes novietojumu un kustību attiecībā pret kaimiņu debesu ķermeņiem, ar Zemes ass stāvokli attiecībā pret ekliptikas asi. Atlantiskā katastrofa un 1250.gada impulsi. Augšupejoši un lejupejoši cikli cilvēces vēsturē; ar tiem saistītās katastrofālās iedarbības dabā, un garu un cilvēku dvēseļu revolucionarizēšanās. Uzplūdi un atplūdi; to likumsakarību krustošanās ar citiem varenēm strāvojumiem; diferencēšanās speciālu apstākļu dēļ. Koperniks. Oberlins.

Ieskats tādu individualitāšu attīstības gaitā, kā jums vakar bija iespēja, tā sacīt, izsekot to divās inkarnācijās, ļauj mums nedaudz ieskatīties noslēpumainajā pasaules garu tapšanā un darbībā cilvēces attīstības gaitā, cilvēces vēstures gaitā. Jo, ja mēs paturam acu priekšā ainas, kuras mums vakar kaut vai tikai kā skices aizslīdēja dvēseles priekšā, tādi tēli kā Juliāns Atkritējs un tās pašas individualitātes nākamā izpausme cilvēces tapšanas gaitā kā *Tiho Brahe*, lielais astronoms, tad viena lieta var mums šķist īpaši uzkrītoša. Tieši šādās personībās, kurām ir kāda nozīme vēsturē, mēs varam novērot, ka, tā sacīt, raksturīgais un īpatnējais vienai personībai no vienas inkarnācijas iedarbojas pāri otrajā, bet ka šajā tīrajā reinkarnāciju gaitā modificējoši iejaucas tas, ko vēsturē grib paveikt augstākas garīgās individualitātes no augstākajām hierarhijām, izmantojot atsevišķus cilvēkus tikai kā instrumentus. Jo mums taču ir sev jāsaka: individualitātei, kura parādījās kā *Juliāns Apostata*, 4.gadsimtā pēc Kristus bija uzdevums zināmā mērā dot pēdējo grūdienu, lai cilvēces attīstības agrāko laikmetu spirituālie gudrības dārgumi vareni uzliesmotu vēl pēdējo reizi, un tā pasargātu tos no likteņa, kāds viegli varētu tos piemeklēt, ja saimniekot ar šiem gudrības dārgumiem būtu atstāts tikai plaukstošās kristietības ziņā. Un no otras puses mums ir jāsaka, ka individualitātei, kura bija inkarnējusies personībā, kurai pat laimējās tik iesvētītai eleizīniešu mistērijās, atkalinkarnējoties bija nosacījums ļaut uz sevi iedarboties bezgalīgai laika spēku un būtņu pārpilnībai, kuras darbojās tajā laikā, kā tam arī bija jānotiek 16.gadsimtā. Un mums patiešām liksies saprotams Tiho Brahes personības lielums un varenums, kam izskaidrojums ir tajā, ka Tiho Brahē varēja parādīties milzīga makrokosmiskā zinātne apvienojumā ar mikrokosmosu Tiho Brahē, jo tieši viņš bija bijis iesvētītais kādā no agrākajām inkarnācijām. Tā mēs ar šādiem okultās vēstures apskatiem aptveram, ka tie gan ir tieši cilvēki, kuri veido vēsturi, bet ka pašos pamatos vēsture var kļūt saprotama tikai tad, kad mēs atrodam kopsakarības starp atsevišķām personībām, kuras parādās un vēsturē un atkal mirst, un individuāliem pavedieniem, kas, tā sacīt, caurauž visu cilvēces attīstību un reinkarnējas personībās. Bet mums vienmēr jāpatur prātā arī sakarība ar to, kas ieplūst no citām, pārfiziskām pasaulēm caur citu hierarhiju varām, ja mēs gribam saprast cilvēka būtību uz mūsu Zemes vēstures gaitā.

Mūsu apskatu gaitā mums jau parādījās, ka visos kultūras periodos pēc atlantiskās katastrofas caur cilvēkiem ir iedarbojušās zināmas pāri stāvošas varas no augstākām hierarhijām. Mēs teicām: visstiprāk tas izpaudās senindieša dvēselē, kura, tā teikt, ir tikai skatuve augstāko garīgo būtņu darbībai un ietekmēm. Tas nedaudz vairāk atkāpjas senpersieša dvēselē. Un tad mēs redzējām, ka ēģiptiešu-haldejiešu kultūrā dvēselei jau bija pašai savs uzdevums – un tas mums īpaši parādās, apskatot babilonieša dvēseli – pārpersonisko nonest lejā personiskajā, spirituālo nonest fiziskajā plānā. Tātad personība iegūst arvien lielāku nozīmi, jo vairāk mēs tuvojāmies grieķu laikam, un tajā, mums nācās to atzīt, jau vērojama Es darbība Es-ā, pilnīga personības izpausme stiprajos un spēcīgajos tēlos, kādi mums parādās grieķu laikā. Grieķos un vēlāk arī romiešos visvairāk atkāpās tas, kas iesākumā individualitātei var tikt dots tikai no augstākajām pasaulēm; turpretī priekšplānā iznāca tas, ko cilvēks kā savu paša cilvēciskumu izpauž savā personībā.

Tad var rasties jautājums, un tikai atbilde uz šo jautājumu padarīs mums dziļāk apjēdzamu visu vēstures okulto gaitu: kas tie īstenībā ir par gariem, kuri ir darbojušies caur

indiešiem, pirmpersiešiem, caur babiloniešiem, haldejiešiem un ēģiptiešiem, kurai hierarhijai tie ir piederīgi? Mēs no pētījumiem, kuri mums ir iespējami no okultiem avotiem, zināmā veidā varam gan pateikt, kuras individualitātes augstākās hierarhijas katrā no nosauktajiem laika periodiem ir izmatojušas cilvēkus kā instrumentus, lai darbotos caur viņiem. Seno indiešu dvēselē, tātad tajā dvēselē, kura, tā sacīt, radīja kultūru tieši pēc atlantiskās katastrofas, tajā savus spēkus iepludināja tās būtnes, kuras mēs parasti saucam par Angeloi jeb eņģeļiem. Tā ka savā ziņā tā ir taisnība, kad mēs sakām: kad runāja senais indietis, kad viņš izteica to, kas bija viņa dvēselē, tad tas bija tā, ka caur viņa dvēseli nerunāja tieši viņa paša Es, bet gan eņģelis. Tā kā eņģeļi ir tikai vienu pakāpi augstāki kā cilvēki, tad viņi ir cilvēkiem vistuvāk radniecīgās būtnes no augstākajām hierarhijām, un tādēļ viņi, tā sacīt, spēja visvairāk izteikties savā savdabībā. Cilvēciski svešādaļs visvairāk izpaužas tieši indiešu izteiksmes veidā, jo eņģelis ir visradnieciskākais cilvēkam, un tādēļ visskaidrāk var izpausties kā eņģelis.

Jau mazāk iespējams izteikties tieši savā nepastarpinātajā savdabībā bija tām augstāko hierarhiju būtņēm, kuras runāja caur senpersiešiem. Tās bija nākamās augstākās pakāpes būtnes, erceņģeļi, kuri runāja caur senpersiešu tautas dvēseli. Un tā viņi ir divas pakāpes augstāk kā cilvēki, tad tas, ko viņi var izteikt caur cilvēciskajiem instrumentiem, ir svešāks viņu pašu būtībai nekā tas, ko caur indiešiem varēja izteikt eņģeļi. Tā pakāpi pēc pakāpes visa tā lieta kļūst arvien cilvēciskāka. Un tomēr tas joprojām pastāv, šī plūšana lejā no augstākajām hierarhijām. Caur babiloniešu, haldejiešu, ēģiptiešu dvēseli runāja Personības gari. Tādēļ tur arī visvairāk izceļas personība, un tas ir tas, ko cilvēks vēl spēj dot no tā, kas plūst lejā, izcelsmei vissvešākais un visvairāk jau kļuvis cilvēciski-personisks. Tā nu mums, ejot līdz babiloniešu – ēģiptiešu laikmetam, notiek nepārtraukta eņģeļu, erceņģeļu un Personības garu atklāsme.

Mēs it īpaši pie persiešiem varam precīzi izsekot, ka viņi apzinājās to, ka tajā, ko mēs varam saukt par cilvēka organismu, kopējo organismu, galvenokārt no gariem iedarbojās erceņģeļi. Mums gan, protams, nav jāapskata kādu caurmēra persieti, ja gribam apskatīt to, kā iestrāvo tas, kas plūst lejā no augstākajām hierarhijām. Tas ieplūda arī vidusmēra persietī; bet zināt, kā tas notiek, izprast to varēja tikai tie, kuri bija pirmpersiešu kultūras inspiratora, paša Zaratustras tiešie mācekļi. Un viņi to patiešām zināja, jo jūs varbūt atceraties no dažādiem Zaratustras mācības attēlojumiem, kurus es pats jau esmu devis, vai arī no tā, kas ir nonācis līdz mūsu dienām eksotēriski, ka pirmpersiešu pasaules uzskatos pirmdievišķais, Zervan Akarana atklājas caur abām pretstatu varām Ormuzdu un Ārimanu. Senajiem persiešiem bija skaidrs, ka visas tās lietas, kuras atklājas cilvēkā, ceļas no makrokosma, proti, zvaigžņu kustībām un stāvokļiem, kam ir noslēpumaina kopsakarība ar to, kas ir ietverts mikrokosmā, tātad cilvēkā. Tādēļ Zaratustras mācekļi ārējo izpausmi, Zervana Akaranas tēlu, kā to, kas visos laikos dzīvo un mājā kā pirmbūtne, saskatīja Zodiaka lokā, un vārds “zodiaks” mums vēl atgādina par Zervan Akarana vārdu. Tātad viņi to saskatīja Zodiaka lokā, un no divpadsmit Zodiaka loka virzieniem Zaratustras mācekļi redzēja izceļamies divpadsmit varas, no kurām puse bija vērstas uz gaišo pusi, līdzīgi kā uz Zodiaka loka gaišo pusi tur, kur virzās saule dienas laikā; otra puse no tām bija Zodiaka loka tumšā puse, pievērsta Ārimanam, kā viņi teica. Tātad no divpadsmit Visuma pusēm nākošus un tā ielaužamies cilvēka organizācijā, tā persietis domāja par makrokosmiskajiem spēkiem; tie plūda iekšā cilvēka organizācijā, darbojās un strādāja tajā, tā ka tie ir vērojami, esoši cilvēkā. Tādēļ cilvēciskajai inteliģencei to, kas attīstās caur skaitu divpadsmit, ir jāatklāj arī mikrokosmiski, tas ir, tātad tam arī mikrokosmosā kā pēdējai manifestācijai ir jāizpaužas caur divpadsmit Amshaspands (erceņģeļiem), proti, kā divpadsmit garīgo makrokosmisko būtņu, kuras ir darbojušās arī jau agrāk, kuras ir sagatavojušās to, kas tikai kā pēdējais etaps noslēdzas persiešu kultūras laikā.

Mūsdienu fizioloģija varētu zināt, kur ir divpadsmit Amshaspandu divpadsmit mikrokosmiskie pretattēli. Tie ir divpadsmit galvenie nervi, kas nāk no galvas; tie nav nekas cits, kā tas, kas ir radies divpadsmit makrokosmiskajām varām iestarojot cilvēkā un cilvēkā tad ir materiāli sabiezējis, sablīvējies. No divpadsmit Zodiaka loka pusēm darbojas divpadsmit erceņģeļi, tā to stādījās priekšā senie persieši un, lai pakāpeniski radītu to, kas ir mūsdienu inteliģence, tie kā pa divpadsmit stariem iedarbojās cilvēka galvā. Dabiski, ka pirmpersiešu

laikā tie cilvēkā neiedarbojās pirmo reizi, bet gan noslēdzoši tā, ka mums ir divpadsmit kosmiskie starojumi, divpadsmit erceņģeļu starojums, kuri tad cilvēka galvā ir sabiezējuši par divpadsmit galvenajiem galvas smadzeņu nerviem, it kā tie tur iekšā būtu materiāli sasaluši. Un tā kā vēlākos laikos, pats par sevi saprotams, vienmēr zina arī to, kas ir zināts arī jau agrāk, tad persieši arī zināja, ka agrāk indiešu kultūrā ir iedarbojušies zemāki gari kā erceņģeļi. Nākamo pakāpi zem Amshaspands, zem erceņģeļiem persieši sauca par Izads, un tādus viņi atšķīra no divdesmit astoņiem līdz trīsdesmit vienam. Tie tāpat ir tie, kas izraisa cilvēkā mazāk augstu darbību, dvēselisko darbību. Tie ir tie, kuri iestaro savus starus, kam atbilst divdesmit astoņi, respektīvi, trīsdesmit līdz trīsdesmit viens cilvēka muguras smadzeņu nervs. Tā ka jūs mūsu moderno fizioloģiju redzat kā makroskosmiski garīgo, spirituālo pārveidotu divpadsmit zaratustrisma Amshaspandos un divdesmit astoņos līdz trīsdesmit vienā Izados no nākamās zemākās pakāpes.

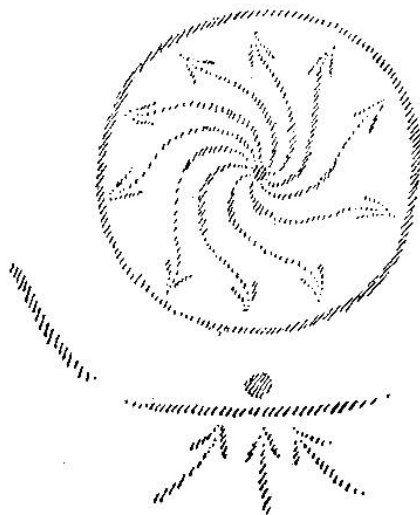
Tā patiešām ir cilvēces attīstībā, ka tas, kas sākotnēji ir parādījis spirituāli, mums parādās atkal anatomiski pārgriežot cilvēku, jo lietas, kas agrāk bija pieejamas gaišredzīgajam skatījumam spirituāli, vēlākajos laikmetos parādās materiāli. Te patiešām parādās brīnumains tilts starp zaratustrismu tā spirituālumā un mūsu moderno fizioloģiju tās materiālismā. Tas gan būs lielākās cilvēces daļas liktenis, ka šādu ideju par kopsakarību starp persiešu Amshaspands un Izads un mūsu nerviem par pilnīgu vājprātu uzskata it īpaši tie, kuri mūsdienās studē materiālistisko fizioloģiju. Bet mums vēl ir laiks, jo persiešu laikmets pilnīgi atkārtosies tikai sestajā laikmetā, kas nāks pēc mūsējā. Tikai tad būs dots pamatnosacījums, ka liela daļa cilvēces spēs šīs lietas saprast. Tādēļ mums ir jāapmierinās ar to, ka mūsdienās mēs varam norādīt uz šīm lietām garazinātniskā pasaules uzskata ietvaros. Bet šādām norādēm mūsdienās arī ir jātiek izteiktām, ja vārda patiesā nozīmē tiek runāts par garazinātnisku pasaules uzskatu un ja ne tikai frāžaini grib pievērst uzmanību tam, ka cilvēks ir mikroskosmiskais makrokosma atkārtojums.

Arī citos apvidos zināja, ka tas, kas izpaužas cilvēkā, ieplūst viņā no ārpuses. Tādēļ, piemēram, zināmos laikos arī ģermāņu mitoloģijā tika runāts par divpadsmit straumēm, upēm, kas plūst no Niflheimas uz Muspelheimu. Šis divpadsmit upes nav domātas fiziski materiālā nozīmē, bet gan ir tas, kas, skatoties gaišredzīgi, kā zināms atmirdzums no makrokosma ieplūst cilvēciskajā mikroskosmā, būtne, kura staigā pa zemes virsmu un kurai jāattīstās makroskosmisku spēku ietekmē. Jātiek gan uzsvērtam, ka šīs upes mūsdienās, pamatā ņemot, ir jāapskata kā astrālas straumes, kamēr atlantiskajos laikos, kas sekoja tieši pēc lemūriskajiem, un pašā Lemūrijā varēja tikt uzskatītas par ēteriskiem strāvojumiem. Tādēļ kādai Zemei radniecīgai planētai, kura tikai ir agrīnākā attīstības stadijā, ir jāuzrāda kaut ko līdzīgu. Un tā kā no attāluma bieži var novērot lietas, kuras, esot tiešā tuvumā, daudzo detaļu dēļ paslīd garām mūsu uztverei, tad Zemei līdzīgai planētai, ja tā ir pietiekami tālu un iziet agrīnākas attīstības stadijas kā Zeme, iespējams, ka šīs divpadsmit straumes var novērot vēl mūsdienās. Tās gan izskatīsies citādi, nekā tas reiz izskatījās uz Zemes, tomēr ir nepieciešams attālums, jo, ja jūs stāvat, piemēram, odu mākoņa vidū, tad jums arī šis odu mākonis neliksies līdzīgs mākonim; to jūs varat pamanīt tikai tad, ja stāvat attālāk no tā. Tas, ko es tagad saku, ir pamatā novērojumiem, kuros runā par Marsa kanāliem. Tam, ko apraksta kā Marsa kanālus, patiesībā pamatā ir tas, ko es jums tikko ieskicēju; tur ir darīšana ar zināmiem spēku strāvojumiem, kas atbilst agrākiem Zemes stāvokļiem un kas seno ģermāņu mītos tiek aprakstīti kā upes, kas no Niflheimas plūst uz Muspelheimu. Tā gan ir šausmīga ķecerība mūsdienu tradicionālajai fizioloģijai un tradicionālajai astronomijai; bet gan jau nākamo gadu tūkstošu gaitā tām arī būs jāizdara dažas korekcijas.

Tas viss var mums norādīt uz to, kādā dziļas gudrības bezdibenī mēs nojausmas līmenī ieskatāties, kad tiek izrunāts šis vienkāršais teikums: cilvēciskais mikroskosms ir sava veida atspoguļojums no makrokosma. Šādi teikumi pa īstam pievērš mūsu uzmanību tam, ka frāze tieši pieskaras visdziļākajai gudrībai; jo teikums, ka cilvēks esot mikroskosms attiecībā pret makrokosmu, patiešām var būt tikai triviāla frāze, bet pareizi patiešām aptverta tā var mums attēlot miljoniem miljonu atsevišķi konkrētu gudrību apkopojumu. Un tam vajadzētu tikt

izceltam, lai jums parādītu, kāda bija senpersiešu cilvēku kultūras dvēseļu konfigurācija. Tur, proti, vadošajām personībām bija dzīvīga sajūta par šo cilvēka kopsakarību ar makrokosmu.

Pēc tam, kad līdz pat babiloniešu – ēģiptiešu kultūrām bija darbojušās šīs būtnes, kuras mēs to secībā apzīmējam kā eņģelus, erceņģelus un Personības garus, sekoja šī īpatnējā, raksturīgā grieķu – latīņu kultūra, kura it īpaši izveidoja personību kā tādu, Es darbu Es-ā. Arī tur atklājās zināmas būtnes, būtības, kuras ir vienu pakāpi augstākas kā Personības gari; tur atklājās Formas gari. Bet šo Formas garu atklāsmē notika citādā veidā nekā Personības gariem, erceņģeļiem un eņģeļiem. Kā izpaudās, atklājās eņģeļi, erceņģeļi un Personības gari mūsu pēcatlantiskajā laikā? Tie iedarbojās cilvēka iekšējā pasaulē: eņģeļi inspirējoši indiešos, erceņģeļi arī vēl līdzīgi senpersiešos, bet tomēr veidā, ka lielāka nozīme tomēr tiek piešķirta “cilvēciskajam”; Personības gars jau it kā stāvēja aiz ēģiptiešu dvēselēm, tās pamudinot izcelt spirituālo fiziskajā plānā. Citādi atklājas, parādās Formas gari. Tie atklājas no apakšas uz augšu kā daudz varenāki gari, kuri nav atkarīgi no cilvēka kā tikai instrumenta izmantošanas; tie atklājas dabas valstībās, kas ir mums apkārt, minerālās, augu, dzīvnieku pasaules būtņu konfigurācijās. Un tad cilvēkam, ja viņš grib izzināt Formas garu atklāsmi, savu skatu ir jāvērs uz āru, viņam ir jānovēro dabu, ir jāizdibina, ko Formas gari ir apslēpuši dabā. Tādēļ grieķu laikmeta cilvēks, kad galvenokārt manifestējās Formas gari, nesaņem nekādas tiešas ietekmes, kas iedarbotos inspirējoši. Formas garu ietekme drīzāk norisinās tā, ka maņām dotā ār pasaule ierosina cilvēku ar prieku, ar iedvesmu pievērst savas maņas tam, kas ir viņam visapkārt, lai viņš mēģinātu idealizēt, izveidot visu apkārtējo. Tātad Formas gari ierosina no ārpuses. Un viens no galvenākajiem Formas gariem ir tas, kurš slēpjas aiz Jahves jeb Jehovas vārda. Un kaut gan Formas gari ir septiņi pēc skaita un darbojas dažādajās dabas valstībās, tad tagadnes cilvēks īstenībā spēj uztvert tikai vienu garu, ko mēs apzīmējam kā Jahvi. Ja mēs to visu apdomājam, tad mums šķiet saprotami, ka ap ceturto laikmetu, kad cilvēku vairāk vai mazāk galvenajā pamet šīs diriģējošās varas, eņģeļi, erceņģeļi un Personības gari, tad viņš savu skatu pilnībā pievērs ārpasaulei, fiziskajam horizontam, kur atklājas Formas gari.

Aiz šīs fiziskās pasaules tie noteikti slēpās arī jau agrāk, tie tikai, tā sacīt, nedevās redzami cilvēciskajam skatam. Laikmetā, kas sekoja tieši pēc atlantiskās katastrofas, Formas gari darbojās; tie darbojās dabas valstībās, vēja un laika apstākļu likumos, augu, dzīvnieku un minerālu likumos. Tie darbojās arī vēl senākos laikos. Bet cilvēks savu skatu nepievērsa tam, kas viņam tur parādījās ārēji, jo viņu iekšēji inspirēja citi. Viņa uzmanība bija novērsta no ārējās pasaules. Kā tas notika?

Kā mums tas būtu jāsaprot, ka šīs citas hierarhijas, kuras, kā mēs zinām, stāv zemāk kā Formas gari, attiecībā pret jau tolaik pastāvošo Formas garu iedarbību varēja būt tik valdošā stāvoklī? Tas ir saistīts ar visas mūsu Zemes pilnīgi noteiktu periodisku attīstību. Šīs lietas gaišredzīgam skatījumam, kas ar Akaša-hronikas palīdzību atskatās pagātnē, ir pavisam citādas

nekā tajās spekulācijās, kas tiek izdarītas uz šodienas ģeoloģisko faktu pamata. Ja mēs ejam vēl aiz Personības garu iedarbības haldeješu periodā, aiz erceņģeļiem persiešu un eņģeļiem indiešu periodā, tad nonākam tādā mūsu Zemes laikmetā, kad atlantiskā katastrofa plosījās visniknāk. Mēs pakāpeniski nonākam atlantiskās katastrofas laikā. Tas ir laiks, uz kuru norāda dažādu tautu grēku plūdu teiksmas, un īstenībā toreiz izskatījās pavisam citādāk, nekā to attēlo tagadējā laika ģeoloģiskās hipotēzes. Vēl agrākajā atlantiskajā laikā savukārt arī izskatījās pavisam citādāk. Cilvēks bija mainīties spējīga būtne. Viss Zemes izskats pirms šīs katastrofas bija citādāks nekā cilvēki to izsapņo tagad. Jūs jau varat iedomāties, ka tolaik vēl lielākā mērā uz Zemi iedarbojās garīgās hierarhijas.

Mums ir it kā robeža starp senajām atlantiskā laika iedarbībām un pēcatlantisko laiku, robeža, kuru piepilda atlantiskā katastrofa, tās norises, kuras totāli pārmainīja mūsu Zemes izskatu attiecībā uz ūdeņu un sauszemes sadalījumu. Šādi laiki un to pārmaiņas ir saistīti ar lielām norisēm konstelācijās, ar Sauli saistīto debess ķermeņu stāvokli un kustību. Un faktiski no makrokosmosa tiek diriģēts tas, kas kā šādi periodi izspēlējas uz Zemes. Tas mūs šodien aizvestu pārāk tālu, ja es gribētu jums izklāstīt, kā tiek diriģēti šie viens otram sekojošie periodi, kā tos iedala tas, ko šodien astronomijā sauc par dienas un nakts vienādības pārbīdi uz priekšu. Tas ir saistīts Zemes ass stāvokli attiecībā pret ekliptikas asi, tas ir saistīts ar lielajām norisēm mūsu kaimiņu debess ķermeņu konstelācijā, un tur patiešām ir pilnīgi noteikti laiki, kad īpatnēja Zemes ass stāvokļa dēļ pret citiem tās sistēmas debesu ķermeņiem ir pavisam cits siltuma un aukstuma sadalījums uz mūsu Zemes nekā tas ir parasti. Šie klimatiskie apstākļi izmainās dēļ Zemes ass stāvokļa attiecībā pret kaimiņu zvaigznēm. Un patiešām: nedaudz vairāk kā 25 000 gadu laikā mūsu Zemes ass apraksta tādu kā konusu vai apļveida kustību, tā ka stāvokļus, ko mūsu Zeme piedzīvo kādā noteiktā laikā, tā citādākā formā piedzīvo atkal pēc 25 000 vai 26 000 gadu, tikai augstākā pakāpē. Bet starp šiem lielajiem laika posmiem vienmēr ir mazāki posmi. Un tas viss arī nenorisinās pilnībā nepārtraukti secīgi, bet gan tā, ka zināmi gadi ir mezgla punkti, dziļi lūzumi, kad notiek svarīgas lietas. Un te mēs drīkstam it īpaši norādīt, jo tas ir būtiski nozīmīgi visai mūsu Zemes cilvēces vēsturiskajai attīstībai, uz to, ka 7.gadu tūkstoši pirms Kristus bija kāds īpaši svarīgs astronomisks laika punkts – svarīgs, jo Zemes ass stāvoklis pret kaimiņu zvaigznēm izpaudās tādā klimatisko apstākļu sadalījumā uz Zemes, ka tieši tolaik notika atlantiskā katastrofa, sešus līdz septiņus, līdz astoņus tūkstošus gadu pirms mūsu ēras, tā taču norisinājās ilgu laiku. Mēs varam šeit uzsvērt tikai to, kas ir pareizi un nevis tos fantastiskos laika posmus, kādi tiek doti, jo tas ir daudz nesenākā pagātnē, nekā parasti to iedomājas. Šajā laika posmā makrokosmiskie nosacījumi tā iedarbojās fiziskajā, ka iedarbība uz mūsu Zemes izpaudās šajā varenajā fiziskajā revolūcijā, ko mēs zinām kā atlantisko katastrofu un kas pilnībā pārmainīja Zemes izskatu. Tā bija visspēcīgākā fiziskā pārveidošanās, tā bija visspēcīgākā Makrokosmosa iedarbība uz Zemi. Toties tolaik ietekme no šīs puses uz cilvēka garu bija vismazākā; tādēļ šajā laika posmā mazāk spēcīgās hierarhiju varas varēja uzsākt spēcīgu ietekmi uz cilvēku, kas tad pakāpeniski atkal atplūda.

Tātad tad, kad Formas gari vareni sacēloties iedarbojās uz fizisko, tiem nebija tik daudz laika, lai vēl iedarbotos arī uz cilvēka garu, tā ka fiziskais cilvēkiem, tā sacīt, pazuda zem kājām. Toties cilvēks tieši atlantiskās katastrofas laikā visvairāk bija atvirzīts garīgajā un tikai pakāpeniski atkal ienāca fiziskajā pasaulē pēcatlantiskajā laikā. Tagad jums nebūs grūti stādīties priekšā – tātad, ja jūs padomājat, ka vismazākā ietekme uz cilvēcisko garu tika veikta šajā laikā, tātad sešus, septiņus līdz astoņus gadu tūkstošus pirms mūsu kristīgās laika skaitīšanas sākuma, toties bija vislielākā ietekme uz Zemes fiziskajiem apstākļiem – ka var būt kāds cits laika moments, kur notiek pretējais: kad tie, kuri zina šo lietu, apgrieztā veidā izjūt vismazāko ietekmi uz fizisko, toties vislielāko tieši Formas garu ietekmi uz cilvēka garu. Jūs iesākumā varat hipotētiski uzkonstruēt dvēselē, ka vēsturē var būt punkts, kad notiek apgrieztais lielajai atlantiskajai katastrofai. Tas, dabiski, nebūs tik viegli pamanāms, jo mūsu pēcatlantiskajā laikā ļoti uz fizisko vērstajam cilvēkam atlantiskā katastrofa, kad nogrimst veseli kontinenti, ir ļoti uzkrītoša. Mazāk uzkrītoši viņam ir, kad Formas gariem ir spēcīga ietekme uz cilvēka personību un mazāka ietekme uz to, kas norisinās ārēji. Šis laika punkts, kad

tas iestājās, ko cilvēki pilnīgi dabiski pamanīja mazāk, ir 1250.gads pēc Kristus dzimšanas. Un šis 1250.gads patiešām ir ārkārtīgi vēsturiski svarīgs gads. Tas iekrita laikā, kuru var raksturot apmēram šādi: gari jutās, tā sacīt, pārāk cieši saspiesti, lai visprecīzākajā veidā izpaustu, kā vērst skatu uz pāri citām hierarhijām stāvošajām augstākajām dievišķajām būtnēm, kā pret šīm būtnēm, būtībām, kuras iesākumā izjūt kā vienotas, iesākumā caur Jahvi, tad caur Kristu, mēģināt izveidot attieksmi un izmantot visas cilvēciskās zināšanas tam, lai atklātu Jēzus Kristus mistērijas. Tas bija laika punkts, kurš bija īpaši piemērots, lai nodotu cilvēcei mistērijas, kuras tieši izpaužas garīgā kopsakarībā ar dabu. Tādēļ mēs redzam, ka šis gads ir sākuma, izejas punkts lielai precīzai tā pārstrādei, kam agrāk tika tikai ticēts, kas tika tikai nojausts: mūsdienās pārāk maz ievērotās un cienītās sholastikas rašanās moments. Bet tad tas bija arī izejas punkts tai atklāsmei, kas izpaudās tādos garos, kā piemēram, *Agrippa fon Nettesheims*, un kas visdziļāk izveidojās visā rožkrustiešu kustībā. Tas mums tāpat norāda uz to, ka, ja grib uzmeklēt visdziļākos vēsturiskās attīstības spēkus, tad tomēr ir jāiedziļinās pavisam citās lietās, nekā tikai tajās, kas ārēji guļ dienas gaismā. Jā, aiz tā, ko es tagad esmu pateicis, slēpjas, piemēram, arī tie spēki, kuri darbojas jau tolaik notiekošajos un apsīkstošajos krusta karagājienos. Visa eiropēiskā vēsture, proti, tas, kas norisinās starp Orientu un Okcidentu (Austrumzemēm un Rietumzemēm), ir iespējams tikai tādēļ, ka aiz tā stāv tādi spēki, kādus es tikko aprakstīju.

Mēs tāpat varam teikt: ir divi laika punkti, no kuriem viens var tikt apzīmēts kā liels apvērsums ārēji fiziskajā plānā, otrs – kā pārejas punkts visam tam, kam bija jādun mistērijās. Bet mums arī ir jāatceras tas, ka faktiski visām šādām lietām savukārt ir arī citi likumi, kuri vijas šķērsām galvenajiem likumiem. Un tā mēs apjēdzam, ka šajā laikā iekrīt izejas punkts lielām atklāsmēm, ka tieši šis laiks ir īsti piemērots, lai parādītos cilvēks, kurš kā Juliāns Apostata kādreiz ir ticis inspirēts eleizīniešu mistērijās. Viņam tad ir jāļauj iedarboties uz savu dvēseli tam, kas tur ir parādījies kā Formas garu atklāsmes. Bet tie vienmēr arī ir apmēram četrsimt gadi, kad turpina iedarboties kādas varenas ietekmes pirmā iebrukuma sekas; tad sākas atplūdi, tad, tā sacīt, strāvojumi sāk šķelties. Tādēļ tas, kas tolaik tika saskatīts kā spirituālais aiz dabas parādībām, iedarbojās tā, ka spirituālo aizmirsa un paturēja tikai dabas parādības. Tas ir modernais. Un Tiho Brahe vienlaikus ir viens no pēdējiem, kurš vēl aptvēra spirituālo aiz tā, kas ir ārīšķīgā dabas zinātne. Un tieši Tiho Brahe tādēļ ir tik brīnišķīga personība, ka viņš ārējo astronomiju pārvaldīja tik augstā mērā, ka atklāja tūkstošiem zvaigžņu un citas lietas, un tomēr tā nesa dvēselē lielo varu spirituālo valdīšanu, ka lika brīnīties visai Eiropai, pārgalvīgi un pārdroši pareģojot sultāna Solimana nāvi. Mēs redzam: no spirituālajām zināšanām par dabu, kas sākas 1250.gadā un ko ārēji mēs redzam tādos lielos garos kā *Agrippa fon Nettesheims*, pamazām izlobās tas, kas vēlāk ir tikai ārējas zināšanas par dabu; kamēr iekšējais, spirituālais paliek tajā noslēpumainajā strāvojumā, ko mēs pazīstam kā rožkrustiešus. Tur tad abas straumes atdalās viena no otras.

Jā, tas ir raksturīgi, kā pat starp personībām parādās šī izlobīšanās vienam no otra. Es jau reiz pašā mūsu vācu kustības sākumā pievērsu uzmanību tam, kā kādā 15.gadsimta personībā parādās tas, kas te turpinās kā spirituāla kustība, toreiz vēl saistībā ar zināmām dabas zināšanām, kā spirituālais tad tiek atmests un turpina dzīvot tīri ārēji. Mēs to varam izsekot vienā personībā: *Nikolaus Cusanus*. Ja mēs tikai lasām viņa darbus – viņa darbus var ne tikai lasīt, bet arī iesākt ko vairāk ar tiem – jau lasot atklājas, kā viņā vēl saistīti dzīvoja visdziļākie spirituālie uzskati ar ārējās dabas zināšanām, proti, kur tas ietērpjas matemātiskā formā. Un tā kā viņam bija ieskats, cik grūti tas ir sasniedzams laikā, kas arvien vairāk un vairāk virzās uz ārīšķīgu mācītumu, viņš savu darbu pasaulvēsturiski pieticīgi nosauca “Izglītotā nezināšana”, “docta ignorantia”. Dabiski, ka viņš ar to negribēja izteikt, ka pats ir īpaši dumjš brašulis, bet gan to, ka tas, kas viņam ir sakāms, ir pāri tam, kas attīstās kā plika ārēja izglītoība. Ja gribam to izteikt ar kādu mūsdienās iemīļotu vārdu, tad varam teikt: šī “izglītotā nezināšana” ir, ka kāds ir pārmācījies. – Tad viņš, kā jūs zināt, atkalpiedzima, un šajā gadījumā ļoti drīz, kā *Nikolaus Kopernikus*. Tā pati būtība, kura bija Nikolausā Cusanus, turpināja darboties Nikolausā Kopernikā. Bet parādās, kā tieši tajos laikos cilvēces organizācija ir tiktāl pavirzījies uz priekšu fiziskajā, ka viss Nikolaus Cusanus dziļums Kopernikā varēja darboties tikai tā, ka

radās tikai ārēji fiziskā pasaules sistēma. Kas dzīvoja Cusanus, tas it kā tika izfiltrēts, atmetot spirituālo un pārveidojoties ārējās zināšanās. Te mēs pavisam tverami redzam, kā īsā laikā bija jāiedarbojas tam 1250.gada impulsam tad, kad bija tā laika viduspunkts. Un tas, kas ielūda uz mūsu Zemes šajā punktā, tas savā veidā turpināja darboties. Tas turpināja darboties abos tajos strāvījumos, no kuriem viens ir materiālistisks un kļūs vēl materiālistiskāks, bet otrs meklē spirituālo un it īpaši liecina par sevi tajā, ko mēs pazīstam kā rožkrustiešu atklāsme, kas visintensīvāk plūda tieši no šī izejas punkta, kaut arī bija sagatavota jau agrāk.

Tā jūs redzat, ka mums, tā sacīt, ir sešus, septiņus līdz astoņus gadu tūkstošus ilgstošs laika posms, kurā Zemes attīstība iziet svarīgu ciklu attiecībā uz tiem vēsturiskajiem faktiem, kuros ir ieausta cilvēces attīstība. Šādus ciklus savukārt šķēļ citi cikli, jo uz mūsu Zemes attīstību iedarbojas visdažādākie periodiskie spēki. Tikai tad, ja mēs šos spēkus atdalām, ja mēs iepazīstam atsevišķos spēkus un tad, tā sacīt, pārskatām, kā tie izskatās kopā, tikai tad mēs pamazām varam atklāt un izprast, kā tās lietas uz Zemes notiek. Caur visiem šādiem spēkiem un likumsakarībām cilvēce īstenībā tiek virzīta uz priekšu, tie nosaka cilvēcisko progresu. Jūs taču zināt, ka mūsu gadsimtā svarīgu mezgla punktu ir ielicis arī kāds cits strāvījums, uz ko ir norādīts rožkrustiešu mistērijā: atkalieskatīšanās ēteriskajā pasaulē un Kristus atklāsme ēteriskajā pasaulē. Bet tas pieder pie cita strāvījuma. Es tagad vairāk runāju par spēkiem, kuri iedarbojas uz plašu vēsturisko norišu bāzi.

Bet ja mēs pilnībā gribam saprast vēsturiskās norises, tad mums vēl ir jāņem vērā, ka šādi attīstības mezgla punkti vienmēr ir saistīti ar zināmiem zvaigžņu stāvokļiem un ka mūsu Zemes ass 1250.gadā arī bija zināmā stāvoklī, tā ka tā saucamā mazā ekliptikas ass atradās pavisam īpašā stāvoklī pret Zemes asi. Ja mēs tātad ņemam vērā, ka to, kas notiek uz Zemes, izraisa lielas debesu attiecības, tad mēs jau no ārējiem klimatiskiem apstākļiem varam redzēt, ka uz Zemes atkal notiek specializēšanās un diferencēšanās. Vai nav tiesa, ar to, ka no Kosmosa spēki iedarbojas zināmā veidā, ap Zemes ekvatoru, ka tur mums ir karstā zona, tad nāk mērenā, tad aukstā. Tas var tikt ņemts kā sava veida piemērs tam, kā fiziskajā plānā ir spēkā tas, ko nosaka saule un citi apstākļi caur garīgām norisēm. Bet tad atkal notiek diferencēšanās uz pašas Zemes; klimats ir citāds karstajā zonā atkarībā no ielejām un augstienēm; augstienēs tas tomēr var būt auksts. Tādēļ tajos pašos platuma grādos apstākļi klimatiski ir pavisam citādi, ja mēs tās lietas apskatām Āfrikā vai Amerikā. Bet arī garīgajā attīstībā ir kaut kas, ko var salīdzināt ar šī veida diferencēšanos, tā ka faktiski laika posmos, kad varbūt lielos plašumos uz Zemes valda pavisam noteikts zvaigžņu konstelācijas raksturs, cilvēku garā un dvēselēs kā modifikācijas iestājas speciāli apstākļi. Tas ir īpaši svarīgi, jo tā palaikam patiešām ir jānotiek, ka notiek parūpēšanās par tālāko.

Iedomājieties, ka šai gudrajai, viedajai pasaules vadībai – tas, dabiski, tiek teikts tikai kā līdzība – tā sacīt, pirms gadu tūkstošiem bija jānosprauž: te ir grupa dvēseļu, tās man ir jāsaprot, lai nākamajās inkarnācijās tās varētu paveikt vienu vai otru uzdevumu. Tad ir jānotiek radītām kopsakarībām, lai varbūt kāda maza cilvēku grupa, kuri ir pieredzējuši un uzzinājuši kaut ko noteiktu, inkarnētos kopā kādā nelielā Zemes rajonā, lai varētu kaut ko paveikt kopā, kas šim laika momentam varētu šķist nenozīmīgi. Bet ja skatu vērš uz to, kā šādi cilvēki, kuri bija saspīesti kopā nelielā telpā, nākamajās iemiesošanās reizēs tiek izkaisīti un kā tieši tas, ko viņi ir saņēmuši šaurajā telpā, vēlāk darbojas visas cilvēces labā, tad rodas cits skats uz šo lietu. Un tā mēs varam apjēgt, ka laikos, kad visas cilvēces kopējais raksturs ir pavisam noteikts, nošķirtās kādas kultūras daļās parādās kaut kas, kas šķiet ļoti uzkrītošs, kas ļoti atšķiras no šī kopējā rakstura. Redziet, kaut ko tādu es gribētu jums pieminēt, jo tas ļoti tuvu mūsu laikam.

Šteintālē pie Štrasburgas ir dzīvojis *Oberlins*. Uz šo Oberlinu it īpaši vienmēr ir norādījis dziļdomīgais vācu psihologs un pētnieks *Šūberts*. Viņš bija īpatnēja personība, šis Oberlins, un viņš savdabīgā veidā ir iedarbojies uz dvēselēm. Viņš bija gaišredzīga personība – es varu to tikai pieminēt – un patiešām spēja, pēc tam kad salīdzinoši agri bija zaudējis dzīvesbiedreni, turpināt dzīvot kopā ar sievas individualitāti tā, kā citi dzīvo kopā ar dzīvu cilvēku. Un viņš dienu pēc dienas pierakstīja, kas notiek tur augšā, kur dzīvoja viņa sieva, un viņš to attēloja arī debesu kartē, un rādīja to cilvēkiem, kas bija ap viņu, tā ka faktiski tā bija vesela kopiena, kuri

pedalījās dzīvē, ko dzīvoja Oberlins kopā ar savu mirušo sievu. Tā ir īpatnēja, pārejas laikam no 18. uz 19.gadsimtu nepiemērota lieta. Bet, ja jūs ievērojat, ko es teicu, tad aptversiet šādas lietas jēgu. Un šādas lietas, kādas atklājās Oberlinam, pieder pie visnozīmīgākā, kas ir parādījies šajā jomā jaunākajos laikos. Es varbūt drīkstu pievērst jūsu uzmanību tam, ka mums tagad ir kāds ļoti skaists kultūrvēsturisks darbs, kur tiek iztirzātas šīs Oberlina attiecības, tas ir *Fritz Lienhard* romāns. Jūs tur varat atrast ārkārtīgi ierosinošas lietas, ne tikai attiecībā uz šī mācītāja personu, bet arī par citām tā laika kultūras attiecībām. No šādām lietām, ko bieži pietiekami nenovērtē un uzskata par gadījumu, mēs varam redzēt, kā šādi notikumi iekļaujas mūsu attīstībā, kā tas var iedarboties uz visu cilvēces attīstības kopsakarību. Jo cilvēki, kuri šādā veidā ir liktenīgi samesti kopā, kuri pulcējas ap vienu personību kā vadoni, šādi cilvēki ir paredzēti tam, lai vēlākajās inkarnācijās pārņemtu zināmus uzdevumus.

Tā jūs redzat – to es gribēju šodien izvest jūsu dvēseles priekšā – kā, tā sacīt, lielākās, makrokosmiskās iedarbības no pasaules tālēm cilvēku dvēselēs ir saistītas ar to, kas var norisināties vismazākajā telpā. Bet it īpaši interesantas šīs lietas kļūst tad, ja ar šīm lietām sasaista kādu citu likumu, ar tādiem lieliem mezgla punktiem attīstībā, kāds bija 1250.gads. Tolaik notika visspēcīgākā iedarbība uz cilvēka dvēseli – un to var pamanīt mazāk kā kontinentu pārveidošanos. Atlantiskās katastrofas laikā Formas gari vismazāk darbojās cilvēku dvēselēs; toties tolaik, tā sacīt, šo lauku pārvaldīja jaunākās hierarhijas. Un tā vispār sadalās dažādas klases hierarhisko būtņu darbība. Svarīgi ir tikai, lai mēs izprastu, ka šajās cikliskajās kustībās savukārt slēpjas arī zināmi augšupejas un sabrukuma likumi. Kaut ko no tā es jau ieskicēju, kad teicu, ka uzbrukums sākās 1250.gadā, tad iestājās sabrukums, kas deva par sevi ziņu tīri materiālistiskajā strāvumā. Tādas lietas mēs varam pamanīt bieži. Un ir interesanti redzēt, kā nomainās augšupejoši un lejupejoši cikli tajā, kas notiek kā cilvēces vēsture.

SESTĀ LEKCIJA

Štutarte, 1911.gada 1.janvāris

Tīrā cilvēciskuma, kas izpaudās grieķu kultūrā, sagatavošana iepriekšējā babiloniešu kultūrā un pirmsvēsturisko laiku mistērijās. Kas tur kļuva par dvēseles saturu, Es ieaušānās Es-ā, vispirms svētajos tempļos tika ienests dvēselē no augstākajām būtņēm, piedzīvoja savu iedarbību grieķu mākslā, filozofijā un tautas raksturā; dedzīgajā aizrautībā, ar kādu grieķu varoņi stājās pretī persiešiem. Laika gaitā vienotā gudrības straume sadalās atsevišķos strāvojumos; valsts dzīves intereses, cilvēciskās lietderības jautājumi gūst pārsvaru pakāpeniski lejupejošajā kultūrā. Stoicismā, epikūriskā, skepticisma cilvēkam tiek norādīts uz paša dvēseli. Jaunplatonismā atsevišķais cilvēks atkal tiecas pēc mistiskas pacelšanās uz patiesību. Tas izsīkst, līdz tad 1250.gadā cilvēcei sākas jauna inspirācija, kas izvirza patiesības jautājumu pirmajā vietā un nenodala to no labā un praktiskā. Tas izsīkst tikai 16.gadsimtā; pie jaunā sabrukuma laika vārtiem stāv Kants. – Nojausma par atkal-pacelšanos tautas instinktos.

Pirmgrieķu laika dievu dēli un grieķu laika gudrie; ebrejiem pāreja no patriarhiem uz praviešiem; pēcgrieķu tautu svētie, kuri atkal dzīvo spirituālajā caur to, kas dzīvo fiziskajā. Kā agrākais pāriet vēlākajā mēs redzam Novalis individualitātē.

Vakar es pievērsu jūsu uzmanību tam, kā cilvēciskās attīstības norisē iejaucas visdažādākie vēsturiskie spēki. Līdz ar to un arī tādēļ, ka vienu varenu strāvojumu šķērso citi, rodas zināmi augšupejas laiki noteiktos kultūras virzienos un tāpat arī atplūdu laiki, un tas viss izspēlējas tā, ka, kamēr senākas kultūras izsīkst, kamēr senākās kultūras, tā sacīt, pāriet ārišķīgumā, palēnām un pakāpeniski gatavojas tas, kam ir jāinaugurē vēlākās kultūras, kam īstenībā ir jāiedzīvina, no kā ir jādzimst nākamajām kultūrām. Tā ka mēs parasti kā likums cilvēciskās kultūras dzīvi shematiski varam attēlot tā: mēs redzam no nenoteiktām dzīlēm uzaustam cilvēcisku kultūru līdz zināmam uzplaukumam, tad redzam, kā šīs kultūras dzīve izsīkst, un, proti, lēnāk nekā tā uzplauka. Tas, kas ir atnesis noteiktu kultūras laikmetu, vēl ilgi turpina dzīvot, iedzīvojas visdažādākajos vēlākos strāvojumos un tautu kultūrās, un tad izzūd, kā izzustu upe, kas neieplūst jūrā, bet gan izplūst kādā līdzenumā. Bet kamēr tas vēl tikai izsīkst, jau gatavojas jaunas kultūras, kuras, tā sacīt, vecās kultūras lejupejas laikā vēl nav pamanāmas, bet tad sākas to attīstība, uzplaukums, kas tādā pašā vai līdzīgā veidā nes savu devumu cilvēces attīstībā. Ja gribam stādīties priekšā kādu izcili raksturīgu kultūras attīstību, tad varam nojaust, ka tai jābūt tādai, kur vispārēji – cilvēciskais, Es ieaušānās Es-ā ir parādījies visuzkrītošāk. Tā tas bija senajā Grieķijā, kā mēs to jau parādījām. Ja mēs apskatām to, tad tieši te mums tā īsti parādās, kā visraksturīgākajā veidā norit kāda kultūra; jo kas notika un piepildījās trīs agrākajās kultūrās, un to, kas seko pēc tam, pavisam citādā veidā modificē tas, kas ir ārpus cilvēka. Tādēļ tas, kas ir cilvēkā pašā, ar ko, tā sacīt, cilvēks iedarbojas uz pasauli, visā, kas no pārjutekliskām varām viņā var izpausties viscilvēciskāk, ir mums dots vidējā, ceturtajā kultūras laikmetā.

Bet arī attiecībā uz grieķu kultūru mums ir jāsaprot sekojošais. Pirms tās bija trešais laikmets; tas atplūda un, kamēr tas atplūda, jau gatavojās, brieda grieķu kultūra. Tātad babiloniešu kultūras, kas izplūda no austrumiem uz rietumiem, atplūdu laikos šajā mazajā Eiropas dienvidu pussalā, ko mēs saucam par Grieķiju, jau slēpās dīglis tam, kam kā jaunas dzīves straumei bija jāieplūst cilvēcē. Mums gan ir jāsaprot, ka grieķu dzīve viseminētākajā veidā noveda līdz izpaudumam tīro cilvēciskumu, to, ko cilvēks pilnībā var atrast pats sevī; bet nedrīkst iedomāties, ka arī šādām lietām nav jātiec iepriekš sagatavotām. Arī to, ko mēs apzīmējam kā tīru cilvēciskumu, arī to, tā sacīt, pārjutekliskajām varām caur mistērijām vispirms bija jāiemāca cilvēkiem, tāpat kā arī tagad to vēl augstāko brīvību, kas ir jāsaprotav sestajam kultūras laikmetam, pārjutekliskajās pasaulēs nes un māca atbilstošie cilvēciskās attīstības vadoņi.

Mums tātad ir jāsaprot: tur, kur grieķiskais ārējam apskatam šķiet tāds, it kā viss tur izceltos tikai no tīri cilvēciskā, tur grieķiskais jau ir nodzīvojis kādu laiku, kurā, tā sacīt, ir bijis augstāku spirituālo būtņu, būtību mācības ietekmē. Tikai šīs augstākās spirituālās būtnes ir padarījušas iespējamu pacelšanos līdz tīri cilvēciskiem augstumiem. Un tādēļ arī tas, ko mēs mūsdienās saucam par grieķu kultūru, ja gribam tai izsekot atpakaļ pagātnē, izzūd mūsu skatam pirmsvēsturisko laiku dzīlēs, kad kā grieķu kultūras pamats mistēriju tempļos tika darīts tas, ko

tad vēlāk grandiozā veidā kā mantojumu no senās tempļu gudrības dzejiskā formā ietēra *Homērs*, *Āschylos*. Tātad to, kas tik grandiozi mums nāk pretī šajos nerasniedzamajos tēlos, ir jāapskata tā, ka šie cilvēki gan pārstrādāja savās dvēselēs kaut ko tādu, kas viņiem pilnībā bija dvēseles saturs, Es aušanās Es-ā, bet ko vispirms svētajos tempļos šajās dvēselēs bija ienesušas augstākas būtnes. Tādēļ šķiet tik neizmērojami dziļš, tik neizmērojami dziļens tas, kas dzīvo Homēra dzejījumos, Āschylos dzejījumos. Tikai tad nedrīkst ņemt Āschylos dzejījumus *Wilamowitz* tulkojumā, bet gan ir jābūt skaidram, ka visa tā dziļums, kas dzīvoja Āschylos, vēl nav izsmelts nevienā modernajā valodā, un ka tas ir sliktākais ceļš uz Āschylos izpratni, ja dodas caur šiem jaunāko laiku tulkotājiem.

Ja mēs tātad apskatām grieķu kultūru uz tās dziļo mistēriju svētumu pamata, tad mums var rasties apjausma par grieķu kultūras būtību. Grieķu māksliniekiem izsakot pārjutekliskās pasaules dzīves noslēpumus zināmā cilvēciskā veidā, grieķu tēlniecība varēja atveidot marmorā vai atliet bronzā to, kas sākotnēji bija tempļu noslēpums. Jā, arī tas, ko mēs atrodam grieķu filozofijā, mums tiešām skaidri parāda, kā labākais, ko varēja dot grieķu filozofija, bija tikai inteligencē, saprātam aptveramā formā pārveidoti seno mistēriju gudrību dārgumi. Simboliski mums tas tiek izteikts tādējādi, ka tiek sacīts: lielais *Heraklīts* radīja savu darbu par dabu Efesas Diānas templī. Tas nenozīmē neko citu, kā: viņš attēloja to, ko varēja pateikt no sava paša Es aušanās Es-ā, upurējot to iepriekšējo laiku garīgajām, spirituālajām varām, ar kurām viņš apzinājās kopsakarību. Un no šāda viedokļa mēs arī saprotam dziļo *Platona* izteikumu, kurš spēja dot grieķiem tik dziļu filozofiju un tomēr jutās spiests pateikt, ka visa viņa laika filozofija nav nekas pret to seno gudrību, kuru vēl varēja uztvert sentēvi no pašām spirituālo pasaulu valstībām. Un *Aristoteļa* darbos mums viss jau šķiet izteikts loģiskās formās, šajā gadījumā var tikai teikt, ka tās ir abstrahētas senās gudrības, jēdzienos izteiktas dzīvīgās pasaules. Tomēr vēl elpo, jo Aristotelis, tā sacīt, vēl stāv pie senā strāvājuma vārtiem, tomēr Aristoteļa darbos vēl elpo kaut kas no tā, kas bija senā gudrība. Viņa jēdzienos, viņa idejās, kaut arī tās ir abstraktas, vēl ir uztveramas atbalsis no tiek pilnīgajiem toņiem, kuri bija skanējuši no tempļiem un kuri īstenībā bija inspirējuši ne tikai grieķu gudrību, bet arī grieķu mākslu, visu grieķu tautas raksturu. Jo tas ir raksturīgi katrai šādai kultūrai iesākumā, ka tā aptver ne tikai zināšanas, ne tikai mākslu, bet gan visu cilvēku; tā ka viss cilvēks ir kā izpausme tam, kas dzīvo viņā kā gudrība, kā spirituālais. Un ja mēs stādāmies priekšā, ka no nezināmiem dziļumiem, vēl pamazām iznīkstot babiloniešu kultūrai, augšup kāpj grieķu kultūra, tad varam pilnībā apzināties visa tā iedarbību un sekas, ko grieķu raksturam ir devuši senie tempļi persiešu karu laikos. Jo šajos persiešu karos mēs redzam, kā grieķu varoņi ar liesmojošu dedzību, aizstāvēt to, ko bija saņēmuši no saviem priekštečiem, metas pretī strāvojumam, kas, tā sacīt, kā sabrūkošais Rīta zemju strāvājums gāžas viņiem pretī. Un ko nozīmē toreizējā cīņa, kad grieķu tempļu gudrība, kad seno grieķu mistēriju skolotāji persiešu karu varoņu dvēselēs cīnījās pret iznīkstošo Austrumzemju kultūru, pret babiloniešu kultūru, kā to bija pārņēmuši vēlākie persieši, ko tas nozīmē, to cilvēka dvēsele var aptvert, ja šajā cilvēkā dvēselē rodas jautājums: kas gan būtu noticis ar Dienvideiropu un līdz ar to arī ar visu vēlāko Eiropu, ja tolaik mazā grieķu tauta nebūtu atsitusi lielo fizisko masu iebrukumu no austrumiem? Līdz ar to, ko toreiz paveica grieķi, bija iedēstīts dīglis visam vēlākajam, kas ir attīstījies eiropiešu kultūrās līdz pat mūsu dienām.

Un pat tas, kas Austrumzemēs attīstījās no tā, ko *Aleksandrs* vēlāk atkal aiznesa tur atpakaļ – kaut arī veidā, kas savā nebija attaisnojams – no Okcidenta uz Orientu, arī tas varēja attīstīties tikai pēc tam, kad sabrukumam lemtais bija sakauts arī attiecībā uz savu fizisko spēku, to uzvarot liesmainajam entuziasmam pret tempļu dārgumiem, kas dzīvoja grieķu dvēselēs. Ja mēs to aptversim, tad redzēsīm turpinām darboties ne tikai gudrību no Heraklīta uguns, ne tikai *Anaksagora* lielās idejas, mēs redzēsīm turpinām darboties ne tikai *Thales* visaptverošās idejas, bet arī tempļu gudrības sargu reālās mācības pirmsvēsturiskajā Grieķijā. To mēs izjutīsim kā spirituālo varu darbības rezultātu, kuras Grieķijai bija nesušas to, kam bija jātiek tai nestam. Mēs to visu jutīsim grieķu varoņu dvēselēs, kuri stājās pretī persiešiem dažādās kaujās. Tā ir jānācās sajūst vēsturi, mani mīlie draugi, jo tas, kas mums parasti tiek pasniegts kā vēsture, ir

tikai tukša ideju abstrakcija. Kas vēlākajā iedarbojas no agrākā, to var novērot tikai tad, ja atskatās tajā, kas cilvēku dvēselēs ir dots varbūt jau pirms gadu tūkstošiem un kas tad pieņem reālas formas zināmā laikā. No kā tas bija atkarīgs, ka uzplaukuma laikā senie tempļu dārgumi grieķiem varēja dot tik lielas lietas? Tas bija atkarīgs no šo tempļu dārgumu universālā, visaptverošā rakstura, kas neraizējās par visu pārējo. Tas bija kas tāds, kas bija dots kā pirmsākotnējs, kas varēja piepildīt visu cilvēku, kam, tā sacīt, piemita nepastarpināti virzienu dodošs spēks.

Un tad mēs nonākam pie faktiskā to kultūru raksturojuma, kuras ir uzplaukuma stadijā līdz augstākajam punktam. Šajās kultūrās viss, kas ir dzīvīgi darbīgs cilvēkā, skaistums, tikums, noderīgums, lietderīgums, viss, ko cilvēks dzīvē dara un grib realizēt, tas viss tiek uzskatīts par kaut ko gudrības pilnu, kas ceļas tieši no spirituālā. Un gudrība ir tas, kas satur tikumus, skaistumu un visu pārējo. Ja cilvēku caurauž, inspirē tempļu gudrības, tad viss pārējais izriet pats no sevis; tāda ir sajūta tādās uzplaukuma laikos. Bet tajā acumirkli, kad jautājumi, sajūtas sāk nošķirties, kad, piemēram, jautājums par labo vai par skaisto kļūst patstāvīgs attiecībā pret jautājumu par dievišķo pirmsākumu, tad sākas sabrukuma, pagrimuma laiki. Tādēļ mēs varam būt droši, ka mēs noteikti dzīvojam pagrimuma laikā, ja tiek uzsvērts, ka līdzās sākotnēji spirituālajam vajadzētu vēl īpaši kopt šo vai to, kas šis vai tas varētu būt galvenais. Ja ir zudusi uzticība spirituālajam, ka tas var radīt no sevis visu, kas ir nepieciešams cilvēka dzīvei, tad vienotās kultūras straumes sadalās, kaut arī uzplaukuma laikos bija vienotas, vienots plūdums. Un to mēs redzam tur, kur ārpus gudrības, ārpus spirituālās aizrautības esošas intereses iejaucas grieķu dzīvē; to mēs redzam valstiskajā dzīvē, mēs to redzam arī tajā grieķu dzīves daļā, kura mūs īpaši interesē, garīgajā tieši aiz Aristoteļa. Tur līdzās jautājumam: kas ir patiesais? – kas satur sevī jautājumu: kas ir labais un lietderīgais? – tur pēdējais jautājums sāk kļūt patstāvīgs. Tiek jautāts: kādām vajadzētu būt mūsu zināšanām, lai cilvēks izaugtu tāds, ka var sasniegt kādu praktisku mērķi dzīvē? Un tā mēs redzam sabrukuma laikā uzplaukstum strāvojumu, kuru mēs saucam par stoicismu. Platonam un Aristotelim gudrība vienlaikus saturēja sevī labo; aizrautība ar labo varēja nākt tikai no viedā. Stoīķi jautāja: ko cilvēkam ir jādara, lai viņš kļūtu par dzīvē, praktiskajā dzīvē gudru, lietderīgi labi dzīvojošu cilvēku? Praktiski dzīves mērķi iejaucas tajā, kas pirms tam bija universāla aizrautība ar patiesību.

Epikūriskā tad iejaucas vēl kaut kas, ko mēs varētu apzīmēt šādi: cilvēki jautā, kā man būtu intelektuāli jāiekārtojas, lai šī dzīve varētu noritēt pēc iespējas svētīgi, pēc iespējas iekšēji harmoniski? Uz šo jautājumu Thales, Platons un līdz Aristotelim atbildētu: meklē patiesību, un tā tev sniegs vislielāko svētlaimi, mīlestības dāgli. Bet tagad viens jautājums tiek nošķirts no patiesības jautājumu, un rodas lejupejošs strāvojums. Tā tas, ko sauc par stoicismu un epikūrisku, ir lejupejas strāvojumi. Kaut kam tādām vienmēr pavadoņos parādās tas, ka patiesība cilvēkiem kļūst apšaubāma, tā zaudē spēku. Tādēļ vienlaikus ar stoicismu un epikūrisku sabrukuma posmā nonāk arī skepticisms, parādās nepārvaramas šaubas par patiesību. Un kad skepticisms, skepse, kad stoicisms, kad epikūriskums kādu laiku ir izplatījuši savu būtību, tad cilvēks, kurš vēl tiecas pēc patiesā, tā sacīt, jūtas kā izmests ārā no pasaules dvēseles un palicis viens pats savā dvēselē. Tad viņš paskatās apkārt un saka: tagad nav tāds laikmets, kad līdz ar nepārtraukto garīgo varu straumi impulsi paši ieplūstu cilvēcē. Tad cilvēks ir izraidīts pats savā iekšējā dzīvē, pats sevī kā subjektā. Tas mums grieķu dzīves tālākajā norisē parādās jaunplatonismā, tajā filozofijā, kurai vairs nav nekādas kopsakarības ar ārējo dzīvi, kura ieskatās sevī un tiecas pēc atsevišķā mistiskas pacelšanās uz patieso. Tā nu mums ir augšupkāpjoša kultūra, tad pakāpeniski lejup ejoša. Un tas, kas ir izveidojies uzplaukuma laikos, tas tad lēnām un pakāpeniski izsīkst un izzūd, līdz kamēr, tuvojoties 1250.gadam, cilvēcei sākas ne īpaši viegli pamanāma, bet tādēļ ne mazāk liela inspirācija, kuru es zināmā mērā raksturoju vakar un kuras izsīkums tagad notiek kopš 16.gadsimta. Kopš tā laika, pamatā ņemot, atkal parādījās visi šie speciālie jautājumi līdzās patiesības jautājumam; atkal tiek ieņemts viedoklis, kas jautājumu par labo, jautājumu par ārēji lietderīgo grib nošķirt no lielā vienotā patiesības jautājuma. Un kamēr tās garīgi vadošās personības, kuras darbojās 1250.gada impulsu ietekmē, visus cilvēciskos strāvojumus uztvēra ietvertus patiesībā, tagad mēs redzam,

kā viseminentākajā veidā parādās principiāla dzīves praktisko jautājumu atšķelšanās no īstenajiem patiesības jautājumiem. Un pie jaunā sabrukuma laika ieejas vārtiem, tā laika sākuma, kas spirituālajai dzīvei nozīmē īstu pikējumu uz leju – pie šiem ieejas vārtiem stāv *Kants*. Savā priekšvārdā “Tīrā prāta kritikas” otrajam izdevumam viņš uzsvērti saka: man nācās tieksmei pēc patiesības ierādīt robežas, lai iegūtu brīvu lauku tam, ko grib praktiskā reliģija. Un tādēļ šis stingrais nodalījums starp praktisko saprātu un teorētisko saprātu. Praktiskajā saprātā postulāti par dievu, brīvību un nemirstību, sakārtoti tīri uz labo; teorētiskajā saprātā katras izziņas iespējas sadalīšana vissīkākajās sastāvdaļās, lai iekļūtu kaut kādā spirituālā pasaulē. Tā pasaulvēsturiski šīs lietas izkārtojas. Un droši vien, ka pa Kanta pēdām vēl ilgi norisināsies tas, ko mēs saucam par mūslaiku tieksmi pēc gudrības. Un ja no mūsu patiešām spirituālā strāvājuma puses tiek norādīts uz izziņas iespēju paplašināšanu, uz izziņas spēju paaugstināšanu pāri sev pašam, kā var iekļūt pārjutekliskajās pasaulēs, tad vēl ilgi, ilgi varēs dzirdēt, kā no visām pusēm atskan: ”Jā, bet Kants teica...!” Šādās antitēzēs faktiski norisinās cilvēka vēsturiskās tapšanas gaita. Un tajā, kas parādās instinktīvi kā nojausma, tajā tad parādās, ka zem tā, kas ir tikai maja (veļi) un kas tiek pieņemts kā patiesība, ka tur zem majas straumes cilvēka instinkti tomēr nojauš plūstam lielu daļu patiesības. Jo ir ārkārtīgi interesanti, ka cilvēciskās attīstības lejupejošo gaitu no grieķu-latīņu laika un mūsu prasīto atkalpacelšanos redzam kā zināmu nojausmu, kas no tautas instinktiem ir dota praktiskajai dzīvei.

Kā tad cilvēkiem, kuriem ir izjūta par kaut ko tādu, vajadzēja domāt? Ja viņi atskatītos uz lielajiem vadošajiem tēliem cilvēces vēsturē pirmskristus laikā, vai, labāk sakot, pirmsgrieķu laikā, kā tad viņiem būtu jāatskatās uz visiem tiem, kurus mēs varējām raksturot kā instrumentus augstāko hierarhiju būtnēm? Viņiem būtu jāsaka, vēl pat grieķiem: tas mums ir nācis no cilvēkiem, kuros ir ietilpuši pārcilvēciski dievišķi spēki. – Un to mēs redzam dzīvojam jebkuru seno laiku apziņā: vadošās personības, līdz pat varoņu tēliem uz leju, jā, līdz pat Platonam, tika uzskatīti par dievu dēliem, tas ir, aiz šīm personībām, kuras parādās vēsturē, cilvēki redzēja, paceļot skatu uz senlaikiem, paceļot skatu arvien tālāk un tālāk, viņi redzēja dievišķo; un to, kas parādās kā Platons vai varoņu tēli, viņu uzskatīja par lajā nokāpušiem, jā, pat piedzimušiem no dievišķām būtnēm. Tās patiešām bija tāds uzskats, kā dievu dēli savienojas ar cilvēku meitām, lai spirituālo nonestu lejā fiziskajā plānā. Dievu dēļi, dievcilvēki, tas ir, tādi, kuri savā būtībā bija kaut kā saistīti ar dievišķo, tā uzskatīja senajos laikos. Turpretī tajā momentā, kad grieķi sajuta: tagad mēs varam runāt par Es aušanos Es-ā, par to, kas ir pašā cilvēka personībā – tad viņi runā par saviem augstākajiem vadoņiem kā par septiņiem gudrajiem, un tā apzīmē to, kas, tā sacīt, kas no dievu dēliem ir pārtapis par tīri cilvēcisko.

Kam tad tur vajadzēja iznākt tālāk pēcgrieķu laika tautu instinktos? Tur vajadzēja tikt attēlotam, ko cilvēks izveido fiziskajā plānā, un kā pilni tā augļi tiek nesti augšā spirituālajā pasaulē. Ja tā tad pavisam senos laikos sajūta bija: spirituālo ir jāskata priekšā fiziskajam cilvēkam un fiziskais cilvēks ir tikai kā ēna – ja grieķu laikā gudrie saskatīja cilvēku, tā sacīt, kā Es dzīvojam Es-ā, tad pēcgrieķu laikā bija jāredz personības, kuras dzīvo fiziskajā plānā un tad paceļas augšā spirituālajā caur to, kas dzīvo fiziskajā. Šis jēdziens ir izveidots no zināšanas instinkta. Tāpat kā pirmsgrieķu laikos bija dievu dēli, un grieķiem bija gudrie, tāpat pēcgrieķu tautām ir svētie, kuri paceļas augšā spirituālajā dzīvē caur to, ko paveic fiziskajā plānā. Tas ir kaut kas tautas instinktos dzīvojošs, un tur mēs varam ieskatīties, kā, gan aiz majas paslēpts, tur ir kaut kas, kas vēsturiski dzen cilvēci uz priekšu.

Un ja mēs to izzinām, tad tas, kas dzīvo mūsu laikos, atmirdz atsevišķa cilvēka dvēselē, un mēs apjēdzam, kā ir jāmodificējas grupas karmai ar to, ka cilvēki vienlaikus ir instrumenti vēsturiskās tapšanas gaitai. Un tā mēs varam apjēgt, ko rāda Akaša-hronika: kā mums, piemēram, *Novalis* ir jāskata kā tādu, kurš aizsniedz līdz pat senajam Eliasam. Tā ir ārkārtīgi interesanta inkarnāciju secība. Tur mēs redzam, kā Eliasā uznirst pravietiskais elements, jo ebrejiem bija misija sagatavot to, kam bija jānāk vēlāk. Un viņi to sagatavo, pārejot no saviem patriarhiem uz praviešiem, ejot cauri Mozus tēlam. Kamēr Ābrahamā mēs vēl redzam, kā ebrejs jūt dievu sevī, savās asinīs, tad Eliasā mēs redzam pāreju uz spirituālo pasauli atbīdīšanu no sevis. Viss pamazām tiek sagatavots. Eliasā dzīvo individualitāte, kuru jau tajos senajos laikos

pilda tas, kam jānotiek nākotnē. Un tad mēs redzam, kā šai individualitātei ir jābūt instrumentam, lai sagatavotu sapratni par Kristus impulsu. Mēs redzam, kā Eliasa individualitāte atdzimst Jānī Kristītājā; viņš ir instruments kaut kam augstākam. Viņā dzīvo individualitāte, kura Jāni Kristītāju padara par instrumentu; bet bija nepieciešama Eliasa augstā individualitāte, lai tad vēlāk tā varētu kalpot kā šāds instruments.

Tad vēlāk mēs redzam, kā šī individualitāte ir piemērota, lai to, kam ir jāiedarbojas nākotnē, ielietu formās, kādas nu bija iespējamās ceturtā pēcatlantiskā kultūras laikmeta ietekmē. Tā šī individualitāte, lai cik dīvaini mums tas nešķistu, atkal uznirst *Rafaelā* un sasaista to, kam kā kristīgam impulsam ir jādarbojas visos laikos, ar brīnišķīgajām grieķiskajām formām glezniecībā. Un te mēs varam izprast, kā šīs entelehijas individuālā karma attiecas pret ārējo inkarnāciju. Prasības ārējai inkarnācijai ir, lai caur Rafaelu varētu izpausties laika vara; šai laika varai piemērotākā ir Eliasa-Jāņa individualitāte. Bet laiks var sniegt tikai tādu fizisko ķermeni, kurš zem šādas varas nastas kļūst trausls; tādēļ viņš tik agri nomirst.

Savas būtības otru pusi šai individualitātei ir jāizpauž laikā, kad jau atkal atsevišķie strāvājumi nošķiras viens no otra, tad tā parādās kā Novalis. Tur mēs redzam, kā Novalis personībā patiešām savdabīgā veidā jau dzīvo viss, kas tagad mums tiek sniegts ar garazinātņi. Jo tik trāpīgus izteikumus par astrālā attiecībām pret ēterisko un fizisko ķermeni, par nomodu un miegu ārpus garazinātnes nav devis neviens cits kā tikai Novalis, atkalatdzimušais Rafaels. Tās ir lietas, kuras mums parāda, kā individualitātes ir instrumenti nemitīgi uz priekšu plūstošajā cilvēces attīstības straumē. Un kad mēs redzam cilvēka tapšanu, kad mēs skatāmies uz mīklainajām pārmaiņām tajā, kas vēsturiski notiek, tad varam nojaust to, kas tur dzīvo no dziļām spirituālām varām. Īpatnējā veidā agrākais pāriet vēlākajā.

Dažiem no jums es jau esmu teicis, ka īpatnēja vēsturiska aina ir konstatējama pārejā no *Mikelandželo* uz *Galileo*. Un kāds citādi ļoti gudrs vīrs – ar piezīmi, ka es te nesaku, ka runa būtu par kādu reinkarnāciju, bet gan par vēsturisku notikumu gaitu – kāda ļoti gudra personība pievērsa uzmanību tam, cik tas tomēr ir dīvaini, ka aplūkojot brīnumaino Pētera baznīcas arhitektūru, mēs redzam, kā cilvēka gars tajā ir ieaudis to, ko viņš sauca par mehānisko zinātņi. O, šajās grandiozajās Pētera baznīcas formās mēs redzam iemiesotas tās mehāniskās idejas, kādas cilvēka intelekts spēja aptvert, pie tam vēl pārveidotas skaistajā, grandiozajā: Mikelandželo ideja! Kā var iedarboties skats uz Pētera baznīcu, mani mīļie draugi, tas parādās visdažādākajās attiecībās, un varbūt katrs ir pārdzīvojis kaut nedaudz no tā, ko pārdzīvoja Vīnes tēlnieks *Natters* – vai kas ir pārdzīvots ar viņu. Viņš ar kādu draugu brauca virzienā uz Pētera baznīcu; viņi vēl nebija to ieraudzījuši, kad pēkšņi otrs dzird, ka *Natters*, uzlecot no sava sēdekļa, zaudē visu savaldīšanos un sauc: man ir bail! Jo šajā acumirklī viņš bija ieraudzījis Pētera baznīcu – vēlāk viņam nemaz netikās to vairs atcerēties. Kaut ko līdzīgu galu galā var pārdzīvot katrs cilvēks, kad ierauga kaut ko tik grandiozu. Un nu kāds ļoti gudrs vīrs, profesors *Müllners*, savā rektorāta runā pievērs uzmanību tam, ka lielais mehānisko ideju domātājs, Galilejs, intelektuāli cilvēcei ir iemācījis to, ko telpiskās formās Pētera baznīcā ir iebūvējis Mikelandželo. Tā mums Galileja idejās intelektuāli atkal parādās tas, kas kristalizēti kā mehānika, kā cilvēciska mehānika ir iemiesots Pētera baznīcā. Bet pie tam īpatnēji ir, ka tam pašam vīram savā uzrunā bija jāpievērs uzmanību tam, ka Mikelandželo nāves diena esot Galileja dzimšanas diena. Tas ir, tas intelektuālais, idejas, kuras mehāniski Galilejs ielika intelektuālajā, ir uznirušas personībā, kura ir piedzimis tā cilvēka nāves dienā, kurš tās bija īstenojis telpā. Un tā būtu jāuzdod jautājums: kurš caur Mikelandželo to mehāniku, kuru cilvēce saņēma tikai vēlāk caur Galileju, ir iebūvējis Pētera baznīcā?

Ja šīs aforistiskās un atsevišķās idejas, kas te tika izklāstītas saistībā ar cilvēces vēsturisko tapšanas gaitu, ja no šīm kopsakarībām jūsu sirdīs izceļas kaut kāda izjūta par to, kā vēsturē caur saviem instrumentiem darbojas patiesās, reālās garīgās varas, tad jūs esat šos iztirzājumus uztvēruši pareizā veidā. Un tad šo izjūtu varētu apzīmēt kā to, kas okulti – vēsturiski apskatot var kļūt mūsu sirdīs par īstu sajūtu par tapšanu laika gaitā, par virzīšanos uz priekšu laikā. Un šodien, tādā mazā laika apgrieziena punktā, varētu būt piemēroti ar meditāciju pievērsties šādai cilvēces attīstības un dievu attīstības gaitas laikā izjūtai. Un ja katra sirds, mani

mīlie draugi, gribētu to uzņemt – šo izjūtu zinātnes par okulto progresu laikā īstenošanai – sajūtu par aušanos un radīšanu tapšanā, cilvēces progresā, kurā mēs esam iekļauti, ja katra dvēsele no jums gribētu to uzņemt sevī kā dzīvīgu izjūtu, tad šajā izjūtā es gribētu nodot jums arī laimīga jaunā gada vēlējumus. Un šī cikla noslēgumā no šīs vietas tāds būtu mans vēlējums jūsu dvēselēm: apskatiet to, kas ir ticis pārrunāts, kā kaut ko tādu, kam vajadzētu veidot iesākumu laika sajūtai. Un savā ziņā tas var būt simboliski, ka mēs tādu mazu pāreju no viena laika posma uz otru varējām izmantot tam, lai ļautu uz savām dvēselēm darboties aptverošu ideju laika pārejām.

*

* Tulkojis Edgars Grīnis, 2003 (melnraksts)